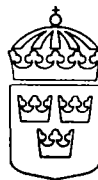

Lagutskottets betänkande

1986/87: 32

om ny konkurslag m. m. (prop. 1986/87: 90
delvis, prop. 1986/87: 86 delvis och prop.
1986/87: 89 delvis)

LU
1986/87: 32

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1986/87: 90 vari föreslås att 1921 års konkurslag ersätts av en ny lag i ämnet. I propositionen föreslås vidare ett stort antal av den nya konkurslagen föranledda ändringar i andra författningar.

Konkurslagstiftningen har sedan 1960-talet undergått en fortlöpande revision. År 1975 genomfördes en genomgripande reform av den materiella konkursrätten, och år 1979 skedde en omgestaltning av formerna för konkursförvaltningen och tillsynen över den. År 1980 infördes i konkurslagen bestämmelser om näringsförbud. Det nu föreliggande förslaget utgör sista ledet i reformverksamheten. Förslaget innebär bl. a. att uppdelningen i ordinär och mindre konkurs slopas och ersätts med ett enhetligt förfarande. I den nya ordningen skall bevakningsförfarande äga rum först efter särskilt beslut av rätten. Det föreslås också att konkursdomarinstitutionen avskaffas och att konkursdomarens uppgifter övertas av konkursdomstolen som sådan. Vidare innehåller förslaget den nyheten att förvaltaren ges en lagfäst möjlighet att vid bedömningen av olika frågor som rör förvaltningen beakta inte bara borgenärsintressena utan i viss utsträckning även intresset att långsiktigt främja sysselsättningen. I fråga om den materiella konkursrätten innehåller förslaget vissa ändringar som syftar till att utvidga återvinningsmöjligheterna. Konkurslagstiftningen har också setts över redaktionellt. I samband därmed har vidtagits en del ändringar i syfte att tillgodose intresset av systematisk klarhet.

I betänkandet behandlar utskottet vidare dels fyra med anledning av propositionen väckta motioner, dels en under riksmötet 1986/87 väckt fristående motion.

Företrädare för LO, TCO, Sveriges Industriförbund och Svenska Bankföreningen har inför utskottet framfört synpunkter på propositionen såvitt avser frågorna om beaktande av sysselsättningspolitiska intressen och ett enhetligt konkursförfarande.

Utskottet tillstyrker förslaget till ny konkurslag jämte följdändringar i andra författningar. Vidare förordar utskottet, med anledning av en motion (fp), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om jävsbestämmelser för konkursförvaltare. Övriga motionsyrkanden avstyrks av utskottet.

Till betänkandet har fogats åtta reservationer. I två reservationer (m, fp, c) berörs reglerna om återvinning och i två reservationer (m, fp) resp. (c) frågan om förvaltares möjlighet att beakta sysselsättningsintresset.

I proposition 1986/87:90 föreslår regeringen (justitiedepartementet) att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till

1. konkurslag,
2. lag om ändring i ackordslagen (1970: 847),
3. lag om ändring i lagen (1934: 67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge,
4. lag om ändring i lagen (1934: 68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge,
5. lag om ändring i lagen (1981: 6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land,
6. lag om ändring i lagen (1981: 7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land,
7. lag om ändring i äktenskapsbalken,
8. lag om ändring i jordabalken,
9. lag om ändring i vattenlagen (1983: 291),
10. lag om ändring i rättegångsbalken,
11. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),
12. lag om ändring i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister,
13. lag om ändring i utsokningsbalken,
14. lag om ändring i lagen (1955: 227) om inskrivning av rätt till luftfartyg,
15. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385),
16. lag om ändring i lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar,
17. lag om ändring i bankrörelselagen (1987: 000)
18. lag om ändring i bankaktiebolagslagen (1987: 000)
19. lag om ändring i sparbankslagen (1987: 000)
20. lag om ändring i föreningsbankslagen (1987: 000)
21. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982: 713),
22. lag om ändring i lagen (1972: 262) om understödsföreningar,
23. lag om ändring i lagen (1845: 50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,
24. lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,
25. lag om ändring i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrörelse,
26. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970: 979),
27. lag om ändring i lagen (1970: 980) om retentionsrätt för fordran hos hotellgäst,
28. lag om ändring i lagen (1972: 180) om avrundning av vissa fordringar till helt krontal, m. m.,
29. lag om ändring i handelsregisterlagen (1974: 157),
30. lag om ändring i passlagen (1978: 302),
31. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
32. lag om ändring i lagen (1984: 81) om fastighetsmäklare.

Över lagförslagen 1, 11, 26, 30 och 31 har lagrådets yttrande inhämtats.

Lagförslagen 17, 18, 19 och 20 har överlämnats till näringsutskottet för behandling i samband med proposition 1986/87: 12 om ny banklagstiftning.

Övriga lagförslag återfinns i bilaga 1 till betänkandet.

I proposition 1986/87: 86 föreslår regeringen (justitiedepartementet) efter hörande av lagrådet – såvitt nu är i fråga (lagförslag 27) – att riksdagen antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987: 000).

Lagförslaget återfinns i bilaga 2 till betänkandet. Ett av lagförslagen i propositionen har behandlats i betänkandet LU 1986/87: 28 och övriga lagförslag har utskottet behandlat i betänkandet LU 1986/87: 26.

I proposition 1986/87: 89 föreslår regeringen (justitiedepartementet) – såvitt nu är i fråga (lagförslag 10) – att riksdagen antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

Lagförslaget, som av justitieutskottet överlämnats till lagutskottet, återfinns i bilaga 3 till betänkandet. Övriga lagförslag i propositionen har behandlats av justitieutskottet i betänkandet JuU 1986/87: 31.

Beräffande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisas till vad utskottet anför nedan på s. 6.

Motionsyrkanden

I. Med anledning av proposition 1986/87: 90 väckta motioner

Motion 1986/87: L133 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser förslaget att det införs en skyldighet för förvaltaren att i viktigare förvaltningsfrågor höra tillsynsmyndigheten,

2. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att förvaltaren ges möjlighet att ta hänsyn till andra viktiga intressen än borgenärsintresset,

3. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser omvänd bevisbördan för närstående.

Motion 1986/87: L134 av Bengt Harding Olson m. fl. (fp) vari såvitt nu är i fråga yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående en alternativ ordning vad gäller framtida tillsynsmyndighet,

2. att riksdagen beslutar om sådana ändringar i 4 kap. 5 § att den omvända bevisbördan för närstående tas bort,

3. att riksdagen beslutar att avslå 7 kap. 8 § andra stycket som gäller förvaltarens möjlighet att vid avvecklingen av konkursbo ta hänsyn till vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen,

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående regler för utseende av förvaltare,

5. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till sådan ändring i konkurslagen att jävsbestämmelser införs.

Motion 1986/87: L135 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar anta följande förslag till ändring i proposition 1986/87: 90 såvitt avser konkurslagen.

7 kap.

8 §

Det åligger förvaltaren — — — avveckling av boet.

Första stycket hindrar inte att förvaltaren vid en avveckling av boet beaktar vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen, om det kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt förringas.

Därjämte skall förvaltaren vid avveckling av boet ta till vara intresset av en långsiktig sysselsättning, om detta kan ske utan att borgenärernas rätt avsevärt förringas.

9 §

Förvaltaren är skyldig — — — gäldenären eller tillsynsmyndigheten.

10 §

I viktigare frågor — — — lämpligen kan ske.

Förvaltaren är skyldig att inhämta sådana upplysningar från de anställda som kan gagna sysselsättningens intresse.

Förvaltaren är skyldig att informera de anställda om förvaltningsåtgärder av betydelse.

Motion 1986/87: L136 av Martin Olsson m. fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att den nya konkurslagen jämte av denna föranledda ändringar i andra lagar skall träda i kraft den 1 januari 1989.

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 8 § om konkursförvaltarens vidgade uppgifter.

3. att riksdagen beslutar att i konkurslagen införa en reglering om konkursförvaltarens informationsskyldighet om konkursförvaltningen m. m. så som i motionen anförts.

4. att riksdagen beslutar att konkurslagens 4 kap. 6 § första stycket skall ha följande lydelse:

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

4 kap.

6 §

En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går åter, om det inte visas att gäldenären efter gåvan hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går åter, om det inte visas att gäldenären efter gåvan var eller genom förfarandet blev insolvent.

Motion 1986/87: L303 av Hans Nyhage och Bengt Harding Olson (m. fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående bristande skyldighet för den som återtar konkursanmälan att meddela kreditupplysningsregistren.

Utskottet

Inledning

Den nu gällande konkurslagen (KL) tillkom 1921. Den har sedan 1960-talet blivit etappvis reformerad. På grundval av ett av lagberedningen framlagt betänkande (SOU 1970: 75) Utsökningsrätt X vidtogs år 1975 genomgripande förändringar i KL (prop. 1975: 6, LU 12, rskr. 91). Därvid infördes bl. a. nya konkursgrunder och återvinningsregler. I det sammanhanget gjordes också en översyn av förfarandet vid prövningen av en konkursansökan. Konkurslagskommittén, som hade till uppgift att göra en allmän översyn av konkurslagstiftningen, lade därefter fram ett betänkande (SOU 1977: 29) Konkursförvaltning, vilket år 1979 (prop. 1978/79: 105, LU 19, rskr. 309) ledde till att systemet med s. k. fattigkonkurser avskaffades och ersattes med en ny ordning för handläggning av de mindre konkurserna. Samtidigt upphävdes institutionen rättens ombudsman. I stället skulle tillsynen över konkursen utövas av en särskild tillsynsmyndighet, som organisatoriskt knöts till vissa kronofogdemyndigheter. Vid det tillfället infördes också nya regler om konkursgäldenärens skyldigheter under konkurs.

Den proposition som nu föreligger till behandling bygger väsentligen på konkurslagskommitténs slutbetänkande (SOU 1983: 24) Ny konkurslag. Betänkandet omfattar dels en översyn i sak av de delar av KL som inte tidigare reviderats, dels en formell och redaktionell bearbetning av KL i dess helhet. I några hänseenden grundar sig propositionen på annat material än det som lagts fram av konkurslagskommittén. Avsnittet om återvinning bygger sålunda på ett av den s. k. EKO-kommissionen framlagt delbetänkande (SOU 1983: 60) Återvinning i konkurs. Vad slutligen gäller förslagen om införande av ett enhetligt konkursförfarande och möjligheter för förvaltaren att vid avvecklingen av boet i viss utsträckning beakta även andra intressen än de rena borgenärsintressena saknar de förslagen mot svarighet i något kommittébetänkande; de har utarbetats under justitiedepartementets beredning av lagstiftningsärendet.

I propositionen föreslås att 1921 års konkurslag ersätts av en ny lag i ämnet. Den nya lagen innehåller flera sakliga nyheter och innefattar därjämte en omfattande redaktionell översyn och systematisering av konkurslagstiftningen. Bland de sakliga förändringarna kan följande nämnas. De nuvarande båda handläggningsformerna för ordinär konkurs resp. mindre konkurs slås samman till ett förfarande med i huvudsak handläggningen av mindre konkurser som förebild. En annan ändring som rör den formella regleringen är att konkursdomarinstitutionen avskaffas och ersätts av konkursdomstolen, dvs. tingsrätten, som sådan. Omgestaltningen av själva systemet medför behov av nyordning i alla de fall där förfarandet för närvarande är utformat på olika sätt i ordinär och mindre konkurs.

När det gäller förvaltarfunktionen föreslås att förvaltaren ges möjlighet att vid avveckling av boet beakta – förutom de rena borgenärsintressena – vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen, om det kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt förringas. Vidare vidgas kretsen av dem förvaltaren skall höra i viktigare förvaltningsfrågor till att omfatta även tillsynsmyndigheten. Förvaltarens utrednings- och uppgiftsskyldighet blir också något större. Förvaltaren bör sålunda i förvaltarberättelsen ange vid vilken tidpunkt insolvensen kan antas ha inträtt och om det finns anledning anta att det på associationsrättslig grund uppkommit skyldighet för någon att återbära erhållen betalning eller att erlagga skadestånd. Han bör också, om det är möjligt och anledning finns därtill, ange vid vilken tidpunkt skyldighet kan antas ha inträtt enligt 13 kap. 2 § aktiebolagslagen att upprätta särskild balansräkning. I detta sammanhang kan också nämnas att förvaltaren i vissa fall lättare skall kunna få tillgång till räkenskapsmaterial som rör gäldenärens bo. Vidare skall förvaltaren i större utsträckning än för närvarande tillämpa mer utvecklade bokföringsprinciper vid redovisningen av förvaltningen.

I avsnittet om återvinning föreslås ett flertal ändringar i syfte att vidga återvinningsmöjligheterna. När fråga är om återvinning av en otillbörlig rättshandling skall medkontrahent som är närstående till gäldenären anses ha känt till eller bort känna till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig. Återvinning skall dock inte äga rum om det görs sannolikt att den närstående varken hade eller bort ha sådan kännedom. En annan ändring avser temat för medkontrahentens motbevisning vid återvinning av gåva och andra benefika rättshandlingar. Till skillnad från vad som för närvarande gäller skall bevisningen enligt propositionen avse gäldenärens sufficiens och inte hans solvens. I dessa fall förlängs också återvinningsfristerna beträffande rättshandlingar med närstående från två till tre år. Vidare föreslås att bestämmelsen om återvinning av lön m. m. till den del den är uppenbart oskäligen skall gälla generellt och inte enbart närstående. Även de frister som gäller för väckande av återvinningstalan ändras till återvinningssökandens förmån.

Som en följd av införandet av ett enhetligt konkursförfarande kommer bevakning inte i något fall att vara obligatorisk utan äga rum endast efter beslut av konkursdomstolen. När bevakningsförfarande anordnas kommer

tillvägagångssättet vid såväl bevakning som anmärkning att förbli i stort sett oförändrat. Det skall dock bli möjligt att även efter anmärkningstidens utgång ändra grunden för en anmärkning. Vidare skall en efterbevakande borgenär åläggas att betala en bestämd avgift i stället för att som nu svara för de med efterbevakningen förenade kostnaderna.

I fråga om utdelning i konkurs innehåller propositionen ett förslag som närmast innebär en anpassning till rådande praxis. Då konkurs avskrivs på grund av otillräckliga tillgångar skall eventuellt överskott, sedan konkurskostnaderna och andra skulder som boet ådragit sig har betalats, överlämnas till bäst berättigad borgenär under förutsättning att det står klart hur medlen skall fördelas och tillsynsmyndigheten har medgett det. Råder klarhet om medelsfördelningen får även vid efterutdelning tillgängliga medel delas ut till bäst berättigad borgenär. Reglerna om interimutdelning och förskottslyftning slås samman till ett förfarande, kallat förskottsbetalning. I dessa regler inarbetas det i praxis utvecklade förfarandet med underhandsutdelning. När det gäller konkurskostnaderna föreslås att förbudet att räkna förvaltararvodet efter tid avskaffas. Det skall också – liksom nu gäller i mindre konkurser – vara möjligt att pröva arvodesanspråk utan att hålla förhandling. Vidare skall det bli lättare för en förvaltare att få förskott på arvodet.

Informationsplikten bibehålls i den nya konkurslagen i princip oförändrad. I vissa särskilt angivna fall får emellertid kungörelse ersättas med skriftliga underrättelser till borgenärerna.

Den nya konkurslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1988. I samband därmed skall KL och lagen (1921:226) om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iakttas upphävas. I fråga om konkurser som beslutats före ikraftträdandet skall dock enligt förslaget KL fortfara att gälla, utom så till vida att konkursdomarinstitutionen föreslås bli omedelbart avvecklad.

Allmänna överväganden

Som tidigare nämnts kom den nuvarande konkurslagen till år 1921. Sedan dess har lagen ändrats åtskilliga gånger. Inte minst under senare år har omfattande och betydelsefulla ändringar genomförts. Dessa ändringar har emellertid inte i någon mer väsentlig mån berört KL:s ursprungliga utformning och systematik. Genom att nya regler efter hand arbetats in i KL:s regelverk har lagen blivit alltmer svåröverskådlig, och en redaktionell och systematisk översyn av lagen har sedan länge framstått som önskvärd.

Det förslag till en ny konkurslag som läggs fram i propositionen innefattar enligt utskottets mening en välbehövlig modernisering och förenkling av konkurslagstiftningen. Förtjänstfullt är vidare att ett betydande arbete lagts ned på att mer konsekvent än vad som är fallet med KL avgränsa regler som sakligt hör ihop och föra samman dem i särskilda kapitel. Det till grund för propositionen liggande förslaget från konkurslagskommittén har också fått ett mycket positivt mottagande av remissinstanserna, och lagrådet har för sin del fällt det allmänna omdömet att lagförslaget som helhet är en vällyckad lagstiftningsprodukt rättstekniskt sett.

Utskottet kan således konstatera att förslaget i propositionen som helhet är väl ägnat att läggas till grund för lagstiftning. I det följande kommer utskottet därför att ta upp endast de frågor som har anknytning till motionerna eller som eljest tilldragit sig utskottets uppmärksamhet. Innan så sker vill utskottet emellertid behandla två från systematiska utgångspunkter viktiga spörsmål.

Enligt nu gällande KL finns två former för handläggning av en konkurs, ordinär konkurs och mindre konkurs. Vad som bl. a. skiljer de båda handlägningsformerna åt är att i en ordinär konkurs borgenärerna i särskild ordning skriftligen anmäler sina fordringar, bevakning, och att fordringarnas giltighet och förmånsrätt prövas i ett speciellt förfarande, det s. k. anmärkningsförfarandet. En mindre konkurs gestaltar sig på olika sätt beroende på om tillgångarna räcker till konkurskostnaderna eller ej. Understiger tillgångarna konkurskostnaderna skall konkursen avskrivas, sedan gäldenären avlagt ed på konkursbouppteckningen. Om tillgångarna däremot förslår till mer än att täcka kostnaderna för konkursen, skall i princip ett fullständigt konkursförfarande äga rum. Det skiljer sig dock från förfarandet i en ordinär konkurs genom att något formligt bevakningsförfarande inte anordnas utan borgenärerna får formlost ge till känna sina anspråk. Det stora flertalet konkurser handläggs numera enligt reglerna om mindre konkurs. KL:s bestämmelser avser emellertid i första hand att styra tillvägagångssättet i en ordinär konkurs; vad som gäller i fråga om de mindre konkurserna framgår väsentligen endast av hänvisningar till reglerna om ordinär konkurs.

Förslaget i propositionen innebär att det införs ett enhetligt konkursförfarande huvudsakligen efter mönster av handläggningen i mindre konkurs. Den föreslagna ordningen har enligt utskottets mening betydande fördelar från systematisk synpunkt och bidrar väsentligt till en ökad överskådlighet och klarhet, något som enligt vad utskottet ovan framhållit är positiva drag i den nya konkurslagen. Utskottet finner det också naturligt att tillvägagångssättet i mindre konkurs tas till utgångspunkt vid utformningen av det enhetliga förfarandet. Härigenom uppnås en välmotiverad anpassning till den utveckling som skett genom att de ordinära konkursernas andel av det totala antalet konkurser minskat alltmera. Även förhållandevis omfattande konkurser handläggs numera i den förenklade ordningen utan att därav förmärkts några större olägenheter. Ett formellt bevakningsförfarande kan emellertid enligt utskottets mening inte helt avvaras. I propositionsförslaget tillgodoses behovet därav med en regel som låter rätten föranställda om bevakning där det bedöms erforderligt. Så kan väntas bli fallet främst när förhållandet mellan tillgångar och skulder i ett konkursbo är sådant att också oprioriterade borgenärer kan påräkna utdelning. Utskottet noterar vidare att förslaget i denna del även i övrigt är så utformat att man inom ramen för det enhetliga förfarandet skall kunna ta till vara de skilda intressen som legat till grund för den nuvarande uppdelningen i två förfaranden.

Enligt utskottets mening talar således starka skäl för att det nuvarande systemet med ordinär konkurs och mindre konkurs slopas och ersätts med ett enhetligt förfarande. Genom den föreslagna ordningen uppnås också

den fördelen att beteckningen mindre konkurs försvinner. Som utskottet tidigare uttalat (se LU 1984/85:26) ter sig denna beteckning i dag mindre väl vald. Vid den hearing som ägde rum under utskottets beredning av ärendet mötte förslaget om ett enhetligt konkursförfarande inte heller några erinringar. Med det anförda tillstyrker utskottet att förslaget i denna del genomförs.

I propositionen föreslås också att konkursdomarinstitutionen avskaffas och ersätts med konkursdomstolen som sådan. Huruvida den nuvarande ordningen med en särskild konkursdomarinstitution fyller någon egentlig funktion har länge ifrågasatts. Enligt utskottets mening kan en ökad effektivitet uppnås genom att konkursdomstolen som sådan får överta konkursdomarens uppgifter. En sådan ändring för med sig en välbehövlig förenkling av tillvägagångssättet vid prövning av en konkursansökan. Om en borgenär ansökt om konkurs behöver gäldenären sålunda inte som nu först föreläggas att inkomma med förklaring i anledning av ansöknings utan kan kallas till förhandling omedelbart. Ett slopande av konkursdomarinstitutionen öppnar också möjlighet till förenkling av reglerna om handläggningen av sådana särskilda frågor som i dag hänskjuts till rättens prövning.

Med hänsyn till det anförda ställer sig utskottet positivt även till förslaget att avskaffa konkursdomarinstitutionen och ersätta den med konkursdomstolen som sådan.

Förordnande av förvaltare m. m.

Enligt gällande regler (45 § KL) skall då konkurs uppstått konkursdomaren, sedan han hört tillsynsmyndigheten, utan dröjsmål utse en interimsförvaltare att handha förvaltningen av boet för tiden fram till dess slutlig förvaltare har utsetts och tillträtt befattningen. Slutlig förvaltare skall enligt 46 § KL utses av konkursdomaren vid det första borgenärssammanträdet efter hörande av tillsynsmyndigheten och närvarande borgenärer. I de fall konkursen skall handläggas som mindre konkurs gäller enligt 185 a § KL att konkursdomaren efter hörande av tillsynsmyndigheten genast skall utse en förvaltare. Interimsförvaltare förekommer således inte i mindre konkurser.

I propositionen föreslås att den ordning som i dag gäller för mindre konkurs, nämligen att slutlig förvaltare skall utses så snart som möjligt efter konkursbeslutet, i fortsättningen skall gälla alla konkurser. Interimsförvaltare skall således inte längre förekomma.

Utskottet vill erinra om att bestämmelserna om utseende av förvaltare i ordinär konkurs härrör från den tid då borgenärskollektivet utsåg förvaltare. Efter 1979 års reform är det emellertid konkursdomaren som utser även den slutliga förvaltaren. Borgenärerna har visserligen möjlighet att framföra sina synpunkter på förvaltarvalet, men i normalfallet torde endast mycket tungt vägande skäl föranleda konkursdomaren att utse annan än interimsförvaltaren till slutlig förvaltare. Med hänsyn härtill delar utskottet departementschefens uppfattning att det inte torde innebära någon större saklig förändring att ersätta det nuvarande systemet för utseende av förvaltare i ordinär konkurs med den ordning som i dag gäller för mindre

konkurs. Borgenärernas intresse av att rätt person handhar förvaltningen får anses tillgodosett genom möjligheten för dem att när som helst under konkursen framföra begäran om byte av förvaltare. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag om att slutlig förvaltare skall utses i alla konkurser snarast möjligt efter konkursbeslutet.

Utskottet behandlar i detta sammanhang även ett yrkande i motion L134 (fp) som berör reglerna om utseende av förvaltare. I motionen anförs att uppdraget att vara förvaltare i allmänhet ges till en advokat och att fördelningen av förvaltaruppdragen i praktiken sker enligt en inofficiell lista som upprättats efter samråd mellan konkursdomaren och tillsynsmyndigheten. Detta har medfört att ett begränsat antal advokater har fått monopol på de attraktiva uppdragen som konkursförvaltare. Enligt motionärerna bör det finnas möjlighet att med bibehållet krav på kunskap och erfarenhet hos förvaltaren vidga kretsen av personer som kan komma i fråga för uppdragen. Motionärerna anser därför att de personer som av domstolen bedöms kunna utses till konkursförvaltare bör redovisas på en officiell lista och att de som därvid inte kommer i fråga bör beredas möjlighet att få frågan prövad i hovrätten. I motionen yrkas (yrkande 4) att det anförda ges regeringen till känna.

Utskottet erinrar om att kraven på förvaltarnas kvalifikationer skärptes vid 1979 års reform. Enligt såväl gällande regler som förslaget till ny konkurslag skall förvaltaren bl. a. ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Anledningen till skärpningen var att utvecklingen i näringslivet och samhället i övrigt gjort att stora krav i allmänhet måste ställas på en konkursförvaltare. De sålunda skärpta kvalifikationskraven innebär att förvaltaren som regel bör sökas bland personer som i sin verksamhet är särskilt inriktade på affärsjuridiska frågor. Vidare krävs att förvaltaren har insikter i straffrättsliga frågor samt är väl förtrogen med arbetsrättsliga och arbetsmarknadspolitiska spørsmål. Dessutom bör förvaltaren förfoga över en väl utvecklad kontorsorganisation med resurser för bokföring och redovisning. Dessa kompetenskrav medför att endast ett mindre antal specialiserade personer kan komma i fråga för förvaltaruppdrag. Konkursdomaren/rätten har således att med ledning av de uppställda kvalifikationskraven utse förvaltare med önskvärd kompetens. Det är därvid enligt utskottets mening ofrånkomligt att en särskild bedömning måste göras i varje enskilt fall. Exempelvis bör i en mycket omfattande konkurs större krav ställas på en förvaltares kontorsorganisation än vad som behöver vara fallet i en mindre konkurs. Den omständigheten att domstolen har upprättat en lista över vilka som bör kunna utses till förvaltare innebär således inte någon garanti för att en viss där upptagen person skall utses till förvaltare i det konkreta fallet. Vidare är konkursdomaren/domstolen enligt ett avgörande i högsta domstolen (NJA 1981 s. 764) oförhindrad att till förvaltare utse någon som inte är upptagen på listan om personen i fråga uppfyller de angivna kraven.

Enligt utskottets mening måste vid val av förvaltare en bedömning göras i varje enskilt fall. En i förväg upprättad bindande lista över lämpliga förvaltare medför inte att en sådan bedömning kan undvaras. De på listan

upptagna personerna kan därför inte med säkerhet påräkna förvaltaruppdrag i någon förutbestämd omfattning. Med hänsyn till det anförda anser utskottet inte att några vägande skäl finns för att ålägga domstolen att auktorisera förvaltare på sätt som begärts i motion L134 yrkande 4. Motionsyrkandet avstyrks följaktligen.

Som ovan angetts uppställs för närvarande vissa kvalifikationskrav på förvaltaren. Utöver dessa krävs enligt KL att förvaltaren skall ha borgenärernas förtroende. I propositionen föreslås att dessa regler kompletteras med att förvaltaren också skall ha tillsynsmyndighetens förtroende (7 kap. 1 §).

I motion L134 tas upp frågan om införande av jävsbestämmelser för förvaltare. Motionärerna anför att det särskilt på mindre orter inte är ovanligt att situationer kan uppkomma där förvaltaren har olika bindningar till borgenärsgруппerna. Enligt motionärerna är det otillfredsställande att det inte finns några klara regler – motsvarande jävsbestämmelserna i rättegångsbalken – för i vilka situationer som jäv skall anses föreligga. I motionen begärs (yrkande 5) därför förslag till sådan ändring av KL att preciserade jävsbestämmelser införs.

Utskottet vill erinra om att behovet av jävsregler för den som skall vara förvaltare i konkurs har diskuterats i tidigare lagstiftningssammanhang. I konkurslagskommitténs betänkande (SOU 1974: 6) Förenklad konkurs föreslogs att det i KL skulle föras in en uttrycklig föreskrift att till förvaltare inte fick utses någon som står gäldenären nära eller är beroende av honom. Betänkandet lades till grund för proposition 1975/76: 210 om ändring i konkurslagen m. m. I propositionen anförde departementschefen att det var så pass självklart att den som är närstående till gäldenären inte borde utses till förvaltare att en lagbestämmelse därom kunde föranleda felaktiga motsatstolkningar när det gällde andra situationer. I samma proposition behandlades även frågan huruvida en tidigare rådgivare till gäldenären borde få utses till förvaltare. I det avseendet ansåg departementschefen att den som varit bokförare eller deklarationsmedhjälpare till gäldenären eller revisor i ett aktiebolag som försatts i konkurs under inga omständigheter borde förordnas. Några regler om jäv ansågs emellertid inte behövliga utan betydelsen av detta slags anknytningar fick enligt departementschefen prövas från fall till fall inom ramen för den lämplighetsprövning som KL föreskriver. Propositionen avslogs av riksdagen (LU 1976/77: 11) utan att riksdagen tog ställning till själva jävsfrågorna.

När frågorna om jäv i samband med 1979 års konkurslagsreform på nytt kom i blickpunkten ställde sig departementschefen åter avvisande och anförde samma skäl mot jävsregler för förvaltare som hade åberopats i det tidigare ärendet (prop. 1978/79: 105).

I takt med att konkursrätten reformerats och utvecklats har enligt utskottets mening förvaltarens uppgifter blivit inte bara mera omfattande utan också annorlunda till sin art och inriktning. Därmed har frågan om förvaltarens förhållande till gäldenären och borgenärerna fått ökad betydelse. I de fall förvaltaren har att tillämpa de fördelningsprinciper som kommit till uttryck i högsta domstolens avgörande i ett mål om fördelning mellan borgenärerna av upparbetat värde av företagsinteknad egendom

(NJA 1982 s. 900) måste förvaltaren i möjligaste mån stå fri i förhållande till de motstridiga borgenärsintressen som kan föreligga. Vidare är vissa av de uppgifter som numera åligger förvaltaren fristående från hans primära uppdrag att ta till vara borgenärernas rätt. Förvaltaren skall t. ex. underrätta åklagare om det kan misstänkas att gäldenären gjort sig skyldig till brott enligt 11 kap. brottsbalken eller förfarit så att han kan meddelas näringsförbud.

I den nu framlagda propositionen föreslås att förvaltarens utrednings- skyldighet skall utvidgas ytterligare. Bl. a. skall förvaltaren söka fastställa när obeståndet inträtt, vilket kan vara av betydelse för vissa straffrättsliga bedömningar. Ett förslag, som utskottet senare återkommer till, är också att förvaltaren skall kunna beakta intresset av att sysselsättningen på lång sikt främjas, även om ett sådant hänsynstagande i viss utsträckning kan komma i strid med borgenärernas intresse.

Att förvaltarens uppdrag efter hand blivit mer komplicerat har som tidigare nämnts lett till att kompetenskraven i motsvarande mån höjts. Förvaltare väljs numera ur en ganska begränsad krets av väl kvalificerade personer, företrädesvis advokater. Enligt utskottets mening kan det emellertid med fog ifrågasättas om inte de känsliga avvägningar mellan motstridiga intressen som en förvaltare nu måste göra kräver att förvaltarens oberocnde ställning markeras på ett tydligare sätt än genom det allmänna lämplighetskravet i konkurslagen. Det finns därför skäl att ånyo överväga frågan om införande av jävsregler för konkursförvaltare.

När det gäller utformningen av en sådan reglering måste beaktas att förvaltaren trots allt är en partsföreträdare; han skall i första hand tillvarata borgenärskollektivets intresse. Reglerna om domarjäv i rättegångsbalken, som syftar till att skapa garantier för att en domare alltid står helt obunden av partsintressena, är därför inte så väl ägnade att tjäna som förebild. Till skillnad från bestämmelserna om domarjäv bör regler om jäv för förvaltare således inte vara absoluta. Släktskap med en borgenär som inte kan påräkna någon utdelning eller som inte eljest tillhör den dominerande borgenärskretsen bör t. ex. inte utan vidare vara diskvalificerande. En så sträng och detaljerad reglering som rättegångsbalkens om jäv för domare skulle för övrigt inte bara vara sakligt omotiverad utan också i betänklig grad inskränka den redan begränsade krets av sådana som kan komma i fråga för uppdrag som förvaltare i konkurs. Vad som enligt utskottets mening kan behövas är främst regler som förhindrar att till förvaltare utses någon som genom släktskap, ställföreträdarskap eller annan omständighet är på sådant sätt beroende av gäldenären eller en borgenär med mera betydande intressen i konkursen att det kan antas att han inte förutsättningslöst kan göra de intresseavvägningar som lagen föreskriver. Det är vidare angeläget att en reglering i ämnet inte ges en sådan utformning att den ger upphov till onödiga processer om jäv mot förvaltare.

Enligt utskottets mening bör regeringen i lämpligt sammanhang ta upp frågan om införande av jävsbestämmelser för konkursförvaltare till närmare prövning. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motion L134 yrkande 5 bör ges regeringen till känna.

Sysselsättningshänsyn i konkurs

Av 51 § KL framgår att förvaltaren skall ta till vara borgenärernas intressen och vidta alla åtgärder som främjar en förmånlig och snabb utredning av boet. Hänsynen till det rena borgenärsintresset kan dock vara inskränkt genom exempelvis lagstiftning till skydd för de anställda i ett företag. I en företagskonkurs åligger det sålunda förvaltaren att fullgöra de funktioner i sådana hänseenden som annars åvilar företagsledningen. I samband med 1979 års reform gjordes vissa uttalanden om att förvaltaren även borde beakta sysselsättningspolitiska intressen i en konkurs (se prop. 1978/79: 105 s. 154). Någon bestämmelse härom infördes dock inte i KL.

I propositionen föreslås att bestämmelsen om förvaltarens allmänna åligganden förs över till den nya konkurslagen med den ändringen att förvaltaren ges befogenhet att ta hänsyn också till annat än det rena borgenärsintresset. Sålunda föreslås att förvaltaren bör få vidta åtgärder som är ägnade att långsiktigt främja sysselsättningen om detta kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt förringas.

Propositionens förslag i denna del tas upp i fyra motioner. I två motioner, L133 (m) och L134 (fp), yrkas (yrkande 2 resp. 3) avslag på förslaget medan i motion L135 (vpk) begärs – såvitt nu är i fråga – en lagreglering som gör det möjligt att i större utsträckning än som följer av propositionen beakta samhällets intresse av en långsiktig sysselsättning. I motion L136 (c) slutligen begärs (yrkande 2) att regeringen noga skall följa tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen.

Motionärerna i motion L133 framhåller att det redan i dag anses åligga en förvaltare i en företagskonkurs att beakta de anställdas intresse av fortsatt sysselsättning. Att ålägga borgenärerna ett ansvar för andra personers sysselsättning innebär emellertid ett främmande inslag i svensk konkurslagstiftning. Vidare är det enligt motionärerna en orimlig situation att utsätta borgenärerna för risken av ytterligare förluster utöver de som konkursen i sig har medfört. Motionärerna understryker också att borgenärerna ofta utgörs av andra företag, vilka för sin drift är beroende av så stor utdelning som möjligt. Förslaget kan således ge negativa effekter vad gäller sysselsättningen i de företag som utgör borgenärer. Förslaget kommer också att negativt påverka kreditbedömningen i näringslivet eftersom företagets möjligheter att utnyttja rörelsetillgångar som kreditsäkerhet kan komma att försämrats. Motionärerna i motion L134 framför i huvudsak liknande argument samt erinrar om att redan i dag hänsyn kan tas till sysselsättningsaspekten, nämligen om borgenärerna är överens om att vid försäljningen av konkursföretaget acceptera ett lägre pris för att företaget skall kunna drivas vidare.

Motionärerna i motion L135 anser att sysselsättningsaspekten är minst lika viktig som borgenärernas intresse av utdelning vid en konkurs. De anser därför att den föreslagna bestämmelsen bör skärpas så att samhällets och de anställdas intresse av en långsiktig sysselsättning kan beaktas i högre grad än propositionen medger.

Enligt motionärerna i motion L136 är det positivt att konkursförvaltaren nu ges möjlighet att vid avveckling av konkursboet även beakta vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen på orten. Förslaget kan dock enligt motionärerna innebära att kreditgivares inställning till att bevilja krediter kan påverkas på ett olyckligt sätt. Projekt i sysselsättningsvaga områden har redan nu större svårigheter att få krediter än projekt i områden med tillväxt och en stark arbetsmarknad. Mot denna bakgrund anser motionärerna att regeringen noga bör följa tillämpningen av bestämmelsen så att avvägningen mellan borgenärsintressen och allmänna intressen inte tillåts att utvecklas så att företagsverksamhet i praktiken kommer att försvåras i sysselsättningsvaga områden.

Utskottet vill understryka att utgångspunkten för all konkursförvaltning är och bör vara att borgenärernas intresse av en snabb avveckling av boet med ett så gott ekonomiskt resultat som möjligt skall tillgodoses. Någon förändring härvidlag föreslås inte heller i propositionen. I dagens samhälle krävs dock enligt utskottets mening att sysselsättningspolitiska intressen kan beaktas i olika sammanhang. Såsom ovan nämnts gjordes också i samband med 1979 års reform vissa uttalanden om att förvaltaren bör kunna ta även sysselsättningspolitiska hänsyn i en konkurs. Nuvarande konkurslagstiftning ger dock inte förvaltaren någon formell möjlighet att ta sådana hänsyn. Som framhålls i propositionen förekommer det inte sällan att förvaltaren vid försäljning av en rörelse ställs inför den situationen att det högsta budet lämnas av någon som förvaltaren misstänker inte kommer att driva verksamheten vidare på ett seriöst sätt. Inte sällan är det någon närstående till konkursgäldenären som avger det bästa budet. Med nuvarande bestämmelser saknas det som nyss sagts formellt utrymme för förvaltaren att vägra godta budet. En försäljning till en annan till ett lägre pris kan t. o. m. medföra risk för att förvaltaren drabbas av skadeståndsskyldighet. Ett sådant förhållande är enligt utskottets mening inte tillfredsställande, och lagstiftningen bör därför modifieras på denna punkt. Propositionens förslag i detta avseende är enligt utskottet väl avvägt. I sakens natur ligger givetvis att det främst är i fall då en rörelse ingår i konkursboet som det kan bli aktuellt för förvaltaren att ta hänsyn till sysselsättningsaspekter. Det är visserligen ofrånkomligt att en försäljning av en rörelse till någon annan än den som avgett det högsta budet kortsiktigt kan drabba en eller flera borgenärer. Av bestämmelsen framgår dock att den får tillämpas endast i den mån det kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt förringas. Såsom anförs i propositionen bör vid denna bedömning också den enskilde borgenärens förmåga att tåla förlusten beaktas, och det kan därför inte bli fråga om annat än relativt obetydliga förluster för en borgenär. Utskottet delar också departementschefens uppfattning att bestämmelsen inte bör ges en så vidsträckt innebörd att den påverkar kreditbedömningen och kraven på säkerhet hos banker och andra kreditgivare. I sammanhanget bör vidare understrykas att försäljning av en rörelse i ett konkursbo utgör en sådan viktig förvaltningsåtgärd vid vilken de berörda borgenärerna och tillsynsmyndigheten bör höras innan åtgärden vidtas.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionens förslag i förevarande del och avstyrker följaktligen bifall till motionerna L133 yrkande 2, L134 yrkande 3 och L135 i denna del.

När det gäller den i motion L136 begärda uppföljningen vill utskottet erinra om att departementschefen uttalar att han har för avsikt att följa den praktiska tillämpningen av bestämmelsen. Med hänsyn härtill är något tillkännagivande i frågan inte påkallat, och utskottet avstyrker således bifall även till motion L136 yrkande 2.

Vissa frågor om förvaltning och tillsyn

Reglerna om konkursförvaltningen och tillsynen av den fick sin nuvarande utformning vid 1979 års reform. De genomgripande förändringar som därvid genomfördes innebar i korthet följande. Förvaltarens ställning i konkursförvaltningen stärktes avsevärt. Till konkursförvaltare får som framgått ovan numera utses endast personer som uppfyller mycket högt ställda krav på kunskap och erfarenhet. I praktiken kan därför endast ett mindre antal specialiserade personer – oftast advokater – komma i fråga för förvaltaruppdrag. Rättens ombudsman, som tidigare utövade tillsynen över konkursförvaltningen, avskaffades och ersattes av en särskild tillsynsmyndighet, som organisatoriskt knöts till vissa kronofogdemyndigheter. Borgenärskollektivet fråntogs befogenheten att utöva något bestämmande inflytande på förvaltarvalet och konkursförvaltningen. Förvaltaren fattar numera självständigt alla beslut även om han i och för sig är skyldig att höra berörda borgenärer innan vissa för dem betydelsefulla förvaltningsåtgärder vidtas. Inte heller tillsynsmyndigheten har normalt någon befogenhet att påverka konkursförvaltningen. Tillsynsmyndigheten skall visserligen under förvaltningen tillse att avvecklingen av konkursboet inte onödigt fördröjs och att konkursen avslutas snarast möjligt. Tillsynen avses emellertid främst vara en efterhandsgranskning av de av förvaltaren utförda förvaltningsåtgärderna.

Konkurslagskommittén, vars betänkande (SOU 1977:29) Konkursförvaltning låg till grund för de ovan redovisade förändringarna, gick i sitt slutbetänkande inte in på de grundläggande principerna för regleringen av förvaltningen och tillsynen. Vid remissbehandlingen av slutbetänkandet har emellertid vissa remissinstanser framfört kritik mot tillsynsfunktionen i fråga om såväl tillsynens innehåll som formerna för tillsynsarbetet. Vidare har JO i ett beslut den 30 december 1983 redovisat kritiska synpunkter i samma hänseenden. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att det införs en skyldighet för förvaltaren att i viktigare förvaltningsfrågor även höra tillsynsmyndigheten. En sådan förändring kan enligt departementschefen göras utan att grundvalarna för systemet rubbas i någon nämnvärd omfattning.

Förslaget om införande av en skyldighet för förvaltaren att i viktigare förvaltningsfrågor höra tillsynsmyndigheten kritiserats i motion L133 (m). Motionärerna anför att den nuvarande ordningen för tillsyn, som varit i kraft sedan den 1 januari 1980, bygger på principen att det är förvaltaren som självständigt fattar alla beslut. Tillsynsmyndigheten har således normalt inte någon befogenhet att påverka konkursförvaltningen. Enligt motionärerna är det nu alltför tidigt att överväga nya former för tillsynen, och det saknas anledning att ändra principen om förvaltares självständighet i

beslutsfattandet. En skyldighet för förvaltaren att samråda med tillsynsmyndigheten kan enligt motionärerna dels göra ansvarsfrågan mera oklar, dels leda till ett dyrare och långsammare system för förvaltning av konkursboet. I motionen begärs därför (yrkande 1) att propositionens förslag i denna del avslås.

Såsom ovan anförts har den nya ordningen för tillsyn varit i kraft sedan den 1 januari 1980. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det nu är alltför tidigt att genomföra några mer genomgripande förändringar av formerna för tillsynen. Däremot anser utskottet att det kan finnas skäl att inom ramen för nuvarande system ge tillsynsmyndigheten möjlighet till större insyn i konkursförvaltningen. Om möjligheten till insyn förbättras kan tillsynsmyndigheten sålunda skaffa sig ett bättre underlag för sin efterhandskontroll. Dessutom innebär den föreslagna förändringen enligt utskottets mening inte bara att tillsynsfunktionen kan bli effektivare utan också att förvaltaren kan få stöd i sitt arbete. Med anledning av vad som anförs i motionen vill utskottet stryka under att skyldigheten att höra tillsynsmyndigheten inte skall uppfattas som någon egentlig begränsning av förvaltarens självständighet. Som framhålls i propositionen bör principen fortfarande vara att det är förvaltaren som fattar besluten och tar ansvaret för dem. Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i nu behandlad del och avstyrker således bifall till motion L133 yrkande 1.

I motion L135 (vpk) yrkas – såvitt nu är i fråga – att riksdagen inför bestämmelser som innebär en skyldighet för förvaltaren att dels inhämta upplysningar från de anställda i frågor som rör möjligheterna till fortsatt sysselsättning, dels informera de anställda om alla förvaltningsåtgärder av betydelse. Enligt motionärerna är det en viktig demokratifråga att på detta sätt garantera de anställda rätt till inflytande och information.

Utskottet vill erinra om att lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet liksom annan arbetsrättslig lagstiftning är tillämplig även när arbetsgivaren har försatts i konkurs. Konkursförvaltaren har alltså att iaktta bl. a. medbestämmandelagens föreskrifter om förhandlings- och informationsskyldighet. De kollektivavtal som gäldenären haft att tillämpa binder också i princip konkursboet. Detta gäller även s. k. medbestämmandeavtal. Genom nuvarande ordning på arbetsrättens område är alltså arbetstagarna redan tillförsäkrade rätt att komma till tals i viktigare förvaltningsfrågor och bli informerade om konkursens gång. Härtill kommer att arbetstagare som är borgenär i likhet med andra borgenärer har rätt att på begäran få upplysningar om boet och dess förvaltning. Det anförda talar enligt utskottets mening för att några särskilda regler angående arbetstagarnas inflytande och rätt till information i konkurs inte är påkallade. Utskottet avstyrker således bifall till motion L135 i denna del.

Utskottet behandlar i detta sammanhang även en i motion L134 väckt fråga om det framtida tillsynsansvaret i konkurs. Motionärerna anför att den dubbelroll som kronofogdemyndigheterna har i egenskap av såväl tillsynsmyndighet som företrädare för staten som borgenär är ägnad att väcka tveksamhet. Enligt motionärerna riskerar man att den inbyggda konflikt som finns med denna ordning förstärks i och med att tillsynsmyndigheten nu får ett större ansvar för konkursboets förvaltning och avveck-

ling. Motionärerna anser att det skulle vara bättre om tillsynsansvaret överförs till någon organisation eller myndighet som står helt fri från borgenärsintressen, och de begär (yrkande 1) att denna fråga övervägs ytterligare.

Frågan huruvida kronofogdemyndigheterna borde anförtros tillsynsfunktionen i konkurs med hänsyn till myndigheternas roll som företrädare för statens borgenärsintressen övervägdes ingående av utskottet i samband med 1979 års reform av reglerna om konkursförvaltning och tillsyn i konkurs (LU 1978/79: 19). På närmare anförda skäl ansåg sig utskottet kunna godta den ordning som nu gäller. Utskottet framhöll emellertid vikten av att verksamheten vid kronofogdemyndigheterna organiserades så att en tjänsteman endast i rena undantagsfall får utöva tillsyn i konkurs samtidigt som han har hand om indrivningsuppgifter och handräckning. Vidare underströk utskottet att särskilda enheter för tillsynsuppgifter borde inrättas i största möjliga utsträckning. Utskottet har därefter återkommit till frågan bl. a. i samband med behandlingen av regeringens förslag till omorganisation av exekutionsväsendet (prop. 1986/87: 52). I sitt av riksdagen godkända betänkande LU 1986/87: 12 konstaterade utskottet att med den föreslagna omorganisationen ökas möjligheterna till ett förverkligande av riksdagens önskemål om särskilda enheter för tillsynsuppgifter.

Såvitt utskottet har sig bekant har några nackdelar inte framkommit när det gäller kronofogdemyndigheternas dubbla roll som tillsynsmyndighet i konkurs och företrädare för statens borgenärsintressen. Tvärtom har under utskottets hearing i ärendet framförts att erfarenheterna av kronofogdemyndigheternas arbete med tillsynsuppgifterna är goda. Enligt utskottets mening saknas det därför anledning att nu överväga någon ändrad ordning i fråga om ansvaret för tillsynen i konkurs på sätt som begärs i motion L134. Utskottet vill dock erinra om att departementschefen i propositionen uttalar att han inte är främmande för tanken att senare besluta om en bredare utvärdering av erfarenheterna av 1979 års reform och i det sammanhanget förutsättningslöst överväga nya former för tillsynen. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion L134 yrkande 1.

Återvinning

Till ett konkursbo hör enligt huvudregeln all egendom som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är sådan att den kan utmätas. Till konkursboet räknas också den egendom som kan tillföras boet genom återvinning.

Återvinningsinstitutets huvudsakliga funktion är att motverka att borgenärer för att få bättre ställning om konkurs inträffar vidtar brådstörtade åtgärder mot gäldenärer i ekonomiskt trångmål. Ett annat syfte är att förhindra att gäldenären på ett illojalt sätt gör sina tillgångar oåtkomliga för borgenärerna. För att tillgodose dessa ändamål har lagstiftaren i konkurslagen fört in bestämmelser som gör det möjligt att under vissa i lagen närmare angivna omständigheter återställa värden som frångått gäldenären genom i och för sig giltiga rättshandlingar. Om återvinning kommer till

stånd skall den egendom som gäldenären har utgett återbäras till konkursboet, medan den som lämnat gäldenären något vederlag för egendomen har rätt att få tillbaka vad han utgett.

Rätt till återvinning kan enligt KL föreligga vid gåva och vissa gåvoliknande transaktioner, bodelning som innefattar eftergift till förmån för make eller makes dödsbo, utbetalning till närstående av uppenbart oskäligen lön, arvode eller pension samt vid avsättningar till pensions- eller personalstiftelse. Detsamma gäller då skuld betalats med annat än sedvanliga betalningsmedel, i förväg eller med belopp som avsevärt försämrat gäldenärens ekonomiska ställning och då betalningen inte kan anses ordinär samt då kvittning skett under motsvarande förhållanden. Återvinning kan också ske vid pantsättning eller liknande säkerställelse i efterhand samt utmätning. Det finns vidare en allmän regel om återvinning av rättshandlingar som är på närmare angivet sätt otillbörliga.

Rätten att få återvinning i de ovan angivna fallen är på skilda sätt begränsad, främst genom de krav på att en transaktion måste ha skett inom viss tid, s. k. återvinningsfrister, som uppställts i de särskilda bestämmelserna. Fristerna varierar i längd mellan tre månader och fem år. När samma bestämmelse innehåller frister av olika längd avser de längre fristerna i regel sådana fall där transaktionen ägt rum med någon närstående till gäldenären. Om någon frist inte angetts gäller allmänna regler om fordringspreskription.

Andra inskränkningar i rätten till återvinning sammanhänger med hur gäldenärens ekonomiska förhållanden gestaltat sig vid tidpunkten för den rättshandling som skall återvinnas. Av betydelse kan vara om gäldenären var eller genom rättshandlingen blev ur stånd att betala sina skulder efter hand som de förföll, dvs. kom på obestånd eller blev insolvent, eller om han efter rättshandlingen inte hade kvar utmättningsbar egendom som motsvarade hans skulder, dvs. var insufficient.

Undantagsvis tillmäts även subjektiva faktorer betydelse. När det gäller otillbörliga rättshandlingar (30 § KL) är rätten till återvinning sålunda beroende av om gäldenärens medkontrahent kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.

Av betydelse för utgången av en återvinningstvist är också vem som har bevisbördan för de olika omständigheter som skall prövas i målet. Huvudprincipen i KL är att bevisbördan vilar på återvinningssökanden. Enligt flera bestämmelser är det emellertid gäldenärens medkontrahent som har att visa att gäldenären vid tidpunkten för rättshandlingen inte var eller genom rättshandlingen blev insolvent eller – i bodelningsfallet – inte var insufficient.

Regler om återvinning har funnits länge i svensk rätt. Återvinningsmöjligheterna vidgades senast genom 1975 års konkurslagsreform. Det skedde bl. a. genom att fristerna för återvinning förlängdes, särskilt i förhållande till gäldenärens närstående. Propositionen och det utredningsmaterial som den i denna del grundar sig på ger enligt utskottets mening belägg för att reglerna om återvinning ändå inte fungerar i alla avseenden tillfredsställande och att det därför finns skäl att nu överväga i vad mån återvinningsinsti-

tutet kan förbättras. Utskottet vill emellertid samtidigt stryka under att återvinningsreglerna är ett reformområde som måste beträdas med försiktighet. Som framgått innebär återvinning att en annars giltig rättshandling skall gå åter. Det är uppenbart att såväl omsättningstryggheten som hänsynen till den enskilde medkontrahentens intressen sätter ganska snäva gränser för möjligheterna att förbättra återvinningsökandens ställning i förhållande till vad som redan gäller.

Propositionen innehåller flera förslag som syftar till att förbättra återvinningsökandens ställning. Ett av förslagen är att det i otillbörlighetsregeln förs in ett moment av innebörd att bevisbördan för vissa omständigheter som det nu ankommer på återvinningsökanden att styrka övergår till gäldenärens medkontrahent, om han är närstående. Vidare föreslås i fråga om gåva och andra benefika rättshandlingar att temat för medkontrahentens motbevisning ändras från att avse gäldenärens solvens till att gälla hans sufficiens. Vad angår de benefika rättshandlingarna föreslås vidare att återvinningsfristerna skall förlängas ytterligare i förhållande till gäldenärens närstående. En annan nyhet är att bestämmelsen som avser betalning av uppenbart oskäligen lön m. m. görs oberoende av om betalning skett till närstående eller till någon annan. I propositionen föreslås också en del ändringar i de processuella regler som styr förfarandet i mål om återvinning. Den ettårsfrist inom vilken återvinningstalan skall väckas skall sålunda enligt förslaget räknas från dagen för konkursbeslutet och inte som enligt nuvarande ordning från den dag då konkursansökningen kom in. Enligt den nuvarande lagen gäller dessutom att talan om återvinning alltid får väckas inom tre månader efter det att anledning till sådan talan blev känd för konkursboet. Den fristen föreslås i propositionen bli förlängd till sex månader.

Återvinning av otillbörlig rättshandling

Otillbörlighetsregeln har i gällande rätt (30 § KL) den innebörden att en rättshandling, varigenom på ett otillbörligt sätt viss borgenär gynnats framför andra eller gäldenärens egendom undandragits borgenärerna eller hans skulder ökats, går åter, om gäldenären var eller genom sitt förfarande blev insolvent samt den andre kände till eller bort känna till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig (första stycket). Om rättshandlingen ägde rum mer än fem år före fristdagen går den åter endast om den företagits gentemot gäldenären närstående (andra stycket).

I propositionen (4 kap. 5 §) föreslås att bestämmelsen kompletteras med ett nytt stycke enligt vilket en närstående skall anses ha känt till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig, såvida det inte görs sannolikt att han varken hade eller borde ha haft sådan kännedom. Kompletteringen innebär med andra ord att bevisbördan kastats om beträffande närstående till gäldenären. Den närstående åtnjuter emellertid så till vida en bevislättning att han inte behöver styrka utan endast göra sannolikt att han saknat kännedom om de ifrågavarande omständigheterna.

I motionerna L133 (m) och L134 (fp) kritiseras – på väsentligen samma grunder – det ovan redovisade förslaget. Enligt motionärerna har departementschefen tagit till utgångspunkt för sitt förslag i denna del att en närstående till gäldenären regelmässigt känner till eller borde känna till både insolvensen och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig och att det därför är befogat att presumera ond tro hos den närstående. Häremot anför motionärerna att det kan vara utomordentligt svårt att göra sannolikt att man inte har känt till ett visst förhållande. Risken är därför stor att rättssäkerheten för närstående i konkurssituationer i framtiden blir bristfällig. I det sammanhanget understryker motionärerna att begreppet närstående omfattar en ganska vid skara. Enligt motionärerna är det orimligt att förutsätta att kretsen kring en blivande konkursgäldenär fortlöpande skall ha full kontroll över hans ekonomiska ställning. Motionärerna framhåller vidare att förslaget under remissbehandlingen fått ett övervägande negativt mottagande. Motionärerna ansluter sig till de kritiska remissinstanserna och yrkar avslag på propositionen såvitt gäller omvänd bevisbörda för närstående (yrkande 3 i motion L133 och yrkande 2 i motion L134).

Utskottet vill till en början ta upp frågan om innebörden av begreppet bevisbörda. En part sägs ha bevisbördan beträffande en viss omständighet om det är till nackdel för honom att den omständigheten inte blir bevisad i en rättegång. I svensk rätt finns inte någon allmängiltig regel för hur bevisbördan skall vara placerad i tvistemål. Att bevisbördan i ett visst fall är omkastad innebär endast att den avviker från vad som gäller i likartade fall.

Regeln i 30 § KL har den innebörden att en rättshandling, beträffande vilken återvinningssökanden visat såväl att den var otillbörlig som att gäldenären antingen var insolvent när den ingicks eller blev det genom rättshandlingen, skall gå åter om återvinningssökanden därutöver kan visa att gäldenärens medkontrahent var i ond tro både i fråga om insolvensen och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig. Denna återvinningsregel har sällan kommit till användning. Anledningen härtill torde vara svårigheterna att styrka medkontrahentens onda tro.

Om otillbörlighetsregeln skall kunna mer effektivt än för närvarande fylla funktionen att motverka illojalt handlande av gäldenärer som är på obestånd eller riskerar att råka i sådant tillstånd måste enligt utskottets mening de stränga krav som i bestämmelsen ställs på återvinningssökanden mjukas upp något. Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning att en sådan uppmjukning lämpligen bör ske genom att återvinningssökanden medges bevislättnad i fråga om medkontrahentens insikt om gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig. För att en sådan förändring skall få någon reell betydelse måste enligt utskottets mening bevisbördan i stället läggas på medkontrahenten. Om denne inte är gäldenären närstående kan han emellertid i normalfallet inte antas ha så ingående kännedom om gäldenärens ekonomiska och andra förhållanden att det framstår som rimligt att han åläggs någon bevisskyldighet för att värja sig mot återvinning. Med den som står gäldenären nära ligger det annorlunda till. Mellan gäldenären och en när-

stående till honom föreligger det typiskt sett en intressegemenskap som gör det befogat att en närstående som påstår sig ha varit i god tro beträffande gäldenärens insolvens och rättshandlingens otillbörlighet får bära bevisbördan för sitt påstående. En omkastning av bevisbördan i enlighet härmed får till följd att temat för den närståendes motbevisning blir ett negativt faktum, nämligen avsaknaden av insikt i de angivna hänseendena. Som motionärerna framhållit är det vanskligt att föra sådan bevisning. Att fullt ut styrka god tro skulle nästan undantagslöst vara en övermäktig uppgift; en sådan bevisskyldighet skulle, som anförs i propositionen, i praktiken bli liktydig med att rätten till återvinning i otillbörlighetsfallet blev oberoende av den närståendes onda eller goda tro. Propositionens förslag att den närstående endast behöver göra sin goda tro sannolik utgör däremot enligt utskottets mening en väl avvägd kompromiss mellan. Å ena sidan, intresset av att otillbörliga rättshandlingar kan återvinnas och, å den andra, den närståendes anspråk på att en rättshandling skall bli bestående i sådana fall där han inte ens bort inse att den var otillbörlig och gäldenären insolvent. Några avgörande nackdelar med den förordade ordningen med hänsyn till rättssäkerheten och den allmänna omsättningens intressen kan utskottet inte finna.

I sammanhanget vill utskottet också erinra om att propositionsförslaget under vissa förutsättningar medger jämkning om en återvinning skulle drabba alltför hårt (4 kap. 17 §). Det sagda innebär dock inte att man helt kan bortse från de farhågor som kommit till uttryck i motionerna. Utskottet utgår därför från att regeringen kommer att följa den praktiska tillämpningen av den nya regeln och vidtar de åtgärder som kan visa sig erforderliga.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen i denna del och avstyrker därmed bifall till motionerna L133 yrkande 3 och L134 yrkande 2.

Återvinning av gåva

Enligt 31 § första stycket KL går en gåva åter, om den fullbordats senare än sex månader före fristdagen. Gåva som fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till gäldenären närstående, två år före fristdagen går åter, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom gåvan blev insolvent.

Propositionsförslaget (4 kap. 6 §) innebär två förändringar i denna bestämmelse. Dels förlängs återvinningsfristen beträffande närstående gåvotagare till tre år, dels ändras temat för den bevisning gåvotagaren har att föra, om han vill undgå återvinning, till att avse frågan om gäldenären efter gåvan hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarande hans skulder. Enligt förslaget är det alltså inte längre gäldenärens solvens utan hans sufficiens som är av betydelse i återvinningshänseende.

I motion L136 (c) vänder sig motionärerna i första hand mot den föreslagna ändringen av bevis temat. Motionärerna påpekar att det finns åtskilliga som är insufficianta men samtidigt solventa. Som vanligt förekommande exempel anges företagare som just startat en rörelse och privatpersoner

som nyligen köpt eget hem eller som har betydande studieskulder. Förslaget kan emellertid enligt motionärerna leda till svårigheter även i andra avseenden. Återvinning kan t. ex. komma att aktualiseras först åtskilliga år efter gåvan och trots att gäldenären vid tidpunkten för gåvan inte hade anledning att räkna med ekonomiskt trångmål och konkurs. Vidare kan återvinning komma att sökas även av en borgenär som vid gåvotillfället inte hade någon fordran på gäldenären. Härtill kommer att bevisbördan för gäldenärens sufficiens lagts på den närstående. Sammantaget leder det anförda enligt motionärernas mening till att situationen många gånger kan te sig så oklar för gåvotagaren att rimliga krav på förutsebarhet inte kan anses uppfyllda. Motionären yrkar därför avslag på propositionens förslag att temat för den närståendes motbevisning i gåvobestämmelsen skall vara gäldenärens sufficiens och inte, såsom nu gäller, hans solvens.

Utskottet vill för sin del slå fast att det inte bör komma i fråga att mera allmänt övergå till sufficiensbegreppet som tema för motbevisningen vid återvinningsbara transaktioner. För att köp och andra onerösa rättshandlingar skall kunna gå åter skall solvenskriteriet fortfarande tillämpas. Vad saken nu gäller är bevis temat endast vid sådana transaktioner där gäldenären utan att få något vederlag avhänt sig egendom. Transaktioner av sådan benefik karaktär är gåva, betalning av uppenbart oskäligen lön, överföring till pensionsstiftelse som medfört att stiftelsen fått överskott och överföring till personalstiftelse. Det bör vidare påpekas att det ändrade bevis temat blir tillämpligt bara i de fall den benefika transaktionen skett inom en viss tid före konkursansökningen, nämligen tre år vid rättshandlingar med närstående och ett år i övriga fall. I likhet med departementschefen anser utskottet att bevisning om sufficiens är ändamålsenlig när det gäller rättshandlingar av benefik karaktär, där sufficiensen direkt påverkas av rättshandlingen i fråga. Redan nu utgör sufficiensbegreppet tema för motbevisningen vid en typ av benefika transaktioner, nämligen när gäldenären vid bodelning eftergett sin rätt i avsevärd mån eller avstått från egendom i utbyte mot en fordran. En övergång till sufficiensbegreppet vid samtliga benefika rättshandlingar framstår därför som naturlig. Utskottet vill vidare peka på att insolvens och insufficiens ofta följs åt. Det förekommer emellertid också, som motionärerna påpekar, att en gäldenär är insufficient men inte insolvent. I sådana fall innebär den i propositionen föreslagna bestämmelsen en utvidgning av återvinningsmöjligheterna. En sådan utvidgning får anses rimlig med tanke på att det rör sig om typiskt sett "misstänkta" transaktioner, t. ex. gåvor till närstående, som skett en kortare tid före konkursutbrottet.

På grund av det anförda ställer sig utskottet bakom propositionens förslag att medkontrahents motbevisning i de ovan berörda fallen skall avse gäldenärens sufficiens i stället för solvens och avstyrker därmed bifall till motion L136 yrkande 4.

Utskottet har inte något att erinra mot att återvinningsfristerna i dessa fall förlängs i förhållande till gäldenärens närstående.

Borgenärer och övriga som har intresse av att få del av olika beslut och åtgärder vid konkurs tillförsäkras i dag information härom genom en långrad bestämmelser om skyldighet för konkursdomaren att underrätta dem om sådana tilldragelser. En väsentlig del av informationsplikten utgörs av den i KL inskrivna skyldigheten att kungöra viktigare händelser under konkursförloppet. Vid sidan härav finns en vidsträckt underrättelseplikt direkt i förhållande till myndigheter och enskilda intressenter. Regler här om finns i såväl KL som konkursförordningen (KF) och andra författningar. Systemet för information anger i detalj både formerna för informationen och innehållet i denna.

I propositionen anförs att det förhållandet att reglerna om spridande av information i konkurs återfinns på flera ställen medför att regleringen är svårtillgänglig och den är inte heller enhetlig. Departementschefen anser därför att en systematisering av reglerna om informationsspridande är nödvändig. I enlighet härmed förordar han att alla centrala och generell betydelsefulla regler om information om beslut och åtgärder i konkurs samlas i ett kapitel i nya konkurslagen. När det gäller informationspliktens omfattning föreslås i propositionen att den i princip skall bibehållas oförändrad. I fråga om formen för informationsspridande föreslås att kungörelse i vissa särskilt angivna fall får ersättas med skriftliga underrättelser till borgenärerna om det saknas anledning att anta att kostnaden för tillkännagivandet med kungörelse skulle bli lägre eller kungörelse annars är lämpligare. En förutsättning för att kungörelse får ersättas med underrättelser är enligt propositionen att kretsen av informationsmottagare i det ifrågavarande fallet är känd med tillräcklig grad av säkerhet. Vidare föreslås att underrättelser och kallelser till borgenärer med fordringar utan förmånsrätt får utbytas mot kungörelse om antalet sådana borgenärer är mycket stort och det är fråga om sådan kallelse som inte behöver delges. Beträffande kungörelseannonsering föreslås den förändringen i förhållande till vad som för närvarande gäller att kungörelsen om konkursbeslutet inte skall innehålla någon uppgift om i vilka tidningar fortsatt kungörande om konkursen skall ske.

I motion L136 (c) anförs att konkursförvaltarens informationsskyldighet gentemot borgenärerna begränsas genom propositionens förslag. Enligt motionärerna är det väsentligt för borgenärerna att få information bl. a. om konkursbeslutet och utdelningsförslaget. I motionen begärs därför (yrkande 3) att riksdagen beslutar att i konkurslagen införa en reglering om konkursförvaltares informationsskyldighet i berörda hänseenden.

Utskottet vill understryka vikten av att information om beslut och åtgärder under konkurs ges till berörda intressenter. Såsom framgår av propositionen föreslås i princip inte någon begränsning av informationsskyldighetens omfattning. Enligt utskottets mening synes inte heller de i propositionen framlagda förslagen om ändrade former för informationsspridande i vissa fall medföra någon inskränkning av betydelse för borgenärerna. Vad särskilt gäller de i motion L136 berörda frågorna om information till borgenärerna i fråga om konkursbeslutet och utdelningsförslaget vill utskottet

framhålla följande. Beslut om konkurs skall i likhet med vad som för närvarande gäller kungöras. Genom kungörelsen kallas borgenärerna till edgångssammanträdet. I fråga om underrättelser till borgenärerna efter edgångssammanträdet och om utdelningsförslaget anförs departementschefen att han har för avsikt att i en ny konkursförordning föreslå att de nu gällande reglerna för mindre konkurs blir tillämpliga i alla konkurser. Detta innebär att i de fall bevakningsförfarande ej skall äga rum rätten snarast efter edgångssammanträdet skall underrätta varje känd borgenär om dennes kända fordran och huruvida denne kan påräkna utdelning för fordringen. När det gäller utdelningsförslag skall – förutom kungörelse härom – särskild underrättelse tillställas varje borgenär som tillagts utdelning, borgenär som begärt att få bli underrättad samt annan borgenär för vilken underrättelse av särskilda skäl kan antas vara av betydelse. Detta medför i normalfallet att de oprioriterade borgenärerna som inte tillagts utdelning inte behöver underrättas om utdelningsförslaget, om detta står i huvudsaklig överensstämmelse med den underrättelse som utgått efter edgångssammanträdet. Den sålunda aviserade utformningen av reglerna om underrättelser tillgodoser enligt utskottets mening de krav som bör ställas i berörda hänseenden. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motion L136 yrkande 3 inte behöver föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag i denna del och avstyrker bifall till nämnda motionsyrkande.

Ikraftträdande m. m.

I propositionen förordas att den nya konkurslagen jämte följdändringar i andra lagar träder i kraft den 1 januari 1988. I samband därmed skall konkurslagen (1921: 295) och lagen (1921: 226) om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iakttas upphävas. Beträffande konkurser som har beslutats före ikraftträdandet skall dock nuvarande konkurslag i princip fortfarande gälla. I fråga om avveckling av konkursdomarinstitutionen anförs dock att det av praktiska skäl är motiverat att den nya ordningen får gälla även i äldre konkurser.

Frågan om ikraftträdandetidpunkten tas upp i motion L136 (c). Motionärerna anför att vissa förslag i propositionen – nämligen de om enhetlig handlägningsform och konkursförvaltares möjlighet att vid avveckling av konkursboet även beakta sysselsättningsintresset – inte har varit föremål för sedvanlig remissbehandling. Enligt motionärernas mening bör därför utskottet vid sin beredning av ärendet genom remissförfarande och/eller hearings inhämta synpunkter på propositionen i dessa delar från berörda intressenter. Ett sådant förfarande i utskottet kan dock medföra att riksdagens behandling av propositionen blir fördröjd, och det är därför enligt motionärerna motiverat att senarelägga ikraftträdandet. De begär därför i yrkande 1 att riksdagen beslutar att den nya konkurslagen jämte följdändringar i andra lagar skall träda i kraft den 1 januari 1989.

Såsom inledningsvis nämnts i betänkandet har utskottet vid sin beredning av propositionen haft en hearing med företrädare för LO, TCO, Sveriges Industriförbund och Svenska Bankföreningen. Vid hearingen har

i huvudsak synpunkter framförts på förslagen om enhetligt förfarande i konkurs och förvaltares möjlighet att även ta sysselsättningshänsyn vid avveckling av konkursboet. Att därutöver anordna något remissförfarande har utskottet inte ansett erforderligt. Med hänsyn härtill och till att utskottets förfarande inte torde medföra någon fördröjning av riksdagens behandling av propositionen saknas det enligt utskottets mening skäl att ändra tidpunkten för ikraftträdandet av ifrågavarande lagstiftning. Utskottet tillstyrker således propositionen även i denna del och avstyrker bifall till motion L136 yrkande 1.

Upplysningsplikt vid återkallelse av konkursansökan

Regler om kreditupplysningsverksamhet ges i kreditupplysningslagen (1973:1173). Lagen gäller kreditupplysningsverksamhet som innebär att någon, utom i enstaka fall, lämnar kreditupplysning mot ersättning eller som ett led i näringsverksamhet. Lagen gäller också annan kreditupplysningsverksamhet, om den är av större omfattning. Med kreditupplysning avses i lagen uppgift, omdöme eller råd som lämnas till ledning för bedömning av annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas bl. a. så att den inte leder till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. Om det förekommer anledning till misstanke att en uppgift i kreditupplysning som lämnats under den senaste tolv månadersperioden eller i register som används i kreditupplysningsverksamhet är riktig eller missvisande, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäliga åtgärder för att utreda förhållandet. Visar sig uppgiften vara riktig eller missvisande, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Om uppgiften tagits in i en kreditupplysning skall meddelande om rättelse eller komplettering snarast tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. För det fall att den oriktiga eller missvisande uppgiften lämnats i en periodisk skrift ges i lagen en särskild bestämmelse.

I motion L303 framhålls att en uppgift om att ett företag har satts i konkurs regelmässigt kommer in i olika kreditupplysningsregister. Registreringen gör det möjligt för leverantörer och andra borgenärer att bilda sig en uppfattning om gäldenärens ekonomiska ställning. Om en konkursansökan inte fullföljs bör å andra sidan företaget kunna fortsätta sin verksamhet som vanligt. Så förhåller det sig dock inte i praktiken. Det sammanhänger enligt motionärerna med att det för närvarande inte föreligger någon skyldighet att underrätta ett kreditupplysningsföretag om att en konkursansökan har återkallats. På grund därav kan en uppgift om en konkursansökan komma att kvarstå i registren lång tid efter det att ansökan återkallats. Särskilt för en företagare kan detta medföra nackdelar. I den situationen kan han normalt få leveranser endast mot kontant betalning. Vill han få rättelse till stånd måste han själv vidta åtgärder. Den ordningen anser motionärerna vara otillfredsställande. Enligt deras mening bör det ankomma på den som återkallat en konkursansökan att underrätta kreditupplysningsföretagen om återkallelsen. Motionen utmynnar i en be-

gäran att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om behovet av en regel som föreskriver skyldighet för den som återtar en konkursansökan att meddela kreditupplysningsföretagen.

Utskottet vill framhålla att en uppgift om att någon sökts i konkurs typiskt sett ger betydelsefull information om vederbörandes ekonomiska ställning; det alldeles övervägande antalet konkursansökningar leder ju inom kort till beslut om konkurs. En anteckning om sökt konkurs som kvarstår i ett kreditupplysningsregister, trots att konkursansökningen inte fullföljts utan återkallats, får därför normalt anses vara missvisande. Såvitt utskottet har sig bekant följer kreditupplysningsföretagen inte upp handläggningen av konkursansökningar, och det är inte heller sörjt för att en återkallelse av en konkursansökan på annat sätt blir känd för kreditupplysningsföretagen. Visserligen föreskrivs i kreditupplysningslagen skyldighet för den som bedriver kreditupplysningsverksamhet att utreda fråga om rättelse, komplettering eller uteslutning av registeruppgift. Den skyldigheten aktualiseras emellertid först om det framkommit anledning till misstanke att en sådan uppgift är oriktig eller missvisande. Ytterst vilar det alltså, som motionärerna framhåller, på gäldenären själv att se till att återkallelsen kommer till kreditupplysningsföretagens kännedom.

Enligt utskottets mening kan missvisande uppgifter av nu berörd art i kreditupplysningsssammanhang vara till betydande nackdel för den som avses med anteckningen. Tilltänkta kreditgivare kan nämligen svårligen undgå att ta intryck av uppgifterna vid bedömningen av vederbörandes förmåga att fullfölja ett ekonomiskt åtagande. Mot den bakgrunden kan det inte anses tillfredsställande att det skall ankomma på den som sökts i konkurs att själv vidta åtgärder för att få uppgiften rättad eller kompletterad. Denne kanske över huvud taget inte känner till att uppgiften om konkursansökan registrerats hos kreditupplysningsföretagen. I sammanhanget bör påpekas att enligt vad utskottet inhämtat upplysningar om konkursansökningar registreras beträffande såväl näringsidkare som privatpersoner.

I likhet med motionärerna anser utskottet det angeläget att den risk för rättsförluster som nuvarande ordning sålunda innebär undanröjs. Huruvida problemet lämpligen bör lösas genom en föreskrift om skyldighet för konkurssökanden att lämna upplysning om återkallelse undandrar sig dock utskottets bedömning. Också andra lösningar är tänkbara. Det av motionärerna aktualiserade spörsmålet bör därför bli föremål för ytterligare överväganden. Utskottet utgår från att regeringen i lämpligt sammanhang tar upp frågan till prövning. Någon riksdagens åtgärd med anledning av motion L303 kan därför inte för närvarande anses påkallad.

Övrigt

Utöver det anförda föranleder propositionerna och motionerna inte några uttalanden från utskottets sida. Vissa lagtekniska ändringar bör ske i de framlagda lagförslagen. Sålunda bör den i proposition 1986/87: 86 föreslagna ändringen i konkurslagen arbetas in i förslaget till ny konkurslag. Vidare

bör de i propositionerna 1986/87: 89 och 1986/87: 90 framlagda förslagen till ändringar i lagen om rättegången i arbetstvister sammanföras till ett lagförslag. Den i sistnämnda proposition föreslagna lagen om ändring i äktenskapsbalken avses träda i kraft samtidigt med balken. Någon särskild ikraftträdandebestämmelse till lagförslaget är därför inte nödvändig. Av samma skäl bör ikraftträdandebestämmelsen i förslaget till lag om ändring i lagen om ekonomiska föreningar utgå ur förslaget. Den särskilda övergångsbestämmelsen i förslaget till lag om ändring i föreningslagen bör genom en ändring i lagen om införande av lagen om ekonomiska föreningar införas i sistnämnda lag. Därvid bör bestämmelsen ändras så att den åsyftade tidsfristen såvitt gäller ordinär konkurs räknas från första borgenärssammanträdet och ej som föreslagits i propositionen från första edgångssammanträdet.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *auktorisering av förvaltare*
att riksdagen avslår motion 1986/87: L134 yrkande 4.
2. beträffande *jävsbestämmelser för förvaltare*
att riksdagen med anledning av motion 1986/87: L134 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
3. beträffande *förvaltares möjlighet att beakta sysselsättningsintresset*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87: L133 yrkande 2, motion 1986/87: L134 yrkande 3 och motion 1986/87: L135 i denna del antar det i proposition 1986/87: 90 framlagda förslaget till konkurslag såvitt avser 7 kap. 8 §,
4. beträffande *tillämpningen av 7 kap. 8 § konkurslagen*
att riksdagen avslår motion 1986/87: L136 yrkande 2,
5. beträffande *förvaltares skyldighet att höra tillsynsmyndigheten*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87: 90 i denna del och med avslag på motion 1986/87: L133 yrkande 1 godkänner vad utskottet anfört,
6. beträffande *samråd m. m. med anställda*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87: L135 i denna del godkänner vad utskottet anfört,
7. beträffande *lagbestämmelsen om samrådsskyldighet*
att riksdagen antar 7 kap. 10 § förslaget till konkurslag,
8. beträffande *det framtida tillsynsansvaret*
att riksdagen avslår motion 1986/87: L134 yrkande 1,
9. beträffande *återvinning av otillbörlig rättshandling*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87: L133 yrkande 3 och motion 1986/87: L134 yrkande 2 antar 4 kap. 5 § förslaget till konkurslag,
10. beträffande *återvinning av gåva m. m.*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87: L136 yrkande 4 antar 4 kap. 6, 8 och 9 §§ förslaget till konkurslag,

11. beträffande *information om beslut och åtgärder under konkurs* att riksdagen med avslag på motion 1986/87: L136 yrkande 3 antar 15 kap. förslaget till konkurslag.

12. beträffande *ikraftträdandetidpunkten* att riksdagen avslår motion 1986/87: L136 yrkande 1,

13. beträffande *konkurslagen i övrigt* att riksdagen med bifall till proposition 1986/87: 86 i denna del och proposition 1986/87: 90 i denna del antar det i sistnämnda proposition framlagda förslaget till konkurslag, i den mån förslaget inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan, med den ändring att 4 kap. 7 § erhåller följande lydelse.

Bodelning mellan gäldenären och hans make eller dennes dödsbo, vid vilken gäldenären har eftergett sin rätt i avsevärd mån eller avstått från egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott, går i motsvarande mån åter, om bodelningshandlingen har kommit in till rätten senare än tre år före fristdagen och det inte visas att gäldenären efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Vad som sägs i första stycket om det fallet att gäldenären har avstått från egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott gäller inte, om egendomen utgjorde makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertogs av den andra maken med stöd av bestämmelserna i 11 kap. 8 § äktenskapsbalken.

14. beträffande *lagen om rättegången i arbetstvister* att riksdagen med bifall till proposition 1986/87: 89 i denna del och proposition 1986/87: 90 i denna del antar av utskottet i bilaga 4 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister,

15. beträffande *lagen om ekonomiska föreningar* att riksdagen med bifall till proposition 1986/87: 90 i denna del *dels* antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar utom såvitt avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna,

dels antar av utskottet i bilaga 5 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1987: 000) om införande av lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar.

16. beträffande *övriga lagförslag* att riksdagen antar i proposition 1986/87: 90 framlagda förslag till *dels* lag om ändring i ackordslagen (1970: 847), *dels* lag om ändring i lagen (1934: 67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge,

dels lag om ändring i lagen (1934: 68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge,

dels lag om ändring i lagen (1981: 6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land,

dels lag om ändring i lagen (1981: 7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land.

dels lag om ändring i äktenskapsbalken,

dels lag om ändring i jordabalken,
dels lag om ändring i vattenlagen (1983: 291),
dels lag om ändring i rätttegångsbalken,
dels lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),
dels lag om ändring i utsökningsbalken,
dels lag om ändring i lagen (1955: 227) om inskrivning av rätt till
 luftfartyg,
dels lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385),
dels lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982: 713),
dels lag om ändring i lagen (1972: 262) om understödsföreningar,
dels lag om ändring i lagen (1854: 50 s. 1) om handel med lösören,
 som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,
dels lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,
dels lag om ändring i lagen (1966: 742) om hotell- och pensionatrö-
 relse,
dels lag om ändring i förmånsrättslagen (1970: 979),
dels lag om ändring i lagen (1970: 980) om retentionsrätt för ford-
 ran hos hotellgäst,
dels lag om ändring i lagen (1972: 180) om avrundning av vissa
 fordringar till helt kronotal, m. m.,
dels lag om ändring i handelsregisterlagen (1974: 157),
dels lag om ändring i passlagen (1978: 302),
dels lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100);
dels lag om ändring i lagen (1984: 81) om fastighetsmäklare,
 17. beträffande *upplysningsplikt vid återkallelse av konkursan-*
sökan
 att riksdagen avslår motion 1986/87: L303.

Stockholm den 19 maj 1987

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe And-
 réasson (s), Stig Gustafsson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Inga-
 Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik
 (s), Bengt Harding Olson (fp), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson
 (c), Berit Löfstedt (s) och Ewy Möller (m).

1. Förvaltares möjlighet att beakta sysselsättningsintresset (mom. 3)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp) och Ewy Möller (m), anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 14 med "Utskottet vill" och slutar på s. 15 med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att konkursinstitutets grundidé är att en insolvent gäldenärs samlade tillgångar snabbt skall tas i anspråk för att, så långt det går, borgenärerna skall få betalning för sina fordringar. Sålunda är konkursförvaltarens huvuduppgift att verka för en snabb och för borgenärerna förmånlig avveckling av boet. Det anses dock redan i dag åligga en förvaltare i en företagskonkurs att beakta de anställdas intresse av fortsatt sysselsättning, och förvaltaren bör i detta syfte ta kontakt med bl. a. den regionala utvecklingsfonden och de anställdas fackliga företrädare. Vidare kan hänsyn tas till sysselsättningsaspekten i de fall borgenärerna är överens om att vid försäljningen av konkursföretaget acceptera ett lägre pris för att företaget skall kunna drivas vidare. Enligt utskottets mening tillgodoser nuvarande ordning de krav som rimligen kan ställas på beaktande av sysselsättningsintressen i konkurs. Någon längre gående skyldighet gentemot anställda anser utskottet inte bör åvila förvaltaren. Att ålägga borgenärerna ansvar för andra personers sysselsättning innebär dessutom ett främmande inslag i svensk konkurslagstiftning. Sålunda strider det mot konkursinstitutets grundidé att på detta sätt utsätta borgenärerna för ytterligare förluster utöver de som konkursen i sig har medfört. Det förtjänar också att påpekas att borgenärerna ofta utgörs av andra företag vilka för sin drift är beroende av så stor utdelning som möjligt. Propositionens förslag kan således ge negativa effekter för sysselsättningen i de företag som utgör borgenärer. Vidare kan förslaget negativt påverka kreditbedömningen i näringslivet eftersom företagets möjlighet att utnyttja rörelsetillgångar som kreditsäkerhet kan komma att försämrans.

Med det anförda avstyrker utskottet propositionens förslag i förevarande del och motion L135 i denna del samt tillstyrker bifall till motionerna L133 yrkande 2 och L134 yrkande 3. När det gäller den i motion L136 yrkande 2 begärda uppföljningen saknar denna fråga med hänsyn till utskottets ställningstagande aktualitet och motionsyrkandet avstyrks således.

dels att utskottet under moment 3 bort hemställa:

3. beträffande förvaltares möjlighet att beakta sysselsättningsintresset

att riksdagen med bifall till motion 1986/87: L133 yrkande 2 och motion 1986/87: L134 yrkande 3 samt med avslag på motion 1986/87: L135 i denna del antar det i proposition 1986/87: 90 framlagda förslaget till konkurslag såvitt avser 7 kap. 8 § med den ändring att andra stycket utgår.

2. Tillämpningen av 7 kap. 8 § konkurslagen (mom. 4)

LU 1986/87:32

Martin Olsson och Marianne Karlsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "När det" och slutar med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Utskottet har som ovan anförts ställt sig positivt till förslaget i propositionen att konkursförvaltaren ges möjlighet att vid avveckling av konkursboet även beakta vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen på orten. Detta förslag hade emellertid inte framlagts av konkurslagskommittén och har därför inte blivit föremål för remissbehandling. I enlighet med framställning i motion L136 (c) har utskottet därför anordnat en hearing för att få synpunkter på bl. a. detta förslag.

Vid denna hearing framkom att åsikterna är delade när det gäller skyldigheten för förvaltare att ta sysselsättningshänsyn. Bl. a. framhölls att borgenärernas ställning härigenom skulle kunna försvagas så att kreditgivare och leverantörer skulle bli mer restriktiva med att ge krediter till företag där risk föreligger att vid eventuell konkurs sysselsättningsskäl skulle komma att beaktas...

Med hänsyn till att bestämmelsen är avsedd att underlätta och främja sysselsättningen är det enligt utskottets mening viktigt att den inte får motsatt effekt och leder till att företagsamheten i sysselsättningssvaga områden försvåras. Utskottet anser därför att det är synnerligen angeläget att regeringen noga följer tillämpningen av den föreslagna regeln och vidtar de åtgärder som kan visa sig erforderliga. Vad utskottet med bifall till motion L136 yrkande 2 således anført bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under moment 4 bort hemställa:

4. beträffande tillämpningen av 7 kap. 8 § konkurslagen att riksdagen med bifall till motion 1986/87: L136 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført

3. Förvaltares skyldighet att höra tillsynsmyndigheten (mom. 5)

Per-Olof Strindberg, Allan Ekström och Ewy Möller (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Såsom ovan" och slutar med "yrkande 1." bort ha följande lydelse:

Såsom ovan anförts har den nya ordningen för tillsyn varit i kraft sedan den 1 januari 1980. Enligt denna ordning är det förvaltaren som självständigt fattar alla beslut även om han i vissa fall är skyldig att höra berörda borgenärer. Tillsynsmyndigheten har normalt inte någon befogenhet att påverka konkursförvaltningen utan tillsynen avses främst vara en efterhandskontroll.

Enligt utskottets mening är det nu alltför tidigt att överväga nya former för tillsynen. Den i propositionen föreslagna skyldigheten för förvaltaren att i viktigare förvaltningsfrågor höra tillsynsmyndigheten innebär dock att formerna för tillsynen förändras. Det är vidare enligt utskottets mening

ofrånkomligt att förslaget skulle medföra en begränsning av förvaltarens självständighet i beslutsfattandet. En sådan principiell förändring anser sig utskottet inte kunna medverka till. Dessutom skulle den föreslagna samrådsskyldigheten göra ansvarsfrågan mera oklar samt leda till ett dyrare och långsammare system för förvaltning av konkursboet. Utskottet avstyrker således bifall till propositionen i nu behandlad del och tillstyrker bifall till motion L133 yrkande 1.

dels att utskottet under moment 5 bort hemställa:

5. beträffande *förvaltares skyldighet att höra tillsynsmyndigheten* att riksdagen med bifall till motion 1986/87: L133 yrkande 1 och med avslag på proposition 1986/87: 90 i denna del godkänner vad utskottet anfört.

4. Lagbestämmelsen om samrådsskyldighet (mom. 7)

Per-Olof Strindberg, Allan Ekström och Ewy Möller (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 3 – att utskottet under moment 7 bort hemställa:

7. beträffande *lagbestämmelsen om samrådsskyldighet* att riksdagen antar 7 kap. 10 § förslaget till konkurslag med den ändring att lagrummet erhåller följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

7 kap.
10 §

I viktigare frågor skall förvaltaren höra *tillsynsmyndigheten* och särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren skall i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske.

I viktigare frågor skall förvaltaren höra särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren skall i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske.

5. Det framtida tillsynsansvaret (mom. 8)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Såvitt utskottet" och slutar med "yrkande 1." bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion L134 kan kronofogdemyndigheternas dubbla roll som tillsynsmyndighet i konkurs och företrädare för statens borgenärsintressen inge vissa farhågor. När utskottet godtog nuvarande ordning för tillsyn framhöll utskottet särskilt att så kunde ske med hänsyn till att tillsynsmyndigheten inte skulle utöva någon rådgivande funktion (se LU 1978/79: 19). Med den nu föreslagna ordningen får dock tillsynsmyndighe-

ten en rådgivande funktion eftersom förvaltaren skall höra tillsynsmyndigheten i viktigare förvaltningsfrågor. Farhågorna med kronofogdemyndigheternas dubbla roll riskerar därmed att förstärkas. Enligt utskottets mening bör man därför nu överväga ett överförande av tillsynsansvaret till någon annan myndighet eller organisation som står helt fri från borgenärsintressen. Vad utskottet med bifall till motion L134 yrkande 1 således anfört bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under moment 8 bort hemställa:

8. beträffande *det framtida tillsynsansvaret* att riksdagen med bifall till motion 1986/87: L134 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Återvinning av otillbörlig rättshandling (mom. 9)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp), Marianne Karlsson (c) och Ewy Möller (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 20 med "Utskottet vill" och slutar på s. 21 med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att återvinning innebär att en annars giltig rättshandling skall gå åter om den på något i KL närmare angivet sätt har samband med en senare inträffad konkurs. Återvinning kan alltså sägas vara en sanktion av extraordinär karaktär. Det är därför en naturlig utgångspunkt att återvinningsökanden skall styrka de omständigheter som måste föreligga för att hans talan skall kunna bifallas. Den gällande regeln om återvinning av otillbörliga rättshandlingar är också utformad i enlighet med det sagda. I propositionen föreslås den ändringen att en medkontrahent som är närstående till gäldenären skall anses ha känt till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig, om det inte görs sannolikt att han varken hade eller borde ha haft sådan kännedom. Bevisbördan skall med andra ord kastas om. Förslaget grundas på den förutsättningen att man kan utgå från att en närstående till gäldenären regelmässigt har eller borde ha kännedom om gäldenärens förhållanden i båda de angivna hänseendena. Det antagandet är enligt utskottets mening inte hållbart, särskilt med hänsyn till att kretsen av dem som omfattas av KL:s närståendebegrepp gjorts mycket vidsträckt. Olägenheten av en sådan presumtion accentueras ytterligare av temat för den närståendes motbevisning. Avsaknad av insikt är inte någon omständighet som är skönjbar utåt. Det torde därför bli näst intill ogörligt att i efterhand föra bevisning därom. Inte heller har medkontrahenten – såsom annars är vanligt vid fall med omkastad bevisbörda – någon möjlighet att på förhand säkra erforderlig bevisning. Risker är därför överhängande att den föreslagna regeln, även om den inte kräver mera än att medkontrahenten gör sin invändning sannolik, i det enskilda fallet kommer att leda till materiellt oriktiga resultat. En sådan rättsosäkerhet för den närstående medkontra-

henten är inte godtagbar. Utskottet anser därför att propositionens förslag i denna del inte bör genomföras. LU 1986/87: 32

dels att utskottet under moment 9 bort hemställa:

9. beträffande *återvinning av otillbörlig rättshandling*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87: L133 yrkande 3 och motion 1986/87: L134 yrkande 2 antar 4 kap. 5 § förslaget till konkurslag med den ändring att andra stycket utgår.

7. Återvinning av gåva m. m. (mom. 10)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp), Marianne Karlsson (c) och Ewy Möller (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 4." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill crinra om att återvinningsreglerna i KL tidigare var så utformade att i de fall en gäldenärs ekonomiska ställning vid tidpunkten för en rättshandling tillmättes betydelse från återvinnings synpunkt intresset knöts till frågan huruvida gäldenären då var på obestånd, dvs. befann sig i sådant tillstånd att han inte rätteligen kunde betala sina skulder efter hand som de förföll till betalning och betalningsoförmågan inte var endast tillfällig. I förarbetena till 1975 års konkurslagsreform (prop. 1975: 6) diskuterades frågan om inte avgörande i stället borde vara huruvida gäldenären vid den angivna tidpunkten hade utmättningsbar egendom som motsvarade hans skulder eller med andra ord om han var insufficient. Lagstiftaren stannade emellertid för att som huvudregel behålla solvenskriteriet; gäldenärens medkontrahent kan alltså i dessa fall undgå återvinning genom att motbevisa ett påstående om insolvens. Skälet för denna ståndpunkt var att insolvens är allmän konkursgrund och att flera av de skäl som kunde åberopas för insolvens som konkursgrund också talade för att bevisningen i återvinnings situationer av detta slag skulle vara insolvens. Den valda lösningen ansågs dessutom medverka till nordisk rättslikhet. I ett fall, nämligen i bestämmelsen om återvinning av bodelning (32 § KL), gjordes dock insufficiens till ämne för medkontrahentens motbevisning. Den avvikelser från huvudregeln berodde på överväganden av mera praktisk art; i bodelningsfallet föreligger regelmässigt en bouppteckning varav sufficiens men inte solvensen kan utläsas.

I propositionen ges sufficienskriteriet större utrymme. Det föreslås överlag ersätta solvens som bevisstema vid sådana transaktioner där gäldenären inte uppburit något vederlag. Hit hör – utom bodelning – gåva, betalning av uppenbart oskäligen lön, överföring till pensionsstiftelse som medfört att stiftelsen fått överskott och överföring till personalstiftelse.

Enligt utskottets mening har de skäl som i det tidigare lagstiftningsärendet åberopades mot att föra in sufficiensbegreppet i återvinningsreglerna bevarat sin giltighet. Insolvens som villkor för återvinning passar däremot väl in i det konkursrättsliga regelverket. Återvinning av en rättshandling

som ingåtts av en insolvent gäldenär (eller en gäldenär som genom rätts-handlingen blivit insolvent) innebär att rättshandlingen går åter i en situa-tion när gäldenärens ekonomiska ställning redan vid tidpunkten för rätts-handlingen var sådan att förutsättningar förelegat att få honom försatt i konkurs. Med en övergång till sufficienskriteriet skulle man förlora varje annan anknytning till konkursen än den tidsmässiga, nämligen att rätts-handlingen skall ha ägt rum inom en viss i lagen angiven återvinningsfrist. Att på detta sätt frångå vad som i gällande rätt är huvudregel inger enligt utskottets mening starka principiella betänkligheter.

Det kan vidare antas att en sufficiensbedömning i flertalet fall kommer att leda till att tillämpningsområdet för de nu berörda återvinningsreglerna vidgas. Att en insufficient gäldenär är fullt kapabel att betala sina skulder i rätt tid torde sålunda, som antyds i motion L136 (c), vara ganska vanligt förekommande, medan det mera sällan inträffar att en insolvent gäldenär har tillgångar som motsvarar hans skulder. En sådan utvidgning av återvin-ningsmöjligheterna ter sig för utskottet godtycklig, och några bärande skäl för den har inte framlagts. Nackdelarna med förslaget ligger däremot i öppen dag. Förutom de argument av principiell natur som ovan förts fram vill utskottet peka på att insufficiens, såsom framgår av de exempel som redovisats i motionen, långt ifrån alltid behöver uppfattas som tecken på ekonomiskt trångmål. Insikt om gäldenärens insufficiens kan med andra ord inte sägas allmänt sett ge medkontrahenten anledning att avhålla sig från att rättshandla med gäldenären. Det kan mot den bakgrunden inte anses vara förenligt med rimliga krav på rättssäkerhet att medkontrahen-ten enbart på grund av gäldenärens därefter inträffade konkurs skall kunna frånvinnas vad han erhållit genom en fullt giltig rättshandling, låt vara att han i de fall sufficienskriteriet föreslås bli tillämpligt inte utgivit något vederlag. Utskottet anser därför att förslagen i propositionens återvin-ningsavsnitt om sufficiens i stället för solvens som tema för medkontrahen-tens motbevisning inte bör genomföras.

dels att utskottet under moment 10 bort hemställa:

10. beträffande *återvinning av gåva m. m.*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87: L136 yrkande 4 antar 4 kap. 6, 8 och 9 §§ förslaget till konkurslag med den ändring att lagrummen erhåller i bilaga 6 som *Reservanternas förslag* be-tecknade lydelse.

8. Upplyningsplikt vid återkallelse av konkursansökan (mom. 17)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Allan Ek-ström (m), Bengt Harding Olson (fp), Marianne Karlsson (c) och Ewy Möller (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med "I likhet" och slutar med "anses påkallad." bort ha följande lydelse:

Det problem motionärerna pekat på är enligt utskottets mening en viktig

rättssäkerhetsfråga. Huruvida problemet bäst löses genom en föreskrift om skyldighet för konkurssökanden att lämna upplysning om återkallelse eller på någon annat sätt saknar utskottet underlag att bedöma. Spörsmålet kräver alltså ytterligare överväganden. Med hänsyn till den risk för rättsförluster som den nuvarande ordningen innebär för såväl näringsidkare som privatpersoner är det angeläget att frågan får en snar lösning. Regeringen bör därför skyndsamt ta upp problemet till prövning och återkomma med förslag om hur det kan undanröjas. Vad utskottet sålunda anfört bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under moment 17 bort hemställa:

17. *beträffande upplysningsplikt vid återkallelse av konkursansökan*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87: L303 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

1 Förslag till Konkurslag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Genom konkurs tar en gäldenärs samtliga borgenärer i ett sammanhang tvångsvis i anspråk gäldenärens samlade tillgångar för betalning av sina fordringar. Under konkurs omhändertas tillgångarna för borgenärernas räkning av konkursboet.

2 § En gäldenär som är på obestånd skall efter egen eller en borgenärs ansökan försättas i konkurs, om inte annat är föreskrivet.

Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.

3 § Förvaltningen av ett konkursbo handhas av en eller flera förvaltare. Förvaltningen av boet står under tillsyn av en tillsynsmyndighet.

4 § Ett konkursbo som är på obestånd kan försättas i konkurs. Vad som är föreskrivet i denna lag om gäldenär skall i sådana fall gälla konkursboet.

5 § Med panträtt i fast egendom jämställs vid tillämpningen av denna lag annan särskild förmånsrätt som gäller i egendomen och inte grundas på utmätning eller betalningssäkring.

Vad som sägs om borgenär med handpanträtt i lös egendom tillämpas också i fråga om borgenär med rätt att hålla kvar lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt).

6 § Om det i någon annan lag har meddelats någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Angående tillämpligheten av rättegångsbalken ges bestämmelser i det följande.

2 kap. Konkursansökan och konkursbeslut m. m.

Konkursansökan m. m.

1 § Ansökan om konkurs görs skriftligen hos den tingsrätt där gäldenären bör svara i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet. Ansökningshandlingen skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Sökanden skall ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörlig, om de inte är kända.

En ansökan skall avvisas, om det inte av den framgår vilken tingsrätt som är behörlig och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

2 § Har en konkursansökan gjorts hos en tingsrätt som inte är behörlig, skall rätten genast sända handlingarna i ärendet till den tingsrätt som enligt

vad dessa visar är behörig och underrätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen kom in till den förra tingsrätten.

LU 1986/87: 32
Bilaga 1

3 § Görs ansökningen av gäldenären, bör till ansökningshandlingen bifogas en av gäldenären underskriven förteckning över boets tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn och postadress samt om de böcker och andra handlingar som rör boet.

Ansöker ett dödsbo eller en dödsbodelägare om att boet skall försättas i konkurs, skall till ansökningshandlingen bifogas bouppteckningen efter den döde eller, om inregistrering har skett, uppgift om dagen därför. Har inte bouppteckning förrättats, skall uppgift om varje delägares namn och postadress lämnas.

4 § Görs ansökningen av en borgenär, skall han vid ansökningen lämna uppgift om sin fordran och de omständigheter i övrigt på vilka han grundar yrkandet. Han skall även i original eller kopia bifoga de handlingar som han vill åberopa. Ansökningshandlingen och de handlingar som har bifogats denna skall ges in i två exemplar.

5 § En ansökan skall avvisas, om den i de avseenden som avses i 3 eller 4 § eller i övrigt är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

6 § Har en borgenärs fordran fastställts av domstol eller har en domstol enligt lagsökningslagen (1946:808) meddelat bevis att utmätning för en fordran får äga rum, skall detta godtas som stöd för behörighet att begära gäldenären i konkurs, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om en domstol har förordnat att avgörandet inte får verkställas.

En fordran som har fastställts genom skiljedom skall också godtas, om skiljedomen får verkställas enligt 3 kap. 15 eller 16 § utsökningsbalken och en domstol inte har meddelat ett sådant förordnande som avses i 18 § i samma kapitel.

I andra fall än de som avses i första och andra styckena skall borgenären styrka sin behörighet att begära gäldenären i konkurs.

Bevisning om obestånd

7 § En uppgift av gäldenären att han är insolvent skall godtas, om det inte finns särskilda skäl att inte göra det.

8 § Om inte annat visas, anses en gäldenär vara insolvent, när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken inom de senaste sex månaderna före konkursansökningen har framgått att han saknat tillgångar till full betalning av utmätningssfordringen. Detsamma gäller, om gäldenären har förklarat sig ställa in sina betalningar.

9 § En gäldenär, som är eller senare än ett år före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125), skall om inte annat visas anses insolvent, om

1. gäldenären har uppmanats av en borgenär att betala klar och förfallen skuld men underlåtit att göra detta inom en vecka och

2. borgenären begär gäldenären i konkurs inom tre veckor därefter och skulden då ännu inte är betald.

Borgenärens uppmaning skall innehålla en upplysning om att en konkursansökan kan följa. Uppmaningen skall delges gäldenären. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) får ske endast om det finns anledning att anta att gäldenären har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

Konkurshinder

10 § En borgenär har inte rätt att få gäldenären försatt i konkurs, om

1. borgenären har betryggande pant eller därmed jämförlig säkerhet i egendom som tillhör gäldenären,

2. tredje man har ställt betryggande säkerhet för borgenärens fordran och konkursansökningen strider mot villkoren för säkerhetens ställande,

3. borgenärens fordran inte är förfallen till betalning och betryggande säkerhet erbjuds av tredje man.

Med säkerhet som har ställts eller erbjuds av tredje man avses även borgen, om borgensmannen svarar som för egen skuld.

Säkerhetsåtgärder

11 § Finns det sannolika skäl för bifall till en konkursansökan och kan det med skäl befaras att gäldenären skaffar undan egendom, får rätten, om det finns särskild anledning, förordna om kvarstad på gäldenärens egendom i avvaktan på att ansökningen prövas.

I fråga om en sådan säkerhetsåtgärd tillämpas vad som gäller om kvarstad för fordran som beviljas enligt 15 kap. rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. Detta gäller dock inte bestämmelsen i 16 kap. 15 § andra stycket utsökningsbalken.

Rätten får medge undantag från beviljad kvarstad.

12 § Finns det sannolika skäl för bifall till en konkursansökan och kan det med skäl befaras att gäldenären genom att resa utomlands undandrar sig en skyldighet eller överträder ett förbud som enligt denna lag gäller i konkurs, får rätten, om det finns särskild anledning till det, förbjuda gäldenären att resa utomlands i avvaktan på att ansökningen prövas. Om ett sådant reseförbud meddelas, får i samband därmed eller senare gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till den kronofogdemyndighet som rätten bestämmer. Om gäldenären inte har något pass, får förbud att utfärda pass för honom meddelas. Gäldenären får häktas, om det är uppenbart otillräckligt med ett reseförbud.

Om gäldenären är en juridisk person, tillämpas första stycket även på den styrelseledamot, verkställande direktör, bolagsman och likvidator som har avgått eller entledigats senare än ett år före den dag då konkursansökningen kom in till tingsrätten.

Beträffande en sådan säkerhetsåtgärd som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna i 15 kap. 5, 6 och 8 §§ rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. En säkerhetsåtgärd kan inte hindras av att säkerhet ställs. Inte heller kan en beviljad säkerhetsåtgärd hävas av denna anledning. Kostnaden för häktning betalas av staten.

13 § Frågor om säkerhetsåtgärder enligt 11 eller 12 § tas upp på begäran av en borgenär. Innan rätten meddelar beslut i frågan skall gäldenären ges tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske.

Rätten får hålla förhandling för prövning av fråga om säkerhetsåtgärd. Till förhandlingen skall gäldenären och borgenären kallas. Kallelserna bör delges.

Beträffande häktning tillämpas vad som sägs i 6 kap. 10 § tredje stycket och 11 §.

Ett beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass skall delges gäldenären.

Prövning av konkursansökan m. m.

14 § Upptas en gäldenärs konkursansökan, skall rätten genast pröva ansökningen.

Gäldenärens konkursansökan skall dock prövas vid en förhandling, om

1. det med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller av någon annan anledning finns särskilda skäl att inte godta uppgiften om gäldenärens insolvens eller

2. ansökningen avser ett dödsbo som inte står under förvaltning av boutredningsman och ansökningen inte har gjorts av samtliga delägare.

Förhandlingen skall hållas inom två veckor från det att ansökningen kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får den hållas senare, dock senast inom en månad. Till förhandlingen skall gäldenären kallas. I fall som avses i andra stycket 2 skall även de dödsbodelägare som inte har biträtt ansökningen kallas. Ansökningen kan prövas slutligt även om gäldenären uteblir från förhandlingen. I kallelsen skall han upplysas om detta.

En konkursansökan som avses i andra stycket 2 skall förklaras vilande, om det görs en framställning om att dödsboets egendom skall avträdas till förvaltning av boutredningsman. Om dödsboets egendom avträds till förvaltning av boutredningsman, förfaller konkursansökningen.

15 § En kallelse som avses i 14 § tredje stycket skall delges. Kallelsen får delges enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) endast om det finns anledning att anta att gäldenären har avvikit eller på annat sätt håller sig undan. Delgivning enligt 15 § första stycket delgivningslagen får ske även när gäldenären vistas på känd ort utomlands, om delgivning annars inte kan ske här i landet och rätten med hänsyn till omständigheterna finner att det inte är skäligen att kräva att delgivningen verkställs utomlands.

16 § Upptas en borgenärs konkursansökan, skall rätten sätta ut en förhandling för prövning av ansökningen.

Förhandlingen skall hållas inom två veckor från det att ansökningen kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får den hållas senare, dock senast inom sex veckor. Till förhandlingen skall parterna kallas. Parterna skall i kallelsen upplysas om den i 19 § föreskrivna påföljden av att part uteblir.

I kallelsen till gäldenären skall denne föreläggas att svara på konkursansökningen vid förhandlingen. I kallelsen skall även anges att gäldenären inte behöver inställa sig, om han före förhandlingen skriftligen medger ansökningen och rätten inte särskilt underrättar honom om att förhandlingen ändå skall hållas.

17 § I fråga om kallelser enligt 16 § tillämpas 15 §. Gäldenären skall samtidigt med kallelsen delges de av borgenären ingivna handlingarna.

Om delgivning med gäldenären sker enligt 15 § delgivningslagen (1970:428), får rätten förordna att gäldenärens egendom sätts under särskild vård. Kostnaden för vården skall betalas av borgenären.

18 § Om gäldenären före förhandlingen medger en borgenärs konkursansökan, skall rätten genast pröva ansökningen.

Om rätten med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller av någon annan anledning finner att det finns särskilda skäl mot antagandet att gäldenären är insolvent, skall konkursansökningen dock prövas vid förhandlingen. Rätten skall genast underrätta gäldenären om detta.

Behöver frågan om att försätta gäldenären i konkurs inte prövas vid förhandlingen, skall denna ställas in och borgenären genast underrättas om detta.

19 § Uteblir borgenären från förhandlingen, skall ärendet avskrivas, om inte gäldenären medger ansökningen.

Ansökningen får prövas slutligt även om gäldenären uteblir från förhandlingen.

20 § En förhandling där frågan om att försätta gäldenären i konkurs skall prövas får skjutas upp på en parts begäran när det finns särskilda omständigheter. Uppskov får dock inte utan synnerliga skäl meddelas, om sökanden motsätter sig det. Endast om det är nödvändigt får uppskovet göras längre än fyra veckor.

21 § Om flera konkursansökningar mot samme gäldenär är anhängiga samtidigt och om en annan ansökan bifalls än den som kom in först, skall det vad gäller frågor som är beroende av tiden för konkursansökan anses som om konkursbeslutet har grundats på den ansökan som kom in först.

22 § En konkursansökan får inte återkallas sedan beslut om konkurs har meddelats. Även om gäldenären själv har ansökt om konkursen eller medgett en borgenärs konkursansökan, skall dock högre rätt upphäva beslutet, om gäldenären efter att ha överklagat visar att han är solvent.

23 § I fråga om rätt till ersättning för kostnader vid prövning av en borgenärs konkursansökan gäller 18 kap. rättegångsbalken i tillämpliga delar. Bestämmelsen i 18 kap. 2 § skall dock inte tillämpas. Borgenären får utan hinder av 14 § samma kapitel i konkursen göra gällande fordran på ersättning för sådana kostnader i den ordning som gäller för andra fordringar.

Åtgärder vid konkursbeslut m. m.

24 § När ett beslut om konkurs meddelas, skall tingsrätten

1. genast bestämma tidpunkt för det sammanträde vid vilket gäldenären skall avlägga bouppteckningsed (edgångssammanträde),

2. snarast utse förvaltare,

3. kalla gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den borgenär som har gjort konkursansökningen till edgångssammanträdet.

Konkursbeslutet skall genast kungöras. Genom kungörelsen kallas övriga borgenärer till edgångssammanträdet.

Kallelsen till gäldenären enligt första stycket 3 skall delges.

LU 1986/87: 32

Bilaga 1

25 § Om högre rätt upphäver ett beslut om konkurs, skall tingsrätten genast kungöra den högre rättens beslut. Egendomen i boet skall återställas till gäldenären i den mån den inte behövs för betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig.

Överflyttning av en konkurs

26 § Om det sedan ett beslut om konkurs har meddelats finns synnerliga skäl för att handlägga konkursen på någon annan ort, kan rätten efter samråd med tingsrätten på den andra orten bestämma att konkursen skall handläggas av den senare domstolen.

3 kap. Verknningar av konkurs

Gäldenärens förlust av sin rådighet

1 § Sedan ett beslut om konkurs har meddelats, får gäldenären inte råda över egendom som hör till konkursboet. Han får inte heller åta sig sådana förbindelser som kan göras gällande i konkursen.

2 § En rättshandling mellan gäldenären och någon annan som företas senast dagen efter den då kungörelsen om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar skall utan hinder av vad som sägs i 1 § gälla, om det inte visas att den andre kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav honom skälig anledning att anta att gäldenären var försatt i konkurs. Överlåtelse av eller annat förfogande över egendom som på grund av detta skall gälla, skall likväl, om konkursboet utan oskäligt uppehåll yrkar det, gå åter mot att boet ersätter den andre vad han har utgett jämte nödvändig eller nyttig kostnad.

Infriar någon en förpliktelse mot gäldenären efter den tidpunkt som anges i första stycket, skall det tillgodoräknas honom, om det av omständigheterna framgår att han var i god tro. En uppsägning eller annan liknande rättshandling som företas mot eller av gäldenären efter sagda tidpunkt skall gälla, om det av omständigheterna framgår att den andre var i god tro och det är uppenbart oskäligt att rättshandlingen blir ogiltig mot konkursboet.

Det finns särskilda bestämmelser om verkan av gäldenärens överlåtelse eller pantsättning av löpande skuldebrev, aktiebrev eller vissa andra jämförbara värdehandlingar.

Egendom som ingår i ett konkursbo

3 § Till ett konkursbo räknas, i den mån inte något annat följer av 2 §, all egendom som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är sådan att den kan utmätas.

Till konkursboet räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning enligt 4 kap.

4 § Gäldenären får behålla lön och inkomst som vid utmätning jämföras med lön, om beloppet inte betalats ut vid konkursens början, samt inkomst

av sådant slag som gäldenären förvärvar därefter. Detta gäller dock inte i den mån inkomsten, efter skatteavdrag, uppenbart överstiger vad som behövs för gäldenärens och hans familjs underhåll samt för annan underhållsskyldighet som gäldenären har. Om rätten till pension eller livränta är sådan att den kan utmätas, får konkursboet förfoga över den.

Vad som sägs om lön tillämpas också i fråga om periodiskt utgående ersättning för utnyttjande av rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annat sådant.

Gäldenären är skyldig att underrätta förvaltaren om sådan inkomst som avses i första och andra styckena. Vill förvaltaren göra anspråk på inkomsten, skall han underrätta arbetsgivare eller annan som skall utge förmånen. Innan sådan underrättelse har lämnats får förfallet belopp betalas ut till gäldenären.

5 § Gäldenären har rätt att av konkursboet få ut sådan egendom som enligt 5 kap. 1, 2 och 4 §§ utsökningsbalken undantas från utmätning.

I stället för 5 kap. 1 § 7 utsökningsbalken gäller att, om någon annan utväg till försörjning saknas, nödvändigt underhåll får betalas av konkursboet till gäldenären och hans familj eller annan underhållsberättigad under en månad från den dag då beslutet om konkurs meddelades eller, om det finns synnerliga skäl för det, under längre tid.

I ett dödsbos konkurs tillkommer en sådan förmån som avses i första stycket den dödes efterlevande familj. I stället för andra stycket gäller 18 kap. 5 § andra stycket ärvdabalken.

6 § Tvister mellan förvaltaren och gäldenären eller annan i frågor som avses i 4 och 5 §§ skall prövas av tillsynsmyndigheten på ansökan av förvaltaren, en borgenär, gäldenären eller en underhållsberättigad. Myndigheten skall inhämta yttranden i den omfattning som behövs för prövningen. Myndighetens beslut gäller omedelbart, även om det överklagas. Beslutet skall efter ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden motiverar det.

Tillsynsmyndighetens beslut i ett ärende som avses i första stycket får överklagas av den vars rätt berörs av beslutet. I fråga om sådan besvärstalan tillämpas bestämmelserna i utsökningsbalken om besvär över utmätning av lön.

Utmätning vid konkurs

7 § Sedan beslut om konkurs har meddelats, får egendom som hör till konkursboet inte utmätas för fordran hos gäldenären. Om det ändå sker, är åtgärden utan verkan.

Utän hinder av konkurs får ändå egendom, i vilken panträtt för viss fordran gäller, utmätas för fordringen.

8 § Har utmätning hos gäldenären skett innan beslut om konkurs meddelats, skall verkställigheten fortgå utan hinder av konkursen, om inte något annat följer av andra eller tredje stycket. Om utmätningssökanden inte hade panträtt och om den förmånsrätt som han har vunnit genom utmätningen skall gå åter, skall belopp, som enligt utsökningsbalken skulle ha betalats till utmätningssökanden eller annan borgenär som inte hade panträtt, i stället redovisas till förvaltaren.

Verkställigheten skall på begäran av förvaltaren uppskjutas, om det behövs för att borgenärens rätt skall kunna tas till vara eller om det finns några andra synnerliga skäl för det. Uppskov får begäras även av en borgenär vars rätt kan bero därav. Om en auktion är utsatt, skall konkursboet betala den kostnad som blir onyttig genom uppskovet.

Hade utmätningssökanden inte panträtt och skall den förmånsrätt som han har vunnit genom utmätningen gå åter, skall även utmätningen gå åter om förvaltaren begär det innan egendomen har blivit såld.

Rättegång vid konkurs m. m.

9 § Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om sådan egendom som hör till konkursboet, får konkursboet överta gäldenärens talan. Om boet, trots att det har underrättats om rättegången, inte övertar gäldenärens talan, skall egendomen anses inte tillhöra konkursboet. Egendomen får inte så länge konkursen pågår utmätas för en fordran som kan göras gällande i konkursen. Om konkursboet övertar gäldenärens talan, tillämpas beträffande boets skyldighet att svara för rättegångskostnad vad som i rättegångsbalken föreskrivs om den till vilken överlåtelse har ägt rum enligt 13 kap. 7 § samma balk.

Förs talan mot gäldenären angående en fordran som kan göras gällande i konkursen, får konkursboet inträda i rättegången vid sidan av gäldenären.

Gäldenären skall underrätta domstolen om konkursen i de fall som avses i första och andra styckena. Domstolen skall lämna konkursboet meddelande om rättegången.

10 § Anser förvaltaren att ett förlikningsanbud angående en osäker eller tvistig tillgång bör antas, får gäldenären själv med skyldighet att lämna redovisning till konkursboet utföra tvisten, om han ställer säkerhet för vad som bjuds genom förlikningen.

4 kap. Återvinning till konkursbo

Inledande bestämmelser

1 § Återvinning till konkursbo får på begäran av boet ske i enlighet med vad som anges i detta kapitel. Återvinning får dock inte ske av

1. betalning av skatt eller avgift som avses i 1 § lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m., om fordringen var förfallen till betalning,

2. betalning av eller förmånsrätt för underhållsbidrag enligt äktenskaps- eller föräldrabalken, om bidragsbeloppet var förfallet till betalning och den underhållsberättigade inte har gynnats på ett otillbörligt sätt.

2 § Med fristdag avses dagen då ansökningen om gäldenärens försättande i konkurs kom in till tingsrätten.

Har god man förordnats enligt ackordslagen (1970:847) avses med fristdag i stället dagen för ansökningen om detta, såvida konkursansökningen har gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord har följt, ackordsfrågan avgjordes.

Har ett dödsbo avträtt till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för ansökningen om detta, såvida boutredningsman har

förordnats senare än tre månader före den dag som annars skulle anses som fristdag.

3 § Som närstående till gäldenären anses den som är gift med gäldenären eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till gäldenären eller är besvägrad med honom i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som på annat sätt står gäldenären personligen särskilt nära.

Som närstående till en näringsidkare eller en juridisk person anses vidare

1. den som har en väsentlig gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse,

2. den som inte ensam men tillsammans med en närstående till honom har sådan gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som sägs under 1,

3. den som genom en ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet som näringsidkaren eller den juridiska personen bedriver,

4. den som är närstående till någon som enligt 1–3 är närstående.

4 § Avhändelse av fast egendom anses inte ha ägt rum förrän lagfart har sökts.

Förutsättningar för återvinning

5 § En rättshandling, varigenom på ett otillbörligt sätt en viss borgenär har gynnats framför andra eller gäldenärens egendom har undandragits borgenärerna eller hans skulder har ökats, går åter, om gäldenären var eller genom förfarandet, ensamt eller i förening med annan omständighet, blev insolvent samt den andre kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.

Närstående till gäldenären skall anses ha sådan kännedom som anges i första stycket, om det inte görs sannolikt att han varken hade eller borde ha haft sådan kännedom.

Om rättshandlingen ägde rum mer än fem år före fristdagen, går den åter endast när den har gällt någon närstående till gäldenären.

6 § En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den har skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen går åter, om det inte visas att gäldenären efter gåvan hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Första stycket gäller även köp, byte eller annat avtal, om det med hänsyn till missförhållandet mellan utfästelserna på omse sidor är uppenbart, att avtalet delvis har egenskap av gåva.

Understöd och sedvanliga gåvor som inte stod i missförhållande till gäldenärens ekonomiska förhållanden är undantagna från återvinning enligt denna paragraf.

7 § Bodelning mellan gäldenären och hans make eller dennes dödsbo, vid vilken gäldenären har eftergett sin rätt i avsevärd mån eller avstått från

egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott, går i motsvarande mån åter, om bodelningshandlingen har kommit in till rätten senare än tre år före fristdagen och det inte visas att gäldenären efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

8 § Betalning av lön, arvode eller pension, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som uppenbart översteg vad som kunde anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt, går åter till belopp motsvarande överskottet.

Har betalningen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären efter betalningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

9 § Överföring av medel till pensionsstiftelse, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som har medfört att stiftelsen fått överskott på kapitalet, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären efter överföringen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Överföring till pensionsstiftelse i annat fall än som sägs i första stycket går åter, om överföringen har skett senare än tre månader före fristdagen. Har överföringen väsentligen gynnat gäldenären eller närstående till honom, går den också åter, om åtgärden har skett dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Överföring av medel till personalstiftelse går åter, om överföringen har skett senare än sex månader före fristdagen. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären efter överföringen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Om rätt att i särskilda fall återkräva försäkringspremier m. m. finns det föreskrifter i 117 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal.

10 § Betalning av en skuld, som har skett senare än tre månader före fristdagen och som har gjorts med annat än sedvanliga betalningsmedel, i förtid eller med belopp som avsevärt har försämrat gäldenärens ekonomiska ställning, går åter, om den inte med hänsyn till omständigheterna ändå kan anses som ordinär. Har betalningen skett till någon som är närstående till gäldenären dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Vad som i första stycket sägs om återvinning av betalning tillämpas också när kvittning har skett, om borgenären enligt 5 kap. 15 eller 16 § inte hade varit berättigad att kvitta i konkursen.

11 § Betalning för en växel eller en check går åter i de fall som avses i 10 § endast i den mån den som mottog betalningen hade kunnat vägra att

göra det utan att förlora växel- eller checkrätt mot någon annan hos vilken han kunde erhålla täckning.

Om återvinning av en betalning är utesluten till följd av vad som sägs i första stycket, är den som skulle ha burit den slutliga förlusten om betalningen hade uteblivit skyldig att utge ersättning under samma förutsättningar som hade gällt för återvinning, om betalningen hade skett till honom som borgenär.

12 § Säkerhet som gäldenären har överlämnat senare än tre månader före fristdagen går åter, om den inte var betingad vid skuldens tillkomst eller inte har överlämnats utan dröjsmål efter skuldens tillkomst. Har säkerheten överlämnats till någon som är närstående till gäldenären dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter under angivna förutsättningar, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Med överlämnande av säkerhet jämställs annan åtgärd av gäldenären eller borgenären som är avsedd att trygga borgenärens rätt.

När säkerheten förutsätter inskrivning, skall dröjsmål som sägs i första stycket anses föreligga om ansökan har gjorts senare än på den inskrivningsdag som inträffar näst efter två veckor från skuldens tillkomst.

13 § Förmånsrätt eller betalning som en borgenär har vunnit genom utmätning går åter, om förmånsrätten har inträtt senare än tre månader före fristdagen. Har utmätningen skett till förmån för någon som är närstående till gäldenären, går förmånsrätten eller betalningen också åter, om förmånsrätten har inträtt dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Förmånsrätt på grund av betalningssäkring går åter, om förmånsrätten har inträtt senare än tre månader före fristdagen.

Verkan av återvinning

14 § Vid återvinning skall den egendom som gäldenären har utgett återbäras till konkursboet.

Den som har lämnat gäldenären något vederlag för egendomen har rätt att återfå vad han har utgett. Detta gäller dock inte ett sådant vederlag som inte har kommit boet till godo, om den som lämnade vederlaget hade eller borde ha haft kännedom om att gäldenärens avsikt var att undanhålla borgenärerna detta.

Finns den egendom som skall återbäras enligt första eller andra stycket inte i behåll, skall ersättning för dess värde utges. Är återbäring av viss egendom förenad med särskild olägenhet för den förpliktade, kan det medges honom att utge ersättning i egendomens ställe.

15 § Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter det att återvinning påkallades. Utgörs egendomen av ett penningbelopp eller skall ersättning utges för egendomens värde, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) till och med den dag då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättningen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Skall någon återbära egendom vid återvinning enligt 5 §, kan han förklaras skyldig att utge även avkastning som belöper på tiden från det att han

mottog egendomen till dess att återvinning påkallades. Ränta för sådan tid beräknas enligt 5 § räntelagen.

Den som har lagt ned nödvändig eller nyttig kostnad på egendom som återbärs har rätt till ersättning för denna, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Återvinns en säkerhet som grundas på inteckning, skall inteckningshandlingen återställas eller, om den behövs som bevis för fordringen, tillhandahållas för utbyte eller dödning av inteckningen. Kan det inte ske, skall ersättning utges.

16 § Har tredje man ställt egendom som säkerhet för en förpliktelse av gäldenären och återfått säkerheten sedan gäldenären har fullgjort förpliktelsen, är den som har återställt säkerheten inte skyldig att vid återvinning återbära mer än vad som överstiger säkerhetens värde, om han inte kan återfå denna och inte heller, när han återställde säkerheten, kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens.

Tredje man är skyldig att till borgenären eller, om konkursboet begär det, direkt till boet på nytt utge säkerheten eller ersätta dess värde under samma förutsättningar som skulle ha gällt för återvinning av fullgörelsen, om den i stället hade skett till honom.

Första och andra styckena tillämpas också när tredje man har ingått borgen för gäldenärens förpliktelse och gäldenären har fullgjort förpliktelsen.

17 § Skyldighet för någon annan än konkursboet att enligt 14, 15 eller 16 § utge egendom eller ersättning, återställa eller tillhandahålla en inteckningshandling eller på nytt ställa säkerhet eller borgen kan jämkas, om det finns synnerliga skäl.

18 § Om egendom som kan återvinnas har överlåtits till annan, har konkursboet samma rätt till återvinning mot denne, om han kände till eller borde ha känt till de omständigheter som grundar denna rätt.

Talan om återvinning m. m.

19 § Förvaltaren får påkalla återvinning

1. genom att väcka talan vid allmän domstol,
2. genom att göra anmärkning mot bevakning eller i samband med utdelningsförfarandet bestrida yrkande i annan ordning om betalnings- eller förmånsrätt i konkursen eller
3. genom att göra invändning mot annat yrkande som i rättegång framställs mot konkursboet.

Om förvaltaren inte vill påkalla återvinning och inte heller ingår förlikning i saken, får en borgenär påkalla återvinning genom att väcka talan vid allmän domstol.

För återgång av förmånsrätt som har vunnits genom utmätning eller genom betalningssäkring behövs inte någon särskild åtgärd.

20 § Talan vid allmän domstol om återvinning får väckas inom ett år från dagen för konkursbeslutet. Talan får även väckas inom sex månader från det att anledning därtill blev känd för konkursboet. Har gäldenären avhänt sig fast egendom eller är det fråga om återgång av en bodelning, får talan

även väckas inom sex månader från den dag då lagfart söktes eller bodelningshandlingen gavs in till rätten.

En borgenär som för talan svarar för rättegångskostnaden men har rätt att få ersättning för denna av boet, i den mån kostnaden täcks av vad som har kommit boet till godo genom rättegången.

21 § Den som med anledning av återvinning får en fordran i konkursen behöver inte bevaka fordringen. Om utdelning har ägt rum, är han vid återbäring till boet berättigad att avräkna vad som borde ha tillkommit honom som utdelning enligt tidigare utdelningsförslag, om fordringen då hade varit känd. Vid senare utdelning skall utdelning beräknas för vad som kan återstå av en sådan fordran.

5 kap. Fordringar i konkurs

Fordringar som kan göras gällande

1 § I konkurs får endast en fordran som har uppkommit innan konkursbeslutet meddelades göras gällande, om inte något annat följer av 3 kap. 2 §.

En fordran får göras gällande i konkurs även om den är beroende av villkor eller inte är förfallen till betalning.

2 § I konkurs får inte fordran på lön, arvode eller pension göras gällande i den mån fordringen uppenbart överstiger vad som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt.

Den som enligt 4 kap. 3 § skall anses som närstående till gäldenären får inte göra gällande sådan fordran i vidare mån än som kan anses skäligt med hänsyn till vad som angetts i första stycket och inte i något fall för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen kom in till tingsrätten.

3 § En fordran på pension får i konkurs inte göras gällande till den del den betalas av en pensionsstiftelse.

Fordringar med solidariskt betalningsansvar

4 § Har flera utfäst eller på något annat sätt ådragit sig solidariskt betalningsansvar och är skulden delvis betald, skall utdelning för borgenärens återstående fordran i en solidariskt ansvarig gäldenärs konkurs beräknas på fordringens belopp utan avdrag för avbetalning som en medgäldenär har gjort,

1. om avbetalningen har skett genom ackord, konkurs eller annan fördelning av en insolvent medgäldenärs bo,

2. om den har skett senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen eller

3. om och i den mån avbetalningen har medfört rätt för medgäldenären att söka tillbaka beloppet av konkursgäldenären (regressrätt).

Har konkursgäldenären infriat en medgäldenärs regressfordran och äger återvinning därav inte rum, skall dock avdrag göras.

Om utdelningen överstiger borgenärens återstående fordran, skall överskottet fördelas enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Hur utdelning för en fordran hos ett handelsbolag beräknas i en bolagsmans konkurs är föreskrivet i 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

5 § När avbetalning har skett på en fordran för vilken flera är solidariskt ansvariga och utdelning till borgenären enligt 4 § skall beräknas på ett högre belopp än den återstående fordringen, skall utdelningen beräknas gemensamt för borgenären och en medgäldenär som har en regressfordran. Borgenären har företräde till betalning framför medgäldenären. Om flera medgäldenärer har rätt till betalning av det som återstår sedan borgenären har fått sitt, skall överskottet fördelas mellan dem enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Första stycket gäller i tillämpliga delar även när en medgäldenär gör gällande en regressfordran med anledning av vad han senare kan komma att betala utöver vad som bör belöpa på honom.

6 § Om en borgenär uppbär utdelning i fall då konkursgäldenären har ställt säkerhet i sin egendom för en regressfordran som en solidariskt ansvarig medgäldenär kan få mot honom, minskas medgäldenärens rätt att utnyttja säkerheten med utdelningens belopp, i den mån utdelningen har beräknats på belopp som svarar mot säkerhetens värde.

Första stycket tillämpas också när konkursgäldenären har en fordran hos medgäldenären som denne hade kunnat använda till kvittning.

7 § Om en solidariskt ansvarig medgäldenär har betalt skulden senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen, skall utdelning för den regressfordran som han därigenom har fått beräknas på samma belopp som skulle ha tillämpats i fråga om utdelning till borgenären om skulden inte hade betalats. Har någon annan solidariskt ansvarig medgäldenär en regressfordran med anledning av en tidigare avbetalning, skall dock utdelningen fördelas mellan medgäldenärerna enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

8 § Om en solidariskt ansvarig gäldenär har försatts i konkurs och om den konkursen inte har avslutats innan en medgäldenär försatts i konkurs, har den förras konkursbo rätt till andel i överskott enligt 4 § tredje stycket även om regressfordringen inte har bevakats i medgäldenärens konkurs.

9 § Vad som sägs i 4–8 §§ om solidariskt betalningsansvar tillämpas också i de fall där borgenären har fått pant eller annan säkerhet i tredje mans egendom.

Vissa fordringar som är beroende av villkor

10 § Är en fordran beroende av ett villkor som innebär att borgenären inte har rätt att utfå fordringsbeloppet om inte viss omständighet inträffar, skall utdelning för fordringen inte beräknas i ett utdelningsförslag, om det saknas anledning att anta att villkoret kommer att uppfyllas.

Beräkning av ränta på fordringar under konkurs m. m.

11 § För en fordran som är förenad med förmånsrätt och som löper med ränta skall ränta beräknas till den dag då utdelningsförslaget upprättas eller, om medlen betalas ut i förskott, dagen för utbetalningen.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om lagsökning eller betalningsföreläggande, skall ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för konkursbeslutet, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan skall beräknas till dag som avses i första stycket.

För fordringar utan förmånsrätt beräknas från dagen för konkursbeslutet ränta mellan borgenärerna endast om boet räcker till betalning av mer än beloppet av alla fordringar i konkursen utan förmånsrätt, i förekommande fall inberäknat vid konkursbeslutet upplupen ränta. Räntan bestäms med tillämpning av första och andra styckena.

12 § För en fordran som inte löper med ränta före förfallodagen skall utdelning beräknas endast på det belopp som efter fem procents årlig ränta utgör fordringens värde nedan angiven dag, om fordringen då inte var förfallen, nämligen

1. om fordringen utgår fullt eller med förmånsrätt, den dag då utdelningsförslaget upprättas,

2. om fordringen inte är förenad med förmånsrätt och inte utgår fullt, dagen för konkursbeslutet.

Betalas medel ut i förskott till borgenären för en fordran som avses i första stycket 1 och var fordringen då inte förfallen, skall utdelningen i stället beräknas efter fordringens värde på betalningsdagen.

Värdering av vissa fordringar

13 § En fordran avseende en förmån som inte utgår i pengar skall vid utdelning uppskattas till skäligt belopp.

En fordran på pension som inte är förfallen till betalning den dag då utdelningsförslaget upprättas skall uppskattas till det belopp som motsvarar upplupen del av pensionsutfästelsen den dagen. Uppskattningen sker med ledning av 2 och 3 §§ lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. En fordran på ränta eller annan förmån som skall utgå under någons livstid och som inte är förfallen till betalning den dag då utdelningsförslaget upprättades skall uppskattas med ledning av 3 § angivna lag.

En fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter den kurs som gäller den dag då utdelningsförslaget upprättas. Betalas medel ut i förskott till borgenären, sker beräkningen efter kursen på betalningsdagen.

14 § Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad han redan har uppburit. Han får dock inte uppbära mer än vad han har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när gäldenären har fått ackord enligt ackordslagen (1970:847).

Kvittning i konkurs

15 § En fordran hos gäldenären som får göras gällande i konkursen kan av borgenären användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade mot honom när konkursbeslutet meddelades. Detta gäller dock inte om

kvittning var utesluten utom konkurs på grund av fordringarnas beskaffenhet.

LU 1986/87: 32

Bilaga 1

Är en fordran beroende av ett villkor som innebär att borgenären har rätt att få ut fordringsbeloppet endast om viss omständighet inträffar, skall borgenären fullgöra sin förpliktelse trots att han annars hade haft rätt att kvitta. Om han före den dag då utdelningsförslaget upprättas visar att villkoret har uppfyllts, har han emellertid rätt att återfå motsvarande belopp i den mån det inte överstiger vad han har att fordra. Finns det anledning att anta att villkoret kommer att uppfyllas senare, skall ett för borgenären beräknat belopp avsättas när utdelningsförslaget upprättas.

16 § En fordran mot gäldenären som har förvärvats genom en överlåtelse från tredje man senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen får inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran. Detsamma gäller om en fordran mot gäldenären har förvärvats tidigare genom sådan överlåtelse och borgenären då hade skäligen anledning att anta att gäldenären var insolvent.

En borgenär som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med en betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel får inte kvitta i den mån en sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning.

17 § En fordran på ersättning som tillkommer en borgensman eller någon annan med anledning av en förpliktelse som han har infriat (regressfordran) anses vid tillämpningen av 15 och 16 §§ ha förvärvats när hans förpliktelse grundades.

Även om bevakningsförfarande äger rum i konkursen, behöver en borgenär som har rätt att kvitta inte bevaka sin fordran i den mån den täcks av gäldenärens fordran. När kvittning inte får ske, får borgenären trots det på sin skuld avräkna vad som borde ha tillkommit honom som utdelning i konkursen, om hans fordran intill skuldbeloppet hade bevakats i rätt tid.

Överlåter boet en fordran så att en borgenär därigenom förlorar rätten till kvittning, skall boet gottgöra borgenären för detta.

6 kap. Gäldenärens skyldigheter m. m.

Förbud mot näringsverksamhet under konkurs

1 § En gäldenär som är en fysisk person får inte under konkursen driva näringsverksamhet som medför bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1976:125). Verksamhet som innebär utövning av rättighet som avses i 2 kap. 1 § regeringsformen eller 1 kap. 1 §, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 13 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen omfattas dock inte av förbudet.

Om näringsförbud efter särskild prövning finns det bestämmelser i lagen (1986:436) om näringsförbud.

Upplysnings- och närvaroplikt under konkurs

2 § Gäldenären skall ge rätten, tillsynsmyndigheten, förvaltare och granskningsmän de upplysningar om boet som de begär.

Gäldenären skall för förvaltaren redogöra för boet och på begäran av förvaltaren närvara vid bouppteckningsförrättningen. Är gäldenären en juridisk person och finns det flera ställföreträdare, gäller denna skyldighet

dock inte för en sådan ställföreträdare vars närvaro förvaltaren anser sakna betydelse för boutredningen.

Vid förlikningssammanträde och sammanträde för prövning av ackordsförslag skall gäldenären närvara, om han inte har laga förfall eller rätten medger att han uteblir. Att gäldenären uteblir från ett sammanträde hindrar inte att de ärenden som skall förekomma på sammanträdet handläggas.

Bouppteckningsed

3 § Gäldenären skall inför rätten avlägga bouppteckningsed. Han skall göra de tillägg till eller ändringar i bouppteckningen som han anser behövs och med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det inte enligt hans vetskap har oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

Är gäldenären en juridisk person och finns flera ställföreträdare, behöver bouppteckningsed inte avläggas av en sådan ställföreträdare vars edgång förvaltaren anser sakna betydelse för boutredningen.

4 § Bouppteckningseden skall avläggas vid ett edgångssammanträde. Edgångssammanträdet skall hållas tidigast en och senast två månader efter konkursbeslutet. Sammanträdet får dock hållas senare, om det är nödvändigt med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet. Om gäldenären är förhindrad av laga förfall att avlägga eden vid edgångssammanträdet eller om bouppteckningen då ännu inte har kommit in till rätten, skall rätten så snart förfallet upphör eller bouppteckningen kommer in genom delgivning kalla gäldenären att fullgöra edgången. Edgångssammanträdet skall trots det hållas på utsatt tid.

När det finns anledning till det får rätten besluta att gäldenären skall avlägga eden inför en annan tingsrätt. Är gäldenären sjuk får eden avläggas där han vistas. Edgången får inte fullgöras före edgångssammanträdet.

5 § När det åligger en förmyndare att avlägga bouppteckningsed är även den omyndige, om han har fyllt femton år, skyldig att på yrkande av förvaltaren eller en borgenär avlägga eden. Detta gäller dock inte om det finns sådana särskilda omständigheter att anledning till edgången saknas.

Annan än gäldenären är skyldig att på yrkande av förvaltaren eller en borgenär avlägga bouppteckningsed eller beediga viss uppgift i bouppteckningen, om det kan antas att sådan edgång är av betydelse för boutredningen.

När ett yrkande om edgång enligt denna paragraf har framställts, skall rätten kalla förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den som avses med yrkandet till förhandling inför rätten. Har yrkandet framställts av en borgenär, skall även denne kallas. Kallelsen till den som avses med yrkandet skall delges.

Bifalls yrkandet, skall edgången fullgöras genast om det lämpligen kan ske eller vid den senare tidpunkt som rätten bestämmer. I fråga om edgångens fullgörande gäller 4 § andra stycket.

Tvångsmedel m. m.

6 § Gäldenären får inte efter det att konkursbeslutet har meddelats och innan han har avlagt bouppteckningsed bege sig utomlands utan rättens medgivande. Om det senare under konkursen finns skäl att befara att

gäldenären genom att lämna landet undandrar sig skyldighet som föreskrivs i denna lag, får förbud meddelas honom att resa utomlands. Byter gäldenären vistelseort, skall han meddela förvaltaren var han vistas.

Om det finns skäl att befara att gäldenären åsidosätter ett förbud att resa utomlands, får gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till tillsynsmyndigheten. Om gäldenären inte har något pass, får förbud att utfärda pass för honom meddelas.

Om det finns skäl att befara att gäldenären genom att lämna den ort där han är bosatt undandrar sig skyldighet som föreskrivs i denna lag, får förbud meddelas honom att lämna orten.

7 § Ett beslut om reseförbud eller om åläggande för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass eller om förbud att utfärda pass meddelas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten. När det inte längre finns skäl för ett sådant beslut, skall beslutet omedelbart hävas.

Innan rätten meddelar beslut i en fråga som avses i denna paragraf, skall rätten ge gäldenären, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det inte är utan betydelse. Rätten får också hålla förhandling i frågan. Till en sådan förhandling skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och gäldenären kallas. Kallelsen till gäldenären bör delges.

Ett beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass skall delges gäldenären.

8 § Har gäldenären med anledning av ett beslut enligt 2 kap. 12 § lämnat ifrån sig sitt pass, skall rätten omedelbart efter konkursbeslutet pröva om gäldenären skall återfå passet. Om det finns skäl att befara att gäldenären åsidosätter ett förbud att bege sig utomlands, har han inte rätt att återfå passet. En motsvarande omprövning skall ske, om förbud att utfärda pass har meddelats.

9 § Om gäldenären undandrar sig att fullgöra vad som åligger honom enligt 2, 3, 5 eller 6 § eller överträder ett reseförbud enligt 6 §, kan han efter omständigheterna antingen hämtas eller häktas. Detsamma gäller om det finns skäl att befara att gäldenären kommer att undandra sig en skyldighet eller överträda ett förbud som här har angetts.

Om någon annan än gäldenären undandrar sig att fullgöra edgång som har förelagts honom enligt 5 §, kan han efter omständigheterna föreläggas vite, hämtas eller häktas.

Häktning i de fall som avses i första och andra styckena får ske endast om det finns synnerliga skäl till det. Har gäldenären överträtt ett reseförbud enligt 6 §, skall han dock häktas om det inte är uppenbart att det är onödigt.

Kostnaden för hämtning eller häktning betalas av staten.

10 § Frågor om åtgärder enligt 9 § eller om utdömande av förelagt vite prövas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten.

Innan rätten beslutar i en fråga som avses i denna paragraf, skall rätten ge den som avses med åtgärden, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det inte är utan betydelse.

Begärs någon häktad, skall rätten på yrkande förordna biträde åt honom, om det inte är uppenbart att sådant inte behövs. Biträdet har rätt till ersättning av staten för arbete, tidsspillan och utlägg. Rätten kan ålägga

den som häktningsyrkandet riktas mot att såsom förlorande part helt eller delvis ersätta statens kostnader för biträdet. Ogillas häktningsyrkandet och beror detta på att sökanden inte har haft godtagbara skäl för yrkandet, skall sökanden ersätta statens kostnader för biträdet.

11 § Rätten får hålla förhandling för att pröva en fråga som avses i 10 §. Har häktning begärts, skall förhandling hållas, om det inte är fara i dröjsmål.

Till förhandlingen skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om möjligt, den som avses med åtgärden kallas. Den sistnämndes kallelse skall delges. Han får hämtas till förhandlingen, om det finns skäl till det. Har han kallats till förhandlingen eller kan det antas att han har avvikit eller på annat sätt håller sig undan, hindrar hans utevaro inte att yrkandet prövas.

Har rätten beslutat om häktning av någon som inte var närvarande vid rätten, skall, så snart beslutet har verkställts, anmälan om detta göras hos rätten. När en sådan anmälan har gjorts, skall förhandling i häktningsfrågan hållas snarast och senast fyra dagar efter det att häktningsbeslutet verkställdes.

Rätten skall med högst två veckors mellanrum hålla förhandling för att pröva om den som är intagen i häkte fortfarande skall vara häktad. Finns det inte längre skäl för häktning, skall rätten omedelbart förordna att den häktade skall frigges. Ingen får under konkursen hållas häktad längre tid än tre månader.

12 § Om någon är häktad med stöd av 2 kap. 12 §, skall rätten i samband med konkursbeslutet pröva om denne fortfarande skall vara häktad. Föreligger skäl till häktning enligt 9 §, skall häktningen bestå. Vid tillämpning av 11 § fjärde stycket inräknas även tid under vilken gäldenären hållits häktad med stöd av 2 kap. 12 §.

13 § Om gäldenären är en juridisk person, tillämpas 2 § första stycket, 6–8 §§ samt 9 § första, tredje och fjärde styckena även på en styrelseledamot, en verkställande direktör, en bolagsman och en likvidator som har avgått eller entledigats senare än ett år före den dag då konkursansökningen kom in till tingsrätten.

Ersättning för inställelse

14 § Om gäldenären är i behov av det, är han berättigad till skäligen ersättning av konkursboet för resa och uppehälle inom landet, när han till följd av bestämmelserna i 2–5 §§ inställer sig hos rätten eller någon annanstans. Vad som har sagts nu gäller även för en sådan person som avses i 13 §.

Har ett yrkande enligt 5 § andra stycket riktats mot någon annan än den som avses i 13 §, är han berättigad till skäligen ersättning av boet för inställelse enligt 5 § tredje eller fjärde stycket.

Beslut om ersättning meddelas av rätten.

7 kap. Förvaltning och tillsyn

Förvaltare

1 § En förvaltare skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas och tillsynsmyndighetens förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som är anställd vid en domstol får inte vara förvaltare.

2 § Förvaltare utses av rätten.

Rätten bestämmer också antalet förvaltare. Flera än en förvaltare får utses endast om det med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet är behövt att förvaltningen delas eller att den handhas odelad av flera.

Om boets förvaltning skall vara delad, skall en förvaltare utses för varje del av förvaltningen. Rätten bestämmer efter vilka grunder delningen skall ske.

3 § Innan rätten utser förvaltare eller fattar beslut om att flera förvaltare skall finnas, skall tillsynsmyndigheten höras.

Frågor om att utse flera förvaltare eller att dela förvaltningen mellan flera förvaltare tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, förvaltare, en granskningsman eller en borgenär. Tillsynsmyndigheten och förvaltaren skall höras. Rätten får, om det behövs, pröva frågan vid en förhandling. Till förhandlingen skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om frågan har väckts av någon annan, denne kallas.

4 § Om flera förvaltare handhar förvaltningen odelad, får de endast gemensamt avhända boet någon rättighet eller vidta en åtgärd som kan medföra en förpliktelse för boet.

Finns det två förvaltare och kan de inte enas beträffande en åtgärd eller ett beslut som enligt denna lag ankommer på dem eller är förvaltarna flera än två och finns det inte majoritet för en viss mening, skall den mening gälla som tillsynsmyndigheten biträder.

*Entledigande av förvaltare m. m.***5 §** Om en förvaltare begär att få avgå och visar skäl till det, skall rätten entlediga honom.

En förvaltare som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget skall entledigas av rätten. Frågor om entledigande tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, en granskningsman, en borgenär eller gäldenären.

En förvaltare får inte entledigas utan att tillsynsmyndigheten har hörts. Om någon annan än förvaltaren själv har begärt att förvaltaren skall entledigas, skall rätten, om det inte av särskilda skäl är onödigt, pröva frågan vid en förhandling. Till förhandlingen skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om frågan har väckts av någon annan, denne kallas. Om det är av särskilt intresse att borgenärerna hörs, skall de kallas till förhandlingen genom kungörelse.

Rätten får, om den finner skäl till det, i avvaktan på förhandlingen försätta en förvaltare ur tjänstgöring. Innan det sker skall tillsynsmyndigheten höras. Om en förvaltare försätts ur tjänstgöring, kan rätten utse någon annan att under tiden fullgöra hans åligganden.

6 § Om en förvaltare entledigas, skall rätten genast utse en ny förvaltare.

Första stycket gäller inte om det finns flera förvaltare och någon av dem entledigas samt rätten, efter att ha hört tillsynsmyndigheten, finner att det inte är nödvändigt att utse någon annan i den entledigades ställe.

*Rådgivare och förlikningsman***7 §** Om rätten av särskilda skäl finner det behövt, får den, efter att ha hört tillsynsmyndigheten, uppdra åt en lämplig person att vara rådgivare åt

förvaltaren vid förvaltningen av boet eller att som förlikningsman biträda rätten med utredning och förlikning i en tvistefråga som har uppkommit genom anmärkning mot en bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter.

Den som är anställd vid en domstol får inte vara rådgivare eller förlikningsman.

När uppdraget är slutfört skall det genast anmälas till rätten. Samtidigt skall en redogörelse lämnas för det arbete som uppdraget har medfört.

Rätten skall återkalla uppdraget när anmälan har gjorts eller när det annars finns skäl till återkallelse.

Förvaltarens allmänna åligganden m. m.

8 § Det åligger förvaltaren att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet.

Första stycket hindrar inte att förvaltaren vid avvecklingen av boet beaktar vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen, om det kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt förringas.

9 § Förvaltaren är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän, gäldenären eller tillsynsmyndigheten.

10 § I viktigare frågor skall förvaltaren höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren skall i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske.

11 § Om förvaltaren finner det nödvändigt, får han anlita ett sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd.

12 § Förvaltaren skall snarast ta hand om gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som rör boet. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig, skall förvaltaren i det omhändertagna räkenskapsmaterialet på lämpligt sätt ange dagen för omhändertagandet.

Den som på uppdrag av gäldenären har upprättat räkenskapsmaterial rörande gäldenärens bo är skyldig att lämna ut materialet till förvaltaren i gäldenärens konkurs.

13 § Förvaltaren skall upprätta en bouppteckning. I denna skall boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade värden. Beträffande skulderna skall det anges i vad mån de avser lön eller pension. Bouppteckningen skall vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress samt om de böcker och handlingar som avses i 12 §.

Bouppteckningen skall av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt och senast en vecka före edgångssammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren

anser att denna är tillförlitlig. I så fall skall han snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Skall bevakningsförfarande äga rum och har någon bouppteckning ännu inte getts in till rätten, skall förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om bevakningsförfarandet skicka en förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. I ett bankaktiebolags, en sparbanks eller en central föreningsbanks konkurs skall till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta.

14 § Förvaltaren får, om det behövs, begära handräckning av kronofogdemyndigheten för att kunna omhänderta eller annars få tillgång till gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som rör boet. Detsamma gäller sådant räkenskapsmaterial som avses i 12 § andra stycket. Kronofogdemyndigheten får då genomsöka hus, rum eller förvaringsställen och, om tillträde behövs till något utrymme som är tillslutet, låta öppna lås eller ta sig in på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång i den mån det behövs för det avsedda ändamålet och det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person får dock brukas endast om kronofogdemyndigheten möter motstånd och i den mån det med hänsyn till ändamålet med ingripandet kan anses försvarligt.

I fråga om överklagande av kronofogdemyndighetens beslut eller åtgärd enligt första stycket tillämpas bestämmelserna i utskönningsbalken om talan mot utmätning i allmänhet.

15 § Förvaltaren skall snarast upprätta en skriftlig berättelse om boets tillstånd och om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de har kunnat utrönas, och om möjligt ange vid vilken tidpunkt obeståndet kan antas ha inträtt. Berättelsen skall vidare innehålla

1. en översikt över tillgångar och skulder av olika slag,
 2. en uppgift om huruvida det har förekommit något sådant förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet,
 3. en uppgift om huruvida det finns skäligen anledning att anta att någon enligt bestämmelserna i aktiebolagslagen (1975:1385) eller lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar är skyldig att återbära olovlig vinstutdelning eller annan olovlig utbetalning eller att enligt dessa lagar eller lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag utge skadestånd till aktiebolag, ekonomisk förening eller handelsbolag,
 4. en uppgift i förekommande fall om vid vilken tidpunkt skyldighet enligt 13 kap. 2 § aktiebolagslagen att upprätta särskild balansräkning kan antas ha inträtt, om denna tidpunkt kan utrönas,
 5. en uppgift i förekommande fall om att misstanke om brott som avses i 11 kap. brottsbalken eller om sådant förfarande som kan föranleda näringsförbud enligt 2 § lagen (1986:436) om näringsförbud har anmälts till åklagaren,
 6. en uppgift om vilket bokföringssystem en gäldenär som är eller under det senaste året före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts.
- Berättelsen skall snarast och senast sex månader från konkursbeslutet skickas till rätten, tillsynsmyndigheten och varje borgenär som begär det. När det finns särskilda omständigheter får rätten medge anstånd med avlämnandet av berättelsen. Har gäldenären varit bokföringsskyldig, skall den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen bifogas berättelsen.

16 § Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. brottsbalken, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för något annat brott av inte ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten.

Kan det misstänkas att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 4 § lagen (1986:436) om näringsförbud har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud kan komma i fråga, skall förvaltaren omedelbart underrätta åklagaren om detta och ange grunden för misstanken.

17 § Förvaltaren skall till sin slutredovisning bifoga en redogörelse för de åtgärder som han har vidtagit för att efterforska sådan brottslig gärning som avses i 16 § första stycket och sådant förfarande som avses i andra stycket samma paragraf samt resultatet av dessa efterforskningar.

Förvaltarens medelsförvaltning m.m.

18 § Pengar som flyter in under förvaltningen av ett konkursbo skall snarast göras räntebärande genom insättning på boets räkning i bank. Detta behöver dock inte ske i den mån medlen behövs till betalning av löpande utgifter.

Även sedan konkursen har avslutats skall förvaltaren ha boets medel insatta i bank mot ränta till dess medlen betalas ut enligt 11 kap. Förvaltaren skall underrätta tillsynsmyndigheten om i vilken bank medlen står inne.

19 § Förvaltaren skall, oavsett vad som gäller i fråga om bokföringsskyldighet för gäldenären, löpande bokföra in- och utbetalningar, om inte god redovisningssed kräver att bokföringen sker på något annat sätt.

Förvaltaren skall bevara räkenskapsmaterialet under minst tio år från utgången av det kalenderår då konkursen avslutades. I övrigt tillämpas 22 § bokföringslagen (1976:125).

Första stycket medför inte någon inskränkning i den bokföringsskyldighet som kan vara särskilt föreskriven för att möjliggöra kontroll över viss verksamhet.

Beträffande skyldighet att sörja för underlag för deklara-tions- och uppgiftsskyldighet och för kontroll därav finns särskilda bestämmelser.

20 § Om konkursen inte är avslutad då sex månader har förflutit efter edgångssammanträdet, skall förvaltaren inom en månad därefter till tillsynsmyndigheten avlämna en berättelse, i vilken alla de åtgärder som har vidtagits för att avsluta konkursen skall anges noggrant. Berättelsen skall innehålla uppgifter om in- och utbetalningar under den gångna perioden eller en kronologisk och systematisk sammanställning av boets affärshändelser. Har pengar under någon del av denna period stått inne i bank, skall till berättelsen bifogas en av banken bestyrkt uppgift på de insättningar och uttag som har förekommit.

Senare under konkursen skall förvaltaren inom en månad från utgången av varje sexmånadersperiod avge en sådan berättelse som sägs i första stycket för den senaste perioden. Denna skall även innehålla fullständiga upplysningar om orsakerna till att konkursen inte har avslutats.

Förvaltaren skall snarast skicka en kopia av berättelsen till rätten.

21 § Också sedan konkursen har avslutats skall förvaltaren, så länge boets medel är insatta i bank, inom en månad från utgången av varje kalenderår till tillsynsmyndigheten lämna sådana uppgifter som sägs i 20 § första stycket andra och tredje meningarna. När några medel inte längre finns att lyfta, skall förvaltaren anmäla det till myndigheten.

LU 1986/87: 32
Bilaga I

22 § Om det vid konkursens avslutande finns några hinder mot att de böcker och andra handlingar rörande boet som förvaltaren har tagit hand om återställs till gäldenären, skall de överlämnas till tillsynsmyndigheten, om inte förvaltaren anser att han bör bevara dem. Handlingarna skall bevaras i enlighet med vad som i varje särskilt fall gäller om arkivering.

Redovisning av medel till tredje man

23 § Särskilda bestämmelser finns om en kommittents rätt att, när gäldenären såsom kommissionär för kommittentens räkning i eget namn har ingått avtal, mot tredje man göra gällande fordringsrätt på grund av avtalet. Detsamma är fallet i fråga om en kommittents rätt till redovisning för sådana belopp som flutit in till kommissionärens konkursbo för sålt gods.

Om gäldenären i något annat fall före konkursbeslutet har sålt någon annans egendom, har den vars egendom sålts rätt att, om betalningen helt eller delvis flutit in till konkursboet efter konkursbeslutet, av förvaltaren få redovisning för vad som har flutit in. I den mån betalningen inte har erlagts av köparen har han dessutom rätt att själv göra fordringsrätten gällande gentemot köparen, om inte köparens rätt därigenom skulle åsidosättas.

Vad som har sagts nu om rätt att få redovisning av förvaltaren skall också gälla om det i något annat fall till konkursboet flyter in medel för vilka gäldenären skulle haft skyldighet att redovisa till annan.

24 § Om gäldenären vid konkursbeslutet innehade redovisningsmedel som skall vara förbehållna någon annan, skall förvaltaren ta hand om medlen och sedan redovisa dem tillsammans med den ränta som har upplupit från dagen för konkursbeslutet. När det gäller att fastställa vad som sålunda skall tillkomma en redovisningsborgenär, dennes rätt i övrigt i konkursen samt skyldigheten att svara för kostnad med anledning av förfarandet, tillämpas vad som i denna lag sägs om borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt. Ansvar för sådan kostnad skall dock vila på redovisningsborgenären endast i den mån boet annars inte lämnar tillgång till det betalning av kostnaden.

Tillsynen över förvaltningen

25 § Regeringen utser vissa kronofogdemyndigheter att vara tillsynsmyndigheter.

En kronofogdemyndighet som är tillsynsmyndighet får, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, förordna en annan kronofogdemyndighet att handlägga tillsynsuppgift i konkursen.

26 § I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 11 § förvaltningslagen (1986:223) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande i konkursen inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i konkursen.

27 § Tillsynsmyndigheten skall övervaka att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i överensstämmelse med denna lag och andra författningar. Den skall då särskilt se till att avvecklingen av konkursen inte fördröjs i onödan. Myndigheten får, när den finner det lämpligt, inventera konkursboets kassa och övriga tillgångar samt begära redovisning av förvaltaren. Om särskilda omständigheter motiverar det, får myndigheten utse en eller flera revisorer för granskning av boets räkenskaper och förvaltningen i övrigt.

28 § Tillsynsmyndigheten skall ha tillgång till de böcker och andra handlingar som rör boet.

Tillsynsmyndigheten är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän eller gäldenären.

29 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får inte överklagas i andra fall än de som avses i 3 kap. 6 §.

Granskningsman

30 § Om en borgenär begär det, skall rätten förordna en granskningsman att med de befogenheter som anges i denna lag övervaka förvaltningen på borgenärens vägnar. Till granskningsman skall utses den som borgenären föreslår, om han är lämplig.

Granskningsmannen skall ha tillgång till de böcker och andra handlingar som rör boet.

Om borgenären begär det, skall även en ersättare för granskningsmannen utses. Bestämmelserna om granskningsman gäller även för ersättaren.

Granskningsmannen skall entledigas om han eller borgenären gör framställning om det eller om han visar sig inte vara lämplig.

Ersättningen till granskningsmannen skall betalas av borgenären.

8 kap. Försäljning av egendom

Inledande bestämmelser

1 § Boets egendom skall säljas så snart det lämpligen kan ske, om inte något annat följer av bestämmelserna i 2–5 §§, 6 § andra stycket, 8 § andra stycket, 14 § samt 12 kap. 1 § tredje stycket.

2 § Har gäldenären drivit en rörelse, får förvaltaren, om det lagligen kan ske, fortsätta rörelsen för konkursboets räkning i den mån det är ändamålsenligt. Detsamma gäller om förvaltaren sedan rörelsen har lagts ned vill återuppta denna. Rörelsen får dock fortsättas längre tid än ett år från edgångssammanträdet endast om det finns särskilda skäl för det.

3 § Har gäldenären överklagat konkursbeslutet, får inte mot hans vilja någon egendom i boet säljas förrän hovrätten har prövat besvären.

Första stycket utgör inte hinder mot

1. sådan försäljning som föranleds av bestämmelserna i 3 kap. 7 och 8 §§ samt 2 och 10 §§ i detta kapitel.

2. försäljning av sådan lös egendom som är utsatt för förskämning eller snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård,
3. försäljning i annat fall av lös egendom, i den mån medel annars skulle saknas till betalning av utgifter för boet.

4 § Om gäldenären ger in ett ackordsförslag, får egendomen i boet inte säljas innan ackordsfrågan har avgjorts. Vad som nu har sagts utgör inte hinder mot en försäljning om

1. den är förenlig med ackordsförslaget,
2. den föranleds av skäl som sägs i 3 § andra stycket 1 och 2,
3. den behövs för ändamål som anges i 12 kap. 24 § eller
4. det finns andra särskilda skäl.

5 § Om en inteckningshavare eller någon annan borgenär som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom yrkar att den egendomen skall säljas genom förvaltarens försorg och om hans rätt till betalning ur egendomen har lämnats obestridd eller fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande, får försäljning av egendomen inte uppskjutas. Detta gäller dock inte i fråga om egendom som behövs för en rörelse under tid då denna fortsätts med stöd av 2 § och inte heller om förvaltaren anser att anstånd är nödvändigt för att förhindra att konkursboet tillfogas avsevärd förlust eller att genomförandet av ett ackord väsentligt försvåras samt anstånd inte är oskäligt mot borgenären.

Försäljning av fast egendom

6 § Om fast egendom finns i boet, får förvaltaren begära att den säljs exekutivt. Egendomen får också säljas på annat sätt, om förvaltaren anser att det är fördelaktigare för boet.

Har en exekutiv auktion hållits på fast egendom som hör till boet utan att någon försäljning har kommit till stånd, behöver förvaltaren inte vidta ytterligare åtgärder för egendomens försäljning. Har någon exekutiv auktion inte ägt rum men finns det anledning att anta att en sådan auktion inte kommer att leda till försäljning, behöver förvaltaren inte vidta någon åtgärd för att sälja egendomen, om samtycke till det har lämnats av de borgenärer som i konkursen kan göra gällande fordringar som skall utgå med särskild förmånsrätt ur egendomen.

Har en exekutiv auktion blivit utlyst på boets fasta egendom, skall förvaltaren före bevakningssammanträdet avlämna den behållning som under konkursen uppkommit av egendomen. Behållning som inte avlämnas före bevakningssammanträdet skall, om egendomen säljs, avlämnas före tillträdesdagen och i annat fall innan utdelning sker i konkursen.

Förvaltaren skall även senast vid bevakningssammanträdet anmäla arvode, andra kostnader och sådana fordringar som kan göras gällande i konkursen och som bör beaktas vid försäljning av egendomen. När förvaltaren gör en anmälan på en borgenärs vägnar, skall han skriftligen underätta denne om det.

Försäljning av lös egendom

7 § Försäljning av lös egendom som inte sker genom fortsättande av gäldenärens rörelse skall ske på auktion eller på annat sätt efter vad förvaltaren anser vara mest fördelaktigt för boet.

Lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt får inte utan hans samtycke säljas på annat sätt än på auktion, om hans rätt är beroende av försäljningen. Även om samtycke inte lämnas, får egendomen säljas på annat sätt än på auktion, om det är sannolikt att högre pris uppnås därigenom och om tillsynsmyndigheten medger det.

Samtycke enligt andra stycket krävs inte när förvaltaren genom fondkommissionär säljer värdepapper, noterat på fondbörs eller på sådan marknad som avses i 2 § andra stycket lagen (1979:749) om Stockholms fondbörs, till gällande börs- eller marknadspris eller när det är fråga om försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens rörelse.

8 § När ett fartyg som inte är infört i skeppsregistret eller i motsvarande utländska register, ett luftfartyg som inte är registrerat, gods i fartyg eller gods i luftfartyg skall säljas, får förvaltaren, om egendomen finns inom landet, begära att den säljs exekutivt.

Uppkommer fråga om att sälja ett registrerat skepp, ett registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg och finns egendomen inom landet, tillämpas 6 § första och andra styckena.

Skall gäldenärens rätt till andel i inteckning som belastar hans luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg säljas, skall förvaltaren före försäljningen skaffa en särskild inteckningshandling på det belopp som tillkommer gäldenären, om det inte finns laga hinder mot det. Skall en inteckningshandling som innehas av gäldenären och för vilken han är personligen ansvarig säljas, är förvaltaren skyldig att, om inte gäldenären medger att handlingen får säljas med bibehållen ansvarighet, förse handlingen med en påskrift som befriar gäldenären från ansvarighet. Något medgivande av gäldenären krävs dock inte, om denne har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

Med fartyg likställs i denna lag ett fartyg under byggnad. Vad som sägs om skeppsregistret skall då i stället gälla skeppsbyggnadsregistret.

9 § Bestämmelserna i 6 § fjärde stycket tillämpas även när lös egendom som tillhör gäldenären skall säljas exekutivt under konkursen. I ett sådant fall skall förvaltaren dessutom, i den mån det behövs, i ärendet föra talan för de borgenärer som har förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979) och skriftligen underrätta sådan borgenär om ett yrkande som han framställer på dennes vägnar.

10 § En borgenär som innehar lös egendom med handpanträtt får själv ombesörja att egendomen säljs på auktion eller, när det är fråga om värdepapper som är noterat på fondbörs eller på sådan marknad som avses i 2 § andra stycket lagen (1979:749) om Stockholms fondbörs, genom fondkommissionär till gällande börs- eller marknadspris. En sådan försäljning får dock inte utan förvaltarens samtycke äga rum tidigare än fyra veckor efter edgångssammanträdet. Borgenären skall minst en vecka innan han vidtar åtgärd för egendomens försäljning ge förvaltaren tillfälle att lösa in egendomen. Om det är fråga om ett fartyg eller gods i fartyg eller i luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg, skall egendomen säljas exekutivt.

Borgenären skall minst tre veckor i förväg underrätta förvaltaren om tid och plats för en auktion som inte hålls i exekutiv ordning.

Har egendomen sålts på annat sätt än exekutivt, skall borgenären för förvaltaren redovisa vad som har flutit in.

Vill inte borgenären själv sälja egendomen, får förvaltaren ombesörja försäljningen. En inteckning i luftfartyg eller i reservdelar till luftfartyg som har lämnats som pant av den intecknade egendomens ägare får dock inte säljas av förvaltaren. Han får bara låta sälja den rätt till andel i inteckningen som enligt vad som är särskilt föreskrivet kan tillkomma gäldenären.

Kungörande av auktion i vissa fall

11 § Om konkursboets egendom skall säljas på auktion genom förvaltarens försorg, skall han låta kungöra auktionen på det sätt och inom den tid som föreskrivs för kungörande av exekutiv auktion på sådan egendom som det är fråga om. Kungörelsen behöver dock inte i något fall införas i Post- och Inrikes Tidningar.

Första stycket tillämpas också beträffande en auktion som enligt 10 § ombesörjs av en borgenär.

12 § Förvaltaren får kungöra en av honom utsatt auktion i mindre utsträckning än som följer av 11 § första stycket, om han anser att det är tillräckligt. Detta gäller dock inte i fråga om kungörande av

1. auktion på fast egendom, registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg, om inte gäldenären samtycker till det,

2. auktion på någon annan lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt, om inte borgenären samtycker till det.

Sådant samtycke av gäldenären som sägs i första stycket 1 krävs inte, om gäldenären har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

13 § Förvaltaren bör i god tid före en av honom utsatt auktion på lös egendom särskilt underrätta varje känd borgenär som har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt i egendomen om auktionen.

Indrivning av fordringar

14 § Förvaltaren skall så snart det lämpligen kan ske vidta åtgärder för att driva in utestående fordringar. Kan en fordran inte drivas in inom rimlig tid, får den säljas som annan lös egendom.

9 kap. Bevaknings- och anmärkningsförfarandet

Bevakning

1 § Rätten får efter framställning från förvaltaren besluta att bevakningsförfarande skall äga rum i konkursen. Bevakning bör äga rum, om fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i konkursen.

2 § Beslutar rätten att bevakningsförfarande skall äga rum, skall rätten bestämma inom vilken tid bevakning skall ske. Tiden för bevakning skall utgöra minst fyra och högst tio veckor från dagen för beslutet att anordna bevakningsförfarandet.

4 § En borgenär skall inom den tid som har bestämts för bevakning av fordringar skriftligen hos rätten anmäla sin fordran och den förmånsrätt han vill göra gällande. Undantag från denna skyldighet följer dock av 4 kap. 21 §, 5 kap. 8 § och 17 § andra stycket samt 5 § i detta kapitel.

Att en fordran som omfattas av lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs i vissa fall bevakas genom förvaltaren följer av den lagen.

5 § En borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom behöver inte bevaka fordringen för att få rätt till betalning ur den pantsatta egendomen.

En borgenär som har en fordran hos ett bankaktiebolag, en sparbank eller en central föreningsbank på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i kreditinstitutets konkurs, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § fjärde stycket.

6 § I bevakningsinlagan skall fordringens belopp anges, om det är möjligt. Grunden för fordringen skall framgå tydligt. Om förmånsrätt yrkas, skall borgenären också tydligt ange grunden för den. Inlagan skall vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller borgenärens ombud.

Vid bevakningsinlagan skall borgenären i original eller bestyrkt kopia bifoga de handlingar som han vill åberopa till stöd för sitt anspråk.

Bevakningsinlagan och de handlingar som har bifogats denna skall ges in i två exemplar.

7 § Genast efter bevakningstidens utgång skall rätten överlämna det ena exemplaret av de inkomna bevakningshandlingarna till förvaltaren.

Förvaltaren skall skyndsamt upprätta en förteckning över de fordringar som har bevakats. För varje fordran anges dess belopp och, om förmånsrätt har yrkats, den åberopade grunden därför samt den plats i förmånsrättsordningen som fordringen får enligt borgenärens yrkande. Kopior av förteckningen skall skickas till rätten och tillsynsmyndigheten.

Anmärkning

8 § När rätten beslutar att bevakning skall äga rum, skall rätten samtidigt, efter samråd med förvaltaren, bestämma

1. den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot bevakningarna,
2. var de till förvaltaren överlämnade bevakningshandlingarna skall hållas tillgängliga för granskning,
3. tidpunkten för det förlikningssammanträde som skall hållas inför rätten om anmärkningar framställs.

Om det visar sig vara lämpligare, får ett beslut enligt första stycket fattas senare, dock senast vid bevakningstidens utgång.

Anmärkningstiden skall bestämmas så att den utgör minst två och högst fyra veckor räknat från bevakningstidens utgång. Om det behövs med hänsyn till förhållandena i konkursen, får en längre anmärkningstid fastställas. Förlikningssammanträdet får inte hållas tidigare än två eller senare än fyra veckor från utgången av anmärkningstiden.

Underrättelser om vad rätten har bestämt enligt denna paragraf skall tillställas förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har bevakat fordringar i konkursen.

9 § Förvaltaren skall granska bevakningshandlingarna och, om han finner anledning till anmärkning mot något yrkande om betalnings- eller förmånsrätt, skriftligen anmäla det till rätten inom den tid som har bestämts enligt 8 § första stycket 1. I anmärkningsskriften skall grunden för anmärkningen anges tydligt. Skriften skall vara egenhändigt undertecknad av förvaltaren eller dennes ombud.

Även en borgenär som har bevakat en fordran i konkursen och gäldenären får framställa anmärkning mot en bevakning. En sådan anmärkning skall framställas inom den tid och på det sätt som anges i första stycket.

Anmärkningsskriften och de handlingar som åberopas till stöd för anmärkningen skall ges in i två exemplar.

10 § Om en anmärkning görs av någon av dem som har rätt till det, gäller den också för de andra, även om de inte har tagit del i anmärkningen.

11 § Den som har rätt att framställa anmärkning mot en bevakning får efter anmärkningstidens utgång till stöd för en gjord anmärkning åberopa även en annan omständighet än sådan som har angetts i anmärkningsskriften. Efter förlikningssammanträdet får dock en ny omständighet som innebär att grunden för anmärkningen ändras åberopas endast om omständigheten varken var eller borde ha varit känd för den anmärkningsberättigade eller om det i övrigt finns särskilda skäl för att ändå tillåta att omständigheten åberopas.

Om en ny omständighet åberopas i ett annat sammanhang än vid förlikningssammanträdet eller vid en förhandling, gäller i fråga om formen för åberopandet vad som föreskrivs om anmärkning i 9 § första stycket.

12 § En borgenär får den betalnings- och förmånsrätt som han har yrkat i sin bevakning, om det inte på rätt sätt och i rätt tid har framställts någon anmärkning mot den. Att anmärkning inte har framställts hindrar dock inte att talan om återvinning väcks vid domstol.

Har ett yrkande om förmånsrätt lämnats utan anmärkning, får det inte gå ut över dem som enligt lag har företräde till betalning ur viss egendom. Ett yrkande om förmånsrätt som inte avser någon i lag föreskriven förmånsrätt är utan verkan, även om någon anmärkning inte har framställts mot yrkandet.

Tvist angående en bevakad fordran

13 § Tvistefrågor som har uppkommit genom framställda anmärkningar och som inte har förlikts skall handläggas vid ett förlikningssammanträde inför rätten. Vid detta får förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan. Till sammanträdet skall förvaltaren, de borgenärer mot vars bevakningar anmärkningar riktats och de som framställt anmärkningarna kallas.

Förvaltaren skall närvara vid sammanträdet. Att han uteblir hindrar dock inte att sammanträdet genomförs. Tillsynsmyndigheten har rätt att delta vid sammanträdet.

Rätten skall vid sammanträdet utreda tvistefrågorna och söka åstadkomma förlikning. De närvarande som har rätt att föra talan får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt förvaltaren att ingå förlikning med en borgenär mot vars bevakning en anmärkning har gjorts. Är både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för bor-

genärens fordran närvarande och kan de inte enas, gäller borgenärens mening om inte de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

14 § Beslut enligt 13 § tredje stycket får överklagas av den som enligt 13 § första stycket är taleberättigad, om han anser att beslutet inte har tillkommit på lagligt sätt. Beslutet överklagas genom besvär till hovrätten inom två veckor från dagen för beslutet. Om inte hovrätten förordnar annat, skall beslutet gälla omedelbart.

15 § Tvistefrågor som inte har blivit förlikta skall prövas av rätten vid en förhandling. Rätten skall vid förlikningssammanträdet förbereda de återstående tvistefrågorna så att de kan behandlas slutligt vid förhandlingen.

Förhandlingen skall om möjligt hållas i omedelbar anslutning till förlikningssammanträdet. Om det inte sker, skall rätten sätta ut förhandlingen till en dag inom fyra veckor efter sammanträdet eller, om det finns särskilda skäl för det, senare dag. Till en sådan förhandling skall förvaltaren, de borgenärer mot vars bevakningar anmärkningarna riktats och de som framställt anmärkningarna kallas.

16 § Tvistefrågor angående fordringar som har bevakats skall prövas snarast och om möjligt avgöras på en gång. Kräver vissa fordringar längre tid för att utredas och prövas, skall rätten besluta särskilt över de tvistefrågor som kan avgöras tidigare. Beror någon borgenärs anspråk på prövningen i en särskild rättegång, får det inte fördröja avgörandet. I sådant fall skall rätten fastställa hans rätt i konkursen för det belopp som bli bestämt genom dom i den rättegången.

Har ett ackordsförslag tagits upp, får rättens prövning av en tvistefråga skjutas upp till dess ackordsfrågan har avgjorts, om det är ändamålsenligt.

17 § Förlikning angående en anmärkning som har framställts mot en fordran får inte ingås på något annat sätt än som sägs i 13 §, om inte alla vars rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

18 § Om ett beslut varigenom en anmärkning mot en fordran har ogillats ändras av högre rätt, gäller det även för dem som inte har sökt ändring i beslutet.

19 § Genom ett beslut i en tvist angående en bevakad fordran avgörs endast vilken rätt som tillkommer fordringen i konkursen.

Efterbevakning

20 § Om bevakningsförfarande har ägt rum, får en borgenär som efter bevakningstidens utgång vill anmäla en fordran eller yrka förmånsrätt skriftligen göra det på det sätt som föreskrivs i 6 §.

Som ersättning för de kostnader för kungörelse, kallelser och underrättelser som föranleds av efterbevakningen skall borgenären till staten i förskott erlägga en avgift motsvarande tre procent av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

21 § När en fordran har efterbevakats, skall rätten så snart som avgiften enligt 20 § andra stycket har betalats överlämna det ena exemplaret av bevakningshandlingarna till förvaltaren och, efter samråd med denne, bestämma

1. den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot bevakningen,
2. var de till förvaltaren överlämnade bevakningshandlingarna skall hållas tillgängliga för granskning,
3. tidpunkten för det förlikningssammanträde som skall hållas inför rätten om anmärkningar framställs.

Anmärkningstiden skall bestämmas så att den utgör minst två och högst fem veckor räknat från den dag då avgiften enligt 20 § andra stycket betalades. Förlikningssammanträdet inför rätten skall hållas inom fyra veckor från anmärkningstidens utgång.

Underrättelser om att en fordran har efterbevakats, och vad rätten har bestämt enligt första stycket skall tillställas förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har bevakat fordringar i konkurser.

22 § Utöver bestämmelserna i 20 och 21 §§ gäller beträffande efterbevakning i tillämpliga delar vad som föreskrivs om bevakning.

Om flera efterbevakningar har gjorts, skall de om möjligt handläggas gemensamt.

10 kap. Avskrivning av konkurs

1 § Om rätten efter att ha hört förvaltaren finner att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, skall rätten besluta om avskrivning av konkursen.

2 § Konkursen får inte avskrivas enligt 1 § förrän bouppteckningen har beedigats och förvaltaren har fullgjort vad som åligger honom enligt 7 kap. 15 §.

Om det finns något hinder mot att bouppteckningsed avläggs av gäldenären eller någon annan inom skälig tid och om det saknas anledning att anta att det genom edgången skulle visa sig att tillgångar finns till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, får konkursen avskrivas trots att edgången inte har fullgjorts.

3 § Om någon fordran inte görs gällande och inte heller kan antas komma att göras gällande, skall rätten efter anmälan av förvaltaren genast besluta om avskrivning av konkursen. Om rätten har beslutat att bevakningsförfarande skall äga rum, får konkursen avskrivas först efter bevakningstidens utgång.

4 § Om det återstår tillgångar i boet när förvaltaren har betalt konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, skall han

1. om det i fall som avses i 1 § står klart hur kvarvarande tillgångar skall fördelas och om tillsynsmyndigheten medger det, tillstålla berättigad borgenär vad som tillkommer denne,

2. i övriga fall återställa egendomen till gäldenären.

5 § Om ny tillgång blir känd efter det att konkursen har avskrivits enligt 1 §, skall 11 kap. 19–21 §§ gälla i tillämpliga delar.

LU 1986/87: 32

Bilaga 1

11 kap. Utdelning

Inledande bestämmelser

1 § Om konkursen inte avskrivs, skall boets pengar, i den mån medlen inte går åt till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, delas ut till borgenärerna i den ordning som föreskrivs i detta kapitel. Utdelningen skall äga rum i enlighet med den rätt till betalning som tillkommer borgenärerna.

2 § Utdelning skall ske så snart som all tillgänglig egendom har förvandlats till pengar. Om egendom i sådana fall som avses i 8 kap. 6 § andra stycket eller 8 § andra stycket inte har blivit såld; utgör det inte hinder för utdelning. Har bevakningsförfarande ägt rum, får utdelning inte ske förrän den enligt 9 kap. 8 § bestämda anmärkningstiden har gått ut och, om anmärkning har framställts, förlikningssammanträde har hållits.

3 § När ett ackordsförslag är under prövning, får förvaltaren vänta med utdelning till dess ackordsfrågan har avgjorts, om det motiveras av förslaget.

Utdelningsförfarandet

4 § När utdelning skall ske, skall förvaltaren upprätta ett förslag till utdelning. Förvaltaren skall då beakta alla de fordringar och förmånsrätter som dittills har bevakats eller efterbevakats i konkursen eller, när bevakning inte har behövts, de fordringar och förmånsrätter som dittills har gjorts gällande eller annars är kända för förvaltaren.

Förslaget skall för varje däri upptagen borgenär ange

1. beloppet av hans fordran med den ränta varpå utdelningen skall beräknas.

2. den förmånsrätt som följer med fordringen och

3. den utdelning som belöper på fordringen.

I förslaget skall också anges om det föreligger någon sådan omständighet som enligt 10 § andra eller tredje stycket medför inskränkning i borgenärens rätt att lyfta den utdelning som belöper på fordringen eller om det har betalats ut medel i förskott.

Till förslaget skall bifogas en redogörelse för förvaltningen av den egendom för vilken medel avsedda till utdelning har flutit in. Av redogörelsen skall framgå hur mycket som genom försäljning eller på annat sätt har flutit in för egendomen samt, om inte hela detta belopp enligt förslaget delas ut, för vilka andra ändamål återstoden har tagits i anspråk. Om medel som delas ut har flutit in för egendom vari särskild förmånsrätt har funnits, skall uppgifterna lämnas särskilt för den egendomen.

5 § När ett utdelningsförslag har upprättats, skall förvaltaren genast skicka förslaget med bifogad förvaltningsredogörelse till rätten och tillsynsmyndigheten.

6 § Rätten skall kungöra att ett utdelningsförslag har upprättats, så snart det utlåtande som tillsynsmyndigheten enligt 13 kap. 5 § skall avge över förvaltarens slutredovisning har kommit in till rätten.

Utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen skall hållas tillgängliga hos rätten och tillsynsmyndigheten för den som vill ta del av handlingarna. En uppgift om detta skall tas in i kungörelsen.

Den som vill framställa invändning mot utdelningsförslaget skall göra det hos rätten senast den dag som rätten bestämmer och anger i kungörelsen. Denna dag skall bestämmas så att tre veckor förflyter från den tidpunkt då kungörelsen kan antas bli införd i Post- och Inrikes Tidningar.

7 § När tiden för invändning har gått ut, skall rätten fastställa utdelningen i konkursen i enlighet med utdelningsförslaget, om det inte genom invändning eller på något annat sätt framgår att fel eller brist som inverkar på någons rätt föreligger.

Om en fordran eller en förmånsrätt inte har bevakats eller efterbevakats senast då utdelningsförslaget upprättades, fastän bevakningsskyldighet har förelegat, är en invändning att fordringen eller förmånsrätten borde ha tagits upp i utdelningsförslaget utan verkan.

Om rätten finner att utdelning inte bör fastställas enligt förslaget, skall rätten antingen göra behövliga ändringar i det och fastställa det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren. Att ett nytt utdelningsförslag har upprättats skall kungöras endast om det finns skäl till det. Om kungörelse inte utfärdas, skall de borgenärer som berörs av ändringarna i utdelningsförslaget underrättas om det. I sådant fall skall invändning mot förslaget framställas inom tre veckor från dagen efter den då underrättelserna sändes ut. Slutdagen skall anges i underrättelsen.

8 § Om rätten anser att det finns anledning att inte fastställa utdelning enligt förslaget, skall den genom underrättelser bereda förvaltaren och den för vilken en ifrågasatt ändring skulle vara till nackdel tillfälle att yttra sig, om det inte är uppenbart obehövligt. Den som har framställt invändning mot utdelningsförslaget skall få tillfälle att ta del av ett yttrande, om det inte är obehövligt.

Rätten får hålla förhandling för att pröva en fråga om att fastställa utdelningsförslaget. Förhandling skall hållas, om det begärs av den som har framställt invändning mot förslaget, den för vilken en ifrågasatt ändring skulle vara till nackdel eller, i fråga om återvinning, förvaltaren. Till förhandlingen skall nu nämnda personer alltid kallas.

Utbetalning av utdelningsmedel

9 § När beslutet att fastställa utdelningen och beslut att bestämma arvode till förvaltaren har vunnit laga kraft, skall förvaltaren snarast till borgenärerna skicka de medel som tillkommer dem, om inte hinder mot utbetalning enligt 10 § andra eller tredje stycket föreligger.

Har förvaltaren skickat medlen till en borgenär under dennes senast kända adress, behöver förvaltaren inte vidta någon ytterligare åtgärd för att verkställa betalningen. När medlen har skickats till borgenärerna, skall förvaltaren anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

10 § Innan besluten att fastställa utdelning och att bestämma arvode till förvaltaren har vunnit laga kraft, får medel som tillagts en borgenär betalas

ut endast om borgenären ställer säkerhet. Har tiden för överklagande av beslutet löpt ut, får dock, utan att säkerhet ställs, utbetalning ske till borgenär som inte till sin nackdel berörs av besvär som anförts mot något av besluten.

Är en fordran beroende av något sådant villkor som avses i 5 kap. 10 §, får utdelningen för fordringen inte betalas ut förrän villkoret uppfyllts. Detsamma gäller i fråga om en tvistig fordran innan den har fastställts av domstol. När fordringen har fastställts men innan fastställelsebeslutet har vunnit laga kraft, får medlen betalas ut endast om borgenären ställer säkerhet.

Om bevakningsförfarande har ägt rum, får utdelning för en fordran som har efterbevakats inte betalas ut under den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot efterbevakningen.

Om en borgenär som har lyft utdelning blir skyldig att till konkursboet betala tillbaka vad han har fått, skall han betala ränta på beloppet. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då medlen betalades ut till och med den dag då skyldigheten att återbära medlen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

11 § Säkerhet enligt 10 § skall bestå av pant eller borgen. Borgen skall ställas såsom för egen skuld och, om den ingås av två eller flera personer gemensamt, vara solidarisk.

Om en bank eller något annat jämförbart kreditinstitut skall ställa säkerhet, får förvaltaren godta en utfästelse av institutet att infria den förpliktelse som säkerheten skall avse.

Staten, kommun, landstingskommun och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

12 § En borgenär förlorar sin rätt till utdelning, om han inte gör anspråk på medlen inom två år räknat från

1. dagen då beslutet att fastställa utdelningen vann laga kraft, eller
2. den senare dag då borgenären blev berättigad att lyfta medlen utan att ställa säkerhet.

De medel som borgenär har förlorat sin rätt till skall fördelas mellan de borgenärer som har bevarat sin rätt och i andra hand överlämnas till gäldenären.

13 § När medel som har tillagts en borgenär i ett förslag till utdelning betalas ut, har borgenären rätt också till den ränta som har upplupit på medlen från den dag då utdelningsförslaget upprättades.

Förskottsbetalning

14 § Innan utdelning äger rum, får förvaltaren självmant eller på begäran av en borgenär betala ut utdelningsmedel i förskott i enlighet med vad som föreskrivs i 15 §.

Även om en borgenär har fått betalt i förskott för sin fordran, skall den tas upp i utdelningsförslaget.

15 § Förskottsbetalning skall utgå för en fordran med förmånsrätt, om det lämpligen kan ske.

Förskottsbetalning skall utgå för en fordran utan förmånsrätt, om det är

uppenbart att tillgångarna räcker till betalning av tio procent av sådana fordringar och det inte finns särskilda skäl mot det.

Förskottsbetalning för en fordran utgår endast i den mån det kan antas att utdelning kommer att belöpa på denna. Är fordringen beroende av villkor eller tvistig, får förskott inte betalas ut. När bevakningsskyldighet föreligger, får förskottsbetalning ske endast till en borgenär som har bevakat sin fordran i konkursen.

16 § Har en borgenär begärt förskottsbetalning, kan förvaltaren kräva att borgenären ställer säkerhet för att medlen återbetalas, om det visar sig att borgenären saknar rätt att behålla vad som betalas till honom. I fråga om sådan säkerhet gäller 11 §.

Vad som föreskrivs i 10 § fjärde stycket om skyldighet att betala ränta skall tillämpas även vid återbetalning av medel som har betalats ut i förskott.

17 § Om förvaltaren vägrar förskottsbetalning med begärt belopp, får borgenären hänskjuta frågan till rättens prövning.

När en konkurs anses avslutad m. m.

18 § En konkurs anses avslutad när tingsrätten har fastställt utdelning enligt 7 §. Detta gäller även om en tvist angående en fordran som har gjorts gällande i konkursen eller en fråga om underhåll åt gäldenären ännu inte är slutligt avgjord eller någon ytterligare tillgång till följd av rättegång eller på något annat sätt senare kan komma att tillföras konkursboet.

Även om konkursen är avslutad, får ett ackordsförslag som har getts in tidigare prövas enligt 12 kap.

Efterutdelning

19 § Blir medel tillgängliga för utdelning efter det att utdelningsförslag enligt 4 § har upprättats, skall förvaltaren dela ut dem till borgenärerna.

20 § Om det är oklart hur medlen skall fördelas, skall ett förslag till efterutdelning upprättas. I sådant fall tillämpas bestämmelserna i detta kapitel om utdelning, utbetalning av utdelningsmedel och förskottsbetalning.

I förslaget till efterutdelning kan utdelning beräknas även för en fordran som har blivit känd efter det att utdelningsförslag enligt 4 § upprättades. En fordran får beaktas utan bevakning trots att bevakningsförfarande förut har varit anordnat i konkursen. Har så inte varit fallet, får rätten emellertid besluta om bevakningsförfarande inför efterutdelningen.

Av nytillkomna medel skall en borgenär för en fordran som inte har tagits upp i utdelningsförslag enligt 4 § först så långt medlen räcker tilldelas så mycket som skulle ha tillagts fordringen, om denna hade beaktats i utdelningsförslaget. Därefter får han tillsammans med övriga borgenärer ta del i vad som kan återstå.

21 § Om förvaltaren anser att de nytillkomna medlen kan fördelas utan att förslag till efterutdelning upprättas och om tillsynsmyndigheten medger det, får han dela ut medlen till berättigade borgenärer utan att föreskrifter-

na i det föregående i detta kapitel iakttas. För utbetalningen gäller dock 9 § andra stycket. En borgenär förlorar sin rätt till utdelning, om han inte gör anspråk på medlen inom två år räknat från det att förvaltaren har anmält till rätten att han har skickat medlen till borgenären.

Första stycket tillämpas också för det fall att det finns skäl att upprätta ett utdelningsförslag men medlen inte förslår till betalning av de därmed förenade kostnaderna.

Viss anmälningsskyldighet m.m.

22 § Om utdelning eller efterutdelning har utfallit på ett företagshypoteksbrevs belopp, skall förvaltaren anmäla detta till inskrivningsmyndigheten. Anmälan skall göras sedan beslutet att fastställa utdelningen eller efterutdelningen har vunnit laga kraft eller, i fall som avses i 21 §, när utbetalningen har ägt rum. Tillsammans med anmälningen skall förvaltaren sända in utdelningsförslaget eller någon annan handling som visar fördelningen.

När inteckningsborgenären lyfter betalning, skall detta antecknas på hypoteksbrevet.

12 kap. Ackord i konkurs m.m.

Frivillig uppgörelse

1 § Visar gäldenären att han har kommit överens om betalningen av sina skulder eller på annat sätt träffat uppgörelse med de borgenärer vars fordringar har bevakats eller, när bevakning inte behövs, vars fordringar är kända för förvaltaren, skall rätten på ansökan av gäldenären besluta om nedläggning av konkursen. Innan beslut meddelas skall förvaltaren höras.

Om bevakningsförfarande äger rum, får beslut om att lägga ned konkursen inte meddelas före bevakningstidens utgång.

Rätten kan förordna att boets egendom inte får säljas innan ansökningen har prövats, om egendomen inte behöver säljas av någon sådan anledning som avses i 8 kap. 3 § andra stycket 2 och 3.

2 § Ett beslut att lägga ned konkursen skall kungöras.

Innan egendomen i boet återställs till gäldenären, skall konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig tas ut ur egendomen.

Är någon kostnad eller skuld tvistig, skall förvaltaren sätta in behövliga medel till betalning av kostnaden eller skulden i den bank som parterna enas om. Räntan skall tillkomma den som slutligen blir berättigad till medlen.

Ackordsförslag m.m.

3 § Reglerna i 4–28 §§ om ackord är tillämpliga endast i en konkurs i vilken det har beslutats att bevakningsförfarande skall äga rum.

4 § Om gäldenären vill bjuda ackord, skall han tillställa rätten ett ackordsförslag. I förslaget skall anges

1. hur mycket gäldenären bjuder i betalning,
2. när betalningen skall ske,
3. om säkerhet har ställts för ackordet och vari säkerheten i så fall består.

5 § Ett ackord får avse att fordringar som tillkommer de borgenärer som enligt 11 § har rätt att rösta om förslaget sätts ned och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall ge likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugofem procent av fordringarnas belopp, om inte en lägre ackordsprocent godkänns av samtliga kända borgenärer som har bevakat fordran och skulle omfattas av ackordet eller om det finns synnerliga skäl för lägre utdelning. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år efter det att ackordet har fastställts, om inte samtliga nämnda borgenärer godkänner en längre betalningstid.

Ett ackord får innehålla villkor att borgenärer får full betalning intill ett visst belopp, om avvikelserna kan anses skäligen med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för en viss borgenär får också äga rum, om han medger det.

Ett ackord får även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Första och andra styckena gäller i tillämplig utsträckning.

6 § Ett ackordsförslag får tas upp endast om det kommer in till rätten före den dag då kungörelsen om utdelningsförslaget i konkursen är införd i Post- och Inrikes Tidningar eller, när utbyte enligt 15 kap. 2 § sker, före den dag då underrättelserna sändes ut.

Om ackordsförslaget har kommit in i rätt tid, skall rätten inhämta yttrande av förvaltaren huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrker förvaltaren att det sker, får förslaget tas upp endast om rätten finner synnerliga skäl till det.

7 § Möter enligt 4–6 §§ hinder mot att ackordsförslaget tas upp, skall det avvisas.

Sammanträde för prövning av ackordsförslag

8 § Om ackordsförslaget tas upp, skall borgenärerna genast kallas till ett sammanträde inför rätten för att pröva förslaget. Innan gäldenären har avlagt ed enligt 6 kap. 3 §, får kallelse utfärdas endast om det finns synnerliga skäl för det. Kallelsen till sammanträdet skall kungöras.

Sammanträdet får inte hållas tidigare än tre veckor efter det att ackordsförslaget togs upp och inte heller innan tvistefrågor som har uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar har handlagts vid förlikningssammanträdet.

9 § Förvaltaren skall snarast till rätten inkomma med yttrande huruvida han anser att ackordsförslaget bör antas av borgenärerna. Yttrandet skall hållas tillgängligt för borgenärerna vid sammanträdet för prövning av ackordsförslaget, om det inte har sänts till dem tidigare.

10 § Vid sammanträdet för prövning av ackordsförslaget bör förvaltaren närvara. Om gäldenären inte kan infinna sig personligen, bör han skicka ett ombud.

Förvaltaren skall tillhandahålla en förteckning över de borgenärer som har rätt att rösta i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. Har det mot någon av dessa fordringar framställts anmärkning som inte har prövats eller har, om efterbevakning har skett,

anmärkningstiden ännu inte gått ut, skall det särskilt anges i förteckningen.

Om gäldenären inte har avlagt ed enligt 6 kap. 3 §, skall anledningen till det uppges vid sammanträdet.

11 § Vid omröstning i ackordsfrågan får rösträtt utövas endast för bevakade fordringar. En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar dock inte i omröstningen. Om borgenären helt eller delvis avstår från kvittningsrätten eller förmånsrätten, deltar han i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken borgenären har särskild förmånsrätt hans fordran, deltar han med återstående del av fordringen.

En svarande som med anledning av en återvinningstalan har fått eller kan få en fordran mot gäldenären, får utan bevakning delta med fordringen i omröstningen.

Innebär ackordsförslaget att borgenärer som inte har förmånsrätt skall få full betalning intill visst belopp, får rösträtt inte utövas för de fordringar som därigenom får full betalning.

Med borgenärer som har förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt.

12 § En anmärkning som har framställts mot en fordran utgör inte hinder mot att borgenären deltar med fordringen i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen skall beaktas eller inte, skall rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka åstadkomma förlikning. De närvarande får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt förvaltaren att ingå förlikning med borgenären. Kan förlikning inte träffas, skall frågan handläggas enligt vad som sägs i 17 § första stycket för bestämmande av omröstningens utgång. Har en anmärkning mot någon yrkad fordran eller förmånsrätt prövats enligt 9 kap. 16 §, skall rättens avgörande dock tillämpas vid omröstningen i ackordsfrågan, om det inte före omröstningen visas att avgörandet har ändrats av högre rätt.

Förlikning angående en anmärkning som har framställts mot en fordran får inte ingås på något annat sätt än som har nämnts nu, om inte alla vars rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

13 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna i ackordsfrågan, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas, gäller borgenärens mening, om inte de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

14 § Gäldenären får inte återta eller ändra ackordsförslaget utan rättens medgivande. Ett yrkande om detta skall framställas senast vid sammanträdet och innan omröstningen sker.

Om en ändring i ackordsförslaget medges, får prövningen av ackordsförslaget skjutas upp till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får prövningen skjutas upp endast om det finns särskilda skäl till det.

Om rätten i något annat fall än som avses i andra stycket, efter att ha hört förvaltaren och de närvarande borgenärerna, anser att det finns sär-

skilda skäl för att borgenärernas prövning av ackordsförslaget skjuts upp, får rätten besluta om uppskov till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Borgenärsmajoritet vid ackord m. m.

15 § Ett ackordsförslag som ger minst femtio procent av fordringsbeloppet skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget om tre fjärdedelar av de röstande har enats om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

16 § Anser en borgenär eller gäldenären att ett beslut genom vilket ett ackordsförslag har förkastats av borgenärerna inte har tillkommit på lagligt sätt, får han överklaga beslutet i hovrätten inom två veckor från beslutet. Gäldenären får dock överklaga beslutet endast om hans rätt kan vara beroende av det. Beslutet tillämpas omedelbart, om inte något annat förordnas.

Fastställelse av ackord

17 § Har ett ackordsförslag antagits vid sammanträdet men finns det enligt 19 § anledning att inte fastställa ackordet, skall ackordsfrågan prövas av rätten vid en förhandling. Detsamma gäller, om det vid sammanträdet inte kan avgöras om förslaget har antagits eller förkastats av borgenärerna.

Om ackordsfrågan inte skall prövas vid en förhandling, skall rätten fastställa ackordet.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om inte längre rådrom är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

18 § Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller inte och finns det i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall rätten vid förhandlingen först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma vare sig övriga anmärkningar godkänns eller inte.

19 § Ett ackord får inte fastställas, om

1. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2. ackordet inte uppfyller de villkor som anges i 5 §,

3. det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågan eller att något annat svek har ägt rum vid ackordet eller

4. ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Även om första stycket inte är tillämpligt får rätten efter omständigheterna vägra att fastställa ackordet, om en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen har bestritt fastställelse på grund av att

1. betryggande säkerhet för ackordets fullgörande inte finns,

2. ackordet är till skada för borgenärerna eller

3. ackordet av någon annan särskild anledning inte bör medges.

Vägras fastställelse enligt första stycket 1 och är inte förslaget förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall borgenärerna på nytt pröva ackordsförslaget och ett sammanträde sättas ut för detta. Ett sådant sammanträde får hållas tidigast tio dagar efter beslutet om vägrad fastställelse. Borgenärerna skall kallas till sammanträdet. Kallelsen skall kungöras.

20 § En förhandling enligt 17 § skall äga rum så snart som möjligt. Till förhandlingen skall förvaltaren, gäldenären och de borgenärer som var närvarande vid sammanträde som avses i 8 § kallas.

Verkan av ackord

21 § Ett fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända och okända, som har haft rätt att efter bevakning rösta om ackordsförslaget.

Den som har förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur egendomen.

En borgenär har, utan hinder av ackordet, den rätt till kvittning som han kan ha enligt 5 kap. 15 och 16 §§.

22 § En borgenär som har godkänt ett ackordsförslag förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

23 § En anmärkning mot en bevakning skall, om förmånsrätt yrkas för den bevakade fordringen, prövas på det sätt som föreskrivs i denna lag även om ackord har kommit till stånd.

24 § Innan egendomen i boet till följd av att ett ackord har fastställts återställs till gäldenären, skall konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig tas ut ur egendomen. Förvaltaren skall dessutom se till att de borgenärer som har förmånsrätt för sina bevakade fordringar av egendomen, så långt den räcker, får den betalning som tillkommer dem på grund av förmånsrätten.

Är någon kostnad eller skuld tvistig, tillämpas 2 § tredje stycket.

25 § När ackord har fastställts, får talan om återvinning inte väckas av någon borgenär som omfattas av ackordet. Talan som har väckts på behörigt sätt får trots det prövas.

Vad som vinnas genom återvinningstalan och inte behövs för något sådant ändamål som avses i 24 § skall, sedan kärandens kostnader har ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet. En svarande som med anledning av kärandens talan får en fordran mot gäldenären har rätt att på vad han annars skulle ha fått betala avräkna den utdelning som tillkommer honom.

Tillsyn över ackord

26 § På begäran av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan rätten, om det finns skäl till det, förordna förvaltaren eller någon annan

lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Om det behövs, skall även en ersättare för tillsynsmannen förordnas.

Gäldenären skall ge tillsynsmannen de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som tillsynsmannen lämnar.

Tillsynsmannen skall entledigas av rätten, om det visar sig att han inte är lämplig eller att han av någon annan särskild orsak bör skiljas från uppdraget.

27 § Arvode till tillsynsmannen och ersättning för de kostnader som uppdraget har medfört skall prövas av rätten, om tillsynsmannen eller gäldenären begär det. Så länge ackordet inte har fullgjorts, får en sådan begäran framställas också av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

Förverkande av ackord

28 § På ansökan av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan rätten förklara att den eftergift som genom ackordet har medgetts gäldenären förfaller, om gäldenären

1. har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller i hemlighet har gynnat någon borgenär i syfte att inverka på ackordsfrågan,

2. åsidosätter vad som åligger honom enligt 26 § andra stycket eller

3. på något annat sätt uppenbart försummar sina åtaganden enligt ackordet.

Förlikning är inte tillåten i en fråga som avses i första stycket.

Även om den eftergift som har medgetts gäldenären förklaras förfallen, får borgenärerna göra ackordet i övrigt gällande mot gäldenären eller mot den som har gått i borgen för ackordet.

13 kap. Förvaltarens slutredovisning

Avgivande av slutredovisningen

1 § Förvaltaren skall avge slutredovisning för sin förvaltning i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel. En förvaltare som avgår innan konkursen är avslutad skall avge slutredovisning, även om han har haft hand om förvaltningen tillsammans med andra förvaltare. Har förvaltningen varit delad, behöver redovisningen omfatta endast den del av förvaltningen som har ankommit på den avgående förvaltaren ensam.

Om förvaltarens skyldighet att under konkursen redovisa medelsförvaltningen m. m. finns det bestämmelser i 7 kap. 18–21 §§.

2 § Slutredovisning skall avges

1. om konkursbeslutet hävs av högre rätt,

2. om förvaltaren avgår före konkursens slut,

3. om konkursen avskrivs på grund av otillräckliga tillgångar,

4. om konkursen avskrivs därför att ingen fordran har gjorts gällande i konkursen,

5. vid utdelning och vid efterutdelning enligt 11 kap. 20 §,

6. vid efterutdelning enligt 11 kap. 21 §,

7. om konkursen läggs ned efter frivillig uppgörelse,

8. om egendomen i boet återställs till gäldenären till följd av att ackord har fastställts.

3 § Slutredovisningen skall avges till tillsynsmyndigheten. Till slutredovisningen skall förvaltaren bifoga de handlingar som är av betydelse för kontroll av redovisningen. Förvaltaren skall ge in en kopia av redovisningen till rätten. I fall som avses i 2 § 1, 4 och 7 skall en kopia samtidigt lämnas till gäldenären.

4 § I fall som avses i 2 § 5 skall slutredovisningen avges samtidigt som utdelningsförslaget ges in till rätten. I övriga i 2 § avsedda fall skall förvaltaren avge redovisningen så snart som möjligt.

Granskning av slutredovisningen

5 § Tillsynsmyndigheten skall i de fall som avses i 2 § 2, 3, 5, 6 och 8 granska slutredovisningen samt i de fall som avses i 2 § 2, 5 och 8 avge utlåtande över densamma. Tillsynsmyndigheten skall skicka utlåtandet till rätten. Redovisningen och utlåtandet skall hållas tillgängliga hos rätten och tillsynsmyndigheten för dem som vill ta del av handlingarna.

6 § I fall som avses i 2 § 5 skall av den kungörelse som rätten utfärdar enligt 11 kap. 6 § framgå att slutredovisningen och utlåtandet är tillgängliga för granskning och var handlingarna finns.

I fall som avses i 2 § 2 och 8 skall rätten, när tillsynsmyndigheten har lämnat sitt utlåtande, kungöra att slutredovisningen och utlåtandet har avgetts samt var handlingarna är tillgängliga för granskning.

I de kungörelser som nämns i första och andra styckena skall det anges vad den som vill klandra redovisningen måste göra.

Klander av slutredovisningen

7 § Förvaltarens slutredovisning får klandras av tillsynsmyndigheten och gäldenären. Även en borgenär får klandra redovisningen, om hans rätt kan vara beroende av den.

Talan om klander av slutredovisning väcks genom stämning vid den tingsrätt där konkursen är eller har varit anhängig.

I fall som avses i 2 § 2, 5 och 8 skall talan väckas senast den dag som rätten bestämmer och anger i kungörelsen. Denna dag skall bestämmas så att tre månader förflyter från den tidpunkt då kungörelsen kan antas bli införd i Post- och Inrikes Tidningar. I övriga fall skall talan väckas inom tre månader från den dag då kopian av redovisningen kom in till rätten.

8 § I högsta domstolen för riksskatteverket det allmännas talan i mål som avses i 7 §.

9 § En borgenär som har väckt klandertalan har rätt att av konkursboet få ersättning för sina rättegångskostnader i den mån de täcks av vad som genom rättegången har kommit boet till godo.

14 kap. Konkurskostnader

Allmänna bestämmelser

1 § Med konkurskostnad avses

1. arvode och kostnadsersättning till förvaltare,

2. arvode och kostnadsersättning till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 §.

3. ersättning till ett sakkunnigt biträde som förvaltare har anlitat med stöd av 7 kap. 11 §.

4. ersättning till staten för tillsynen över förvaltningen.

5. kostnad för kungörande av beslut eller åtgärd rörande konkursen.

6. kostnad för de skriftliga kallelser och underrättelser till borgenärerna som utfärdas i konkursen.

7. ersättning enligt 6 kap. 14 § till gäldenären eller någon annan för inställelse.

Som konkurskostnad anses inte de kostnader för kungörelsen, kallelser och underrättelser som föranleds av efterbevakning.

2 § Konkurskostnaderna skall utgå ur konkursboet framför andra skulder som boet har ådragit sig. I den mån konkurskostnaderna inte kan tas ut ur boet, skall de betalas av staten, om inte något annat följer av 3 §.

3 § Om en konkurs har uppstått på ansökan av någon annan borgenär än staten och om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §, skall, i den mån konkurskostnaderna inte kan tas ut ur boet, borgenären svara för dessa, dock högst med ett belopp som motsvarar en tiondel av det vid tiden för konkursbeslutet gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Är flera borgenärer betalningsskyldiga, svarar de solidariskt. I beslutet om avskrivning skall ansvarig borgenär åläggas att betala konkurskostnaderna med den angivna begränsningen. Kan kostnaderna inte heller tas ut av borgenären, skall de betalas av staten.

Förvaltarens arvode

4 § Arvodet till förvaltaren bestäms av rätten. Om det har utsetts flera förvaltare, skall särskilt arvode bestämmas för var och en av dem.

Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skäligen ersättning för uppdraget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av arvode till förvaltaren om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §.

5 § Arvodet skall bestämmas till ett visst belopp i ett för allt, om inte enligt 18 § ett särskilt arvode behöver beräknas för egendom som avses där. Ett sådant särskilt arvode får bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgörs.

När ett särskilt arvode bestäms för viss egendom, tillämpas de grunder för arvodesberäkningen som anges i 4 §.

6 § Arvodet bestäms efter framställning av förvaltaren. Har det utsetts flera förvaltare, bör deras arvoden bestämmas på en gång, om det lämpligen kan ske.

I arvodesframställningen skall förvaltaren ange det belopp som han begär och, om det kan komma i fråga att bestämma ett särskilt arvode för viss egendom, även det beloppet. Till framställningen skall bifogas en

redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltaren anlitat ett sådant biträde som avses i 7 kap. 11 § och har biträdet erhållit gottgörelse eller har förvaltaren tillgodoförts ersättning för utgifter, skall det anges i redogörelsen.

Om det finns anledning att bestämma ett särskilt arvode för viss egendom, skall förvaltaren tillhandahålla rätten en förteckning över de kända rättsägare som har särskild förmånsrätt i egendomen.

7 § Avser en arvodesframställning endast att ett särskilt arvode skall bestämmas för viss egendom, får rätten avgöra om det finns skäl att ta upp yrkandet till prövning innan arvode i övrigt bestäms.

8 § I andra fall än de som avses i 9 § tredje stycket och 10 § skall rätten, innan arvodesframställningen prövas, inhämta yttrande i arvodesfrågan av tillsynsmyndigheten samt ge gäldenären och de borgenärer som hos rätten har begärt det tillfälle att yttra sig över framställningen inom viss tid, minst två och högst fyra veckor. I fall som sägs i 6 § tredje stycket skall varje känd borgenär som har särskild förmånsrätt i egendomen ges tillfälle att yttra sig över framställningen.

Rätten får hålla förhandling i arvodesfrågan, om den finner skäl till det. Till förhandlingen skall förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har begärt att få yttra sig över arvodesframställningen kallas. I fall som avses i 6 § tredje stycket skall varje känd borgenär som har särskild förmånsrätt i egendomen kallas.

9 § I fall då tingsrätten har att fastställa utdelning eller efterutdelning i konkursen skall beslut i arvodesfrågan meddelas samtidigt med beslutet om fastställelse, när inte något annat följer av 7 §.

Oberoende av om talan har förts mot ett beslut om att fastställa utdelning eller efterutdelning får högre rätt som ändrar lägre rätts beslut i arvodesfrågan göra den ändring i beslutet om fastställelse som föranleds därav eller, om det behövs, återförvisa utdelningsfrågan till förvaltaren.

Den domstol som har att pröva en fråga om utdelning eller efterutdelning får bestämma tilläggsarvode till förvaltaren för arbete i anledning av handläggningen av frågan vid domstolen.

10 § Om konkursen avskrivs eller läggs ned eller om konkursbeslutet upphävs eller om efterutdelning enligt 11 kap. 21 § äger rum, skall rätten höra tillsynsmyndigheten innan arvode till förvaltaren bestäms.

11 § En förvaltare får inte lyfta sitt arvode förrän han har avgett slutredovisningen för sin förvaltning.

Förskott på förvaltarens arvode

12 § Rätten får tillerkänna förvaltaren skäligt belopp att utgå i förskott innan slutligt arvode bestäms, om det är rimligt med hänsyn till omfattningen av det arbete som uppdraget har medfört, den tid under vilken konkursen har varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden.

En framställning om förskott skall ange det belopp som begärs och de

skäl som åberopas för förskottsbetalningen. Till framställningen skall bifogas en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört och en uppgift om boets ekonomiska ställning. Rätten skall inhämta yttrande i förskottsfrågan av tillsynsmyndigheten.

Förvaltarens ersättning för kostnader

13 § Förvaltaren får under förvaltningens gång ur konkursboet ta ut medel för att betala de kostnader som uppdraget medför. Uttagen skall anges i förvaltarens slutredovisning.

14 § Avskrivs konkursen enligt 10 kap. 1 §, skall rätten bestämma kostnadsersättningen till förvaltaren samtidigt som arvodet bestäms. Tillsynsmyndigheten skall höras också över begäran om ersättning för kostnader.

Övriga konkurskostnader

15 § Rätten bestämmer arvodet till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § efter att ha hört tillsynsmyndigheten och förvaltaren. Härvid tillämpas 4 § andra stycket och 5 §.

16 § Ersättningen till ett sakkunnigt biträde som har anlitats med stöd av 7 kap. 11 § bestäms av förvaltaren.

17 § Ersättningen till staten för tillsynen över förvaltningen utgår enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Ersättningen till staten för sådana konkurskostnader som avses i 1 § första stycket 6 utgår enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Fördelning av konkurskostnaderna på olika slag av egendom

18 § Av arvodet till förvaltaren eller sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § skall, om det i boet finns egendom i vilken särskild förmånsrätt äger rum och i den mån det inverkar på de borgenärs rätt som inte har sådan förmånsrätt i egendomen eller på statens ansvar för konkurskostnaderna, den del som avser egendomen i fråga fastställas att betalas ur egendomens avkastning och köpeskillning.

Då särskild förmånsrätt äger rum i boet tillhörig egendom, får inte till skada för någon med samma eller bättre förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskillning betalas någon annan konkurskostnad än som har sagts i första stycket. Om den särskilda förmånsrätten är sådan som anges i 5 § förmånsrättslagen (1970:979), får dock av egendomen betalas också övriga konkurskostnader, i den mån boet annars inte lämnar tillgång till det.

Med arvode som sägs i första stycket jämfställs vid tillämpningen av denna paragraf konkursboets kostnader för vård och försäljning av egendomen i fråga.

Formen för kungörande

1 § Kungörelsen om konkursbeslutet skall införas i Post- och Inrikes Tidningar och, enligt vad som föreskrivs i 3 § lagen (1977: 654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m. m., i ortstidning.

När ett beslut eller en åtgärd i något annat fall än som sägs i första stycket eller i 8 kap. 11 § skall kungöras enligt denna lag, skall kungörelsen införas i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som rätten bestämmer.

Utbyte av kungörelse mot skriftliga underrättelser till borgenärerna

2 § I en konkurs vari bevakningsförfarande har ägt rum skall följande kungörelser ersättas med skriftliga underrättelser till borgenärerna, om det saknas anledning att anta att kostnaden för tillkännagivandet med kungörelse blir lägre eller att kungörelse i övrigt är lämpligare, nämligen

1. kungörelse med kallelse till förhandling angående entledigande av förvaltare,

2. kungörelse med information om att ett förslag till utdelning eller efterutdelning har upprättats samt att slutredovisningen och tillsynsmyndighetens utlåtande över den finns tillgängliga för granskning,

3. kungörelse av beslut om att lägga ned konkursen på grund av frivillig uppgörelse,

4. kungörelse med information om att slutredovisningen och tillsynsmyndighetens utlåtande över den finns tillgängliga för granskning i fall då förvaltare avgår före konkursens slut.

Om utbyte sker i de fall som anges i första stycket 2, 3 eller 4 skall tid som avses i 11 kap. 6 § tredje stycket, 13 kap. 7 § tredje stycket och 16 kap. 9 § första stycket i stället räknas från dagen efter den då underrättelserna sändes ut.

Utbyte av underrättelser och kallelser till borgenärerna mot kungörelse

3 § Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer och sådana kallelser till dem som inte behöver delges ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse.

Formen för kallelser och underrättelser m. m.

4 § Skriftliga kallelser och underrättelser enligt denna lag sänds med posten i vanligt brev till mottagaren under hans senaste kända postadress, om inte något annat följer av särskilda föreskrifter om delgivning.

Skall någon enligt en föreskrift i lagen beredas tillfälle att yttra sig i en viss fråga, får delgivning äga rum.

16 kap. Bestämmelser om handläggning och besvär m. m.*Handläggning av konkursärenden*

1 § Prövningen av en konkursansökan och handläggningen av konkursen sker som ett konkursärende hos tingsrätten. Som konkursärende handläggs inte sådan talan enligt denna lag som skall väckas genom stämning.

2 § 1 konkursärenden gäller rättegångsbalkens bestämmelser om tvistemål i tillämpliga delar, om inte något annat sägs i denna lag. Sker handläggningen vid förhandling, tillämpas bestämmelserna om huvudförhandling i tvistemål, om inte sakens beskaffenhet motiverar avsteg därifrån.

Om den som har kallats till en förhandling uteblir, hindrar det inte att den fråga som förhandlingen gäller prövas och avgörs.

Rättens avgörande sker genom beslut.

3 §

En tingsrätt skall vid handläggningen av ett konkursärende bestå av en lagfaren domare. Vid en förhandling får dock rätten bestå av tre lagfarna domare.

Verkställighet av beslut i konkursärenden

4 § Ett beslut om konkurs och om upphävande av ett konkursbeslut går i verkställighet omedelbart. Detsamma gäller andra beslut av rätten under handläggningen av ett konkursärende i en fråga som enligt denna lag skall prövas av rätten, om inte något annat förordnas eller följer av andra stycket.

Beslut under handläggningen av ett konkursärende går i verkställighet först sedan det har vunnit laga kraft, om beslutet avser

1. arvode eller kostnadsersättning till förvaltare,
2. arvode till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 §,
3. arvode eller kostnadsersättning till en sådan tillsynsman som har utsetts enligt 12 kap. 26 §,
4. utdömande av förelagt vite.

Angående verkställighet av beslut att fastställa utdelning finns det bestämmelser i 11 kap. 9 och 10 §§.

Överklagande av rättsens beslut i konkursärenden m. m.

5 § Varje tingsrätts beslut i ett konkursärende i en fråga som enligt denna lag skall prövas av rätten får överklagas för sig, om inte något annat följer av 6 eller 7 §.

Har ett beslut meddelats utan att förhandling har hållits, skall de som beslutet har gått emot genast underrättas om tiden för beslutet, i den mån det med hänsyn till omständigheterna är motiverat. När det är lämpligt, bör i underrättelsen ges besked om utgången av den prövade frågan.

6 § Ett beslut enligt 9 kap. 1 § att bevakning skall äga rum får inte överklagas. Inte heller får ett beslut av tingsrätten enligt 11 kap. 7 § tredje stycket som innefattar återförvisning av ett utdelningsförslag till förvaltaren överklagas.

Rättens beslut i fråga om utdelning får överklagas endast av den som i rätt tid har framställt invändning mot utdelningsförslaget eller, om rätten beslutar fastställa utdelning som avviker från förslaget, den vars rätt påverkas av ändringen. Förvaltaren får fullfölja talan i en fråga som gäller återvinning.

7 § Mot beslut enligt 12 kap. 18 § med anledning av en framställd anmärkning får talan inte föras.

Mot följande beslut får talan inte föras särskilt, nämligen

1. beslut i fråga om vägrat återtagande eller om ändring i ett ackordsförslag enligt 12 kap. 14 §,
2. beslut enligt 12 kap. 19 § att borgenärerna på nytt skall pröva ackordsfrågan.

8 § Tillsynsmyndigheten får överklaga tingsrättens beslut, om beslutet rör

1. utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare eller delning av förvaltningen mellan flera förvaltare,
2. arvode, kostnadsersättning eller förskott till förvaltare,
3. reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass, förbud att utfärda pass, hämtning eller häktning eller föreläggande eller utdömmande av vite,
4. uppdrag som eller arvode till rådgivare eller förlikningsman,
5. avslag på en framställning om att inleda bevakningsförfarande,
6. avskrivning av konkurs enligt 10 kap. 1 §.

I de frågor som avses i första stycket förs det allmännas talan i högsta domstolen av riksskatteverket.

9 § Ett sådant beslut av tingsrätten som avses i 5 § får överklagas genom besvär i hovrätten. Överklagandet skall ske inom två veckor från den dag då beslutet meddelades. Är det fråga om ett konkursbeslut eller ett beslut om nedläggning av en konkurs på grund av frivillig uppgörelse, räknas dock tiden för överklagande från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

Beslut om åläggande av reseförbud, om skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass, om förbud att utfärda pass samt om någons häktande eller kvarhållande i häkte får överklagas utan inskränkning till viss tid. Detsamma gäller klagan mot ett beslut på den grunden att förfarandet onödigt upphålls genom beslutet.

17 kap. Skadestånd och straff

Skadestånd

1 § En förvaltare skall ersätta de skador som han vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar boet, en konkursborgenär eller gäldenären. Skadeståndet kan jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera förvaltare ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har betalt i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

2 § Talan om skadestånd enligt 1 § som inte grundas på brott skall föras genom klander av förvaltarens slutredovisning.

3 § Om en borgenärs konkursansökan inte bifalls och om borgenären när han gav in sin ansökan saknade skälig anledning att anta att gäldenären var

på obestånd, skall borgenären ersätta gäldenären den skada som skäligen kan anses ha orsakats denne genom ansöknings och dess handläggning.

Talan om skadestånd enligt första stycket skall väckas vid den tingsrätt där ärendet om gäldenärens försättande i konkurs är eller har varit anhängigt. I detta ärende får sådan talan väckas utan stämning.

Straff m. m.

4 § En gäldenär som i strid mot förbudet i 6 kap. 1 § första stycket driver näringsverksamhet under konkursen döms till böter.

5 § En borgenär som för sin röst vid ett sammanträde i samband med ackord i konkurs har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

6 § Åtal mot en gäldenär för brott som avses i 11 kap. brottsbalken och åtal mot en borgenär för brott som sägs i 5 § får väckas vid den tingsrätt där konkursen är eller har varit anhängigt.

7 § Allmän åklagare och polismyndighet skall ha tillgång till alla handlingar som rör boet och som kan lämna upplysning om huruvida gäldenären har gjort sig skyldig till brottsligt förfarande mot sina borgenärer.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Genom lagen upphävs, med de begränsningar som anges under 2, 3, 5 och 6, konkurslagen (1921:225), lagen (1921:226) om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iaktas samt lagen (1956:217) om vissa kreditinrättingars konkurs.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet. Vad som i dessa föreskrifter sägs om konkursdomaren skall dock i stället avse tingsrätten. Vid fullgörandet av en uppgift som enligt äldre lag ankommer på konkursdomaren består rätten av en lagfaren domare. Skall efter ikraftträdandet av den nya lagen en fråga hänskjutas till rätten enligt 93 § tredje stycket, 108 § fjärde stycket eller 164 § första stycket konkurslagen (1921:225), handläggs frågan i den ordning som är föreskriven i den nya lagen för motsvarande fall.

3. Är en konkursansökan anhängig vid ikraftträdandet, tillämpas äldre föreskrifter vid prövningen av ansöknings.

4. Sådana underrättelser med anledning av en konkurs som enligt någon föreskrift i lag eller annan författning ankommer på konkursdomaren skall i stället lämnas av tingsrätten.

5. I fråga om återvinning av en rättshandling eller åtgärd som avses i 4 kap. 5–9 §§ och som har ägt rum före lagens ikraftträdande gäller 30–34 §§ konkurslagen (1921:225).

6. I fråga om rätten att göra gällande fordran på lön, arvode eller pension för tiden före lagens ikraftträdande gäller 100 a § konkurslagen (1921:225).

7. Förekommer i lag eller annan författning någon föreskrift om att en åtgärd skall ha vidtagits viss tid efter första borgenärssammanträdet i

konkurs eller att en viss rättsverkan skall inträda viss tid efter detta sammanträde, skall fristen i stället räknas från edgångssammanträdet.

8. En fordran som har fastställts genom en sådan skiljedom som avses i 12 § lagen (1981:775) om införande av utsökningsbalken skall godtas som stöd för borgenärs behörighet att begära gäldenären i konkurs, om skiljedomen får verkställas enligt första meningen i nämnda paragraf och en domstol inte har meddelat ett sådant förordnande som avses i 3 kap. 18 § utsökningsbalken.

9. Vad som sägs i den nya lagen om registrerat skepp gäller även i fråga om båt som enligt punkt 5 övergångsbestämmelserna till lagen (1973:1064) om ändring i sjölagen (1891:35 s.1) är upptagen i skeppsregistret.

10. Förekommer i lag eller annan författning någon hänvisning till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.

Lag om ändring i ackordslagen (1970:847)

Härigenom föreskrivs i fråga om ackordslagen (1970:847)¹
dels att i 1 och 16 §§ orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot "konkurslagen (1987:000)",
dels att i 5, 7, 8, 26, 29, 32, 33 och 37 §§ ordet "konkursdomaren" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "rätten" i motsvarande form,
dels att i 26 § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen",
dels att 6, 12, 22, 25, 31, 34, 41, 43 och 45 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i *konkurslagen* (1921:225) om behörig *konkursdomare* vid ansökan om konkurs äger motsvarande tillämpning i fråga om ansökan om förordnande av god man.

ufriks2

Vid ansökan skall gäldenären ange och styrka de omständigheter som *betingar konkursdomarens behörighet*, om de *ej* är kända.

Har ansökan gjorts hos *konkursdomare* som *icke* är behörig, skall *han* genast sända *ansökningshandling* till *konkursdomare* som enligt vad *handlingarna* visar är behörig och underrätta gäldenären. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen *inkom* till den förra *konkursdomaren*.

Framgår *ej* av ansökningen *vem* som är behörig *konkursdomare* eller är den *eljest* bristfällig och *efterkommer* gäldenären *ej* föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

Föreslagen lydelse

6 §

Bestämmelserna i 2 kap. 1 § *konkurslagen* (1987:000) om behörig *tingsrätt* vid ansökan om konkurs äger motsvarande tillämpning i fråga om ansökan om förordnande av god man.

Vid ansökan skall gäldenären ange och styrka de omständigheter som *gör rätten behörig*, om de *inte* är kända.

Har ansökan gjorts hos *en tingsrätt* som *inte* är behörig, skall *rätten* genast sända *handlingarna i ärendet* till *den tingsrätt* som enligt vad *dessa* visar är behörig och underrätta gäldenären. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen *kom in* till den förra *tingsrätten*.

Framgår *det inte* av ansökningen *vilken tingsrätt* som är behörig eller är den *i något annat avseende så* bristfällig *att den inte kan läggas till grund för prövningen* och *följer* gäldenären *inte ett* föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

12 §

I förhandling om offentligt ackord deltagar endast borgenärer, vilkas fordringar uppkommit före beslutet om förhandling om offentligt ackord. Borgenär, som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt, deltagar *icke* i förhandlingen.

Om borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltagar han i förhandlingen i motsvarande mån. Kan borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom i vilken borgenär har särskild förmånsrätt hans fordran, deltagar han med återstående del av fordringen.

¹ Senaste lydelse av 16 § 1971:499.

Innehåller ackordsförslaget bestämmelse att borgenärer som ej har för-
månsrätt skall få full betalning intill visst belopp. skall deras fordringar i
ackordsförslaget anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

Borgenär får deltaga i förhandlingen, även om hans fordran ej är förfäl-
len till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

*Bestämmelserna om borgenär
som har förmånsrätt äger motsva-
rande tillämpning, när borgenär till
säkerhet för sin fordran har ägan-
derättsförbehåll.*

*Med borgenärer som har för-
månsrätt likställs en borgenär som
till säkerhet för sin fordran har
gjort förbehåll om återtaganderätt.*

22 §

Ansökan om förhandling om of-
fentligt ackord göres hos den kon-
kursdomare som förordnat god
man.

Ansökan om förhandling om of-
fentligt ackord görs hos den tings-
rätt som har förordnat god man.

Ansökningen skall åtföljas av

1. ackordsförslag som anger hur mycket gäldenären bjuder i betalning
och när denna skall erläggas samt om säkerhet ställts för ackordet och vari
den i så fall består.

2. förteckning över boets tillgångar och skulder, upprättad enligt 23 §
tidigast två månader innan ansökan om förhandling om offentligt ackord
gjordes.

3. den senaste balansräkningen, om gäldenären är eller varit bokförings-
skyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man
gjordes.

4. berättelse av gode mannen som anger boets tillstånd och orsakerna till
gäldenärens obestånd samt innehåller översikt över tillgångar och skulder,
uppgift om den utdelning som kan påräknas i en konkurs och upplysning
huruvida egendom frångått gäldenären under sådana förhållanden att den
kan bli föremål för återvinning, huruvida det finns skälig anledning antaga
att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall
grunden därför samt vilka handelsböcker gäldenären hållit och hur de blivit
förda.

5. yttrande av gode mannen, huruvida han anser att ackordsförslaget bör
antagas av borgenärerna.

6. intyg av gode mannen att borgenärer, som till antalet utgör minst två
femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer vilkas fordringar
skulle omfattas av ackordet och som tillsammans innehar minst två femte-
delar av dessa fordringars sammanlagda belopp, förklarat sig anse ackor-
det antagbart.

7. bevis att ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande
sänts till alla borgenärer som upptages i bouppteckningen.

8. förskott, med belopp som *Ko-
nungen föreskrivit*, på kostnaden
för ackordsfrågans handläggning
hos *konkursdomaren och rätten*
samt av *konkursdomaren* godkänd
säkerhet för vad som *ej täckes* av
förskottet.

8. förskott, med belopp som *re-
geringen föreskriver*, på kostnaden
för ackordsfrågans handläggning
hos rätten samt av *rätten* godkänd
säkerhet för vad som *inte täcks* av
förskottet.

25 §

Upptages ansökningen, skall gäldenären inför *konkursdomaren* avlägga bouppteckningsed på tid som *konkursdomaren* bestämmer. Gäldenären skall därvid göra de tillägg eller ändringar som han finner påkallade och med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det *ej honom veterligen* har oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

När anledning *förekommer*, får *konkursdomaren* tillåta gäldenären att avlägga eden inför annan *konkursdomare*. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

Upptas ansökningen, skall gäldenären inför *rätten* avlägga bouppteckningsed på tid som *rätten* bestämmer. Gäldenären skall därvid göra de tillägg eller ändringar som han finner påkallade och med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det *inte enligt hans vetenskap* har oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

När *det finns anledning till det*, får *rätten* besluta att gäldenären skall avlägga eden inför *någon annan tingsrätt*. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

31 §

Vid borgenärssammanträdet skall borgenärerna rösta om ackordsförslaget.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör *ej* hinder mot *röstning*. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen skall beaktas eller *ej*, skall *konkursdomaren* vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka *få* förlikning till *stånd*. Om *alla* närvarande *medger att anmärkningen förfaller* eller *inskränker den eller uppdrager* åt gode mannen att *sluta* förlikning med borgenären, *gäller det även för den som uteblivit*. Kan förlikning *ej* träffas, skall *rätten pröva anmärkningen* för bestämmande av omröstningens utgång.

En anmärkning som *har* framställts mot en fordran utgör *inte* hinder mot att *borgenären deltar med fordringen i omröstningen*. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen skall beaktas eller *inte*, skall *rätten* vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka *åstadkomma* förlikning. *De* närvarande *får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller* eller *inskränks* eller *uppdra* åt gode mannen att *ingå* förlikning med borgenären. Kan förlikning *inte* träffas, skall *frågan handläggas enligt vad som sägs i 34 § första stycket* för bestämmande av omröstningens utgång.

Förlikning angående framställd anmärkning får *ej* ingås i annan ordning än som anges i andra stycket utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

Vid omröstning äger 23 § andra stycket motsvarande tillämpning.

34 §

Har ackordsförslaget antagits vid borgenärssammanträdet men *förekommer* anledning att ackordet på grund av 36 § *ej* skall fastställas, skall *konkursdomaren* hänskjuta

Har ackordsförslaget antagits vid borgenärssammanträdet men *finns det enligt 36 §* anledning att *inte* fastställa ackordet, skall ackordsfrågan *prövas vid en förhandling*.

ackordsfrågan till rätten. Detsamma gäller, om det vid borgenärssammanträdet *ej* kan avgöras om förslaget antagits eller förkastats. *Föreligger ej fall som nu sagts*, skall konkursdomaren fastställa ackordet.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om *ej* längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

41 §

Talan mot beslut som konkursdomaren meddelat enligt denna lag föres i hovrätten. Besvärstiden är två veckor.

Besvärstiden räknas i fråga om beslut om förhandling om offentligt ackord från det att kungörelsen om förhandlingen infördes i Post- och Inrikes Tidningar.

Detsamma gäller, om det vid borgenärssammanträdet *inte* kan avgöras om förslaget *har* antagits eller förkastats *av borgenärerna*. *Om ackordsfrågan inte skall prövas vid en förhandling*, skall rätten fastställa ackordet.

Tingsrättens beslut i en fråga som enligt denna lag skall prövas av rätten får överklagas för sig, om inte något annat följer av 32 § första stycket, 35 § eller 36 § tredje stycket.

Talan mot ett beslut som avses i första stycket förs genom besvär i hovrätten inom två veckor från den dag då beslutet meddelades. Är det fråga om beslut om förhandling om offentligt ackord räknas dock besvärstiden från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

43 §

Mål om ackord som av konkursdomaren hänskjutits till rätten skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling. Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, skall dock rätten, om det erfordras för att målet vid denna skall kunna slutföras, förordna att förberedelse skall äga rum. Parts utelämnande utgör ej hinder för målets avgörande.

Beträffande talan mot rättsens avgörande i mål som avses i första stycket äger bestämmelserna i rättegångsbalken om talan mot beslut i mål som väckts vid underrätt motsvarande tillämpning.

En sådan förhandling som avses i 34 § första stycket skall äga rum så snart som möjligt. Vid förhandlingen gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i rättegångsbalken om huvudförhandling i tvistemål, om inte något annat sägs i denna lag. Om den gode mannen, gäldenären eller en borgenär uteblir från förhandlingen, hindrar det inte att ackordsfrågan prövas och avgörs. Rättens avgörande sker genom beslut.

45 §

Konkursdomaren får meddela beslut enligt 6 eller 24 § även om han är jävlig.

I fråga om tingsrättens handläggning enligt denna lag gäller rättegångsbalkens bestämmelser om handläggningen av tvistemål i

tillämpliga delar, om inte något annat sägs i denna lag.

En tingsrätt är vid handläggningen domför med en lagfaren domare. Vid en förhandling får dock rätten bestå av tre lagfarna domare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Äldre bestämmelser gäller fortfarande, om en ansökan om godmansförordnande har gjorts före ikraftträdandet. Vad som i dessa bestämmelser sägs om konkursdomaren skall dock i stället avse tingsrätten. Vid fullgörandet av en uppgift som enligt äldre lag ankommer på konkursdomaren består tingsrätten av en lagfaren domare. Skall en fråga enligt 34 § ackordslagen (1970:847) hänskjutas till rätten efter ikraftträdandet av den nya lagen, skall frågan i stället handläggas i den ordning som föreskrivs i denna lag.

3 Förslag till

LU 1986/87: 32.

Bilaga 1

Lag om ändring i lagen (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge dels att i 2 § ordet "konkursdomaren" skall bytas ut mot "rätten", dels att 11 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Har i beslut om gäldenärens försättande i konkurs angivits, att rätten *eller konkursdomaren* grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket, äge denna lag ej tillämpning.

Har i beslut om gäldenärens försättande i konkurs angivits, att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket, äge denna lag ej tillämpning.

Bolag, förening eller stiftelse skall anses hava hemvist här i riket, om styrelsen där har sitt säte.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Beträffande konkurser vari konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet gäller dock 11 § i sin äldre lydelse. Vid fullgörandet av en uppgift som enligt äldre lag ankommer på konkursdomaren består tingsrätten av en lagfaren domare.

4 Förslag till

LU 1986/87: 32

Bilaga 1

Lag om ändring i lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge

Härigenom föreskrivs att i 2 och 3 §§ lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island och Norge ordet "konkursdomaren" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "tingsrätten" i motsvarande former.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Lag om ändring i lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

dels att i 2 § ordet "konkursdomaren" skall bytas ut mot "rätten",

dels att 13 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Har i ett beslut om konkurs eller om inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs angetts att rätten *eller konkursdomaren* grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket, tillämpas inte denna lag.

Har i ett beslut om konkurs eller om inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs angetts att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket, tillämpas inte denna lag.

Bolag, förening eller stiftelse skall anses ha hemvist här i riket, om styrelsen har sitt säte där.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Beträffande konkurser vari konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet gäller dock 13 § i sin äldre lydelse. Vid fullgörandet av en uppgift som enligt äldre lag ankommer på konkursdomaren består tingsrätten av en lagfaren domare.

Lag om ändring i lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Begär konkursdomstol eller konkursförvaltning i konkurslandet hos konkursdomare här i riket, inom vars tjänstgöringsområde gäldenären äger tillgångar, att den här befintliga egendomen skall upptecknas, skall konkursdomären förordna en lämplig person att upprätta bouppteckning över gäldenärens tillgångar och de skulder som särskilt belastar sådana tillgångar.

På begäran av konkursdomstol eller konkursförvaltning i konkurslandet skall *konkursdomaren* även förordna en lämplig person att ta hand om gäldenärens egendom här i riket till dess den kan övertas av konkursförvaltningen. Det åligger den som har förordnats att även försälja egendom som inte lämpligen kan bevaras.

Konkursdomstol eller konkursförvaltning i konkurslandet kan här i riket påkalla sådan handräckning som avses i 54 § *konkurslagen* (1921:225).

En konkursdomstol eller en konkursförvaltning i konkurslandet får hos en tingsrätt här i riket begära att gäldenärens här befintliga egendom skall upptecknas. Om en sådan begäran framställs skall rätten förordna en lämplig person att upprätta bouppteckning över gäldenärens tillgångar och de skulder som särskilt belastar sådana tillgångar.

På begäran av *en konkursdomstol eller en konkursförvaltning i konkurslandet* skall *rätten* även förordna en lämplig person att ta hand om gäldenärens egendom här i riket till dess den kan övertas av konkursförvaltningen. Det åligger den som har förordnats att även försälja egendom som inte lämpligen kan bevaras.

En konkursdomstol eller en konkursförvaltning i konkurslandet kan här i riket påkalla sådan handräckning som avses i 7 kap. 14 § konkurslagen (1987:000).

3 §

Har begäran gjorts hos *en konkursdomare* om åtgärd enligt 2 §, får *konkursdomaren* av den som begärt åtgärden kräva förskott för kostnaden med skäligt belopp. Är en handling avfattad på finska eller isländska, skall den vara åtföljd av styrkt översättning till danska, norska eller svenska.

Har en begäran gjorts hos en tingsrätt om åtgärd enligt 2 §, får *rätten* av den som har begärt åtgärden kräva förskott för kostnaden med skäligt belopp. Är en handling avfattad på finska eller isländska, skall den vara åtföljd av en styrkt översättning till danska, norska eller svenska.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Har en framställning gjorts hos konkursdomaren före ikraftträdandet men ej prövats av denne, skall efter ikraftträdandet prövningen ankomma på rätten. Därvid skall rätten bestå av en lagfaren domare.

Lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att i 8 kap. 3 § och 13 kap. 1 § äktenskapsbalken¹ orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot "konkurslagen (1987:000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lydelse enligt prop. 1986/87:1.

8 Förslag till

Lag om ändring i jordabalken

LU 1986/87: 32

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att i 13 kap. 26 § jordabalken¹ orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot "konkurslagen (1987:000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse av 13 kap. 26 § 1981:784.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 22 § vattenlagen (1983:291) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

22 §

Upptas ansökningen, skall vattendomstolen utfärda kungörelse om företaget. I kungörelsen skall lämnas en kortfattad redogörelse för ansökningen och på lämpligt sätt anges de fastigheter som kan beröras. Dessutom skall erinras om innehållet i 29 och 40 §§ och anges sista tidpunkt för erinringar enligt 29 §.

Vattendomstolen skall förordna en eller flera lämpliga personer att förvara ett exemplar av handlingarna i målet (aktförvarare). Namn och adress på aktförvarare skall anges i kungörelsen.

I kungörelsen skall vidare tillkännages att kallelser och andra meddelanden i målet till parterna skall, om de inte särskilt tillställs part, införas i *en viss eller vissa ortstidningar* samt hållas tillgängliga hos aktförvararen.

I kungörelsen skall vidare tillkännages att kallelser och andra meddelanden i målet till parterna skall, om de inte särskilt tillställs part, införas i *ortstidning* samt hållas tillgängliga hos aktförvararen. *Om kallelser och andra meddelanden inte införs i alla ortstidningar, skall av kungörelsen framgå att de kommer att införas i ett begränsat antal ortstidningar.*

Kungörelsen skall snarast införas i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidning. En utskrift av kungörelsen skall vidare sändas till varje sakägare som har angetts i ansökningen eller som på annat sätt är känd för domstolen.

Om ansökningen berör fast egendom som är samfällad för flera fastigheter, behöver någon utskrift av kungörelsen inte sändas till de särskilda delägarna i samfälligheten. Finns en känd styrelse för samfälligheten, skall en utskrift av kungörelsen sändas till styrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 kap.¹

2 §

Hovrätt tillkommer att som första domstol *upptaga* mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget begåtts av domare i allmän underrätt eller av *konkursdomare*, inskrivningsdomare eller annan som vid inskrivningsmyndighet har förordnats att handlägga inskrivningsärende.

Hovrätt tillkommer att som första domstol *uppta* mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som i utövningen av tjänsten eller uppdraget har begåtts av domare i allmän underrätt eller av inskrivningsdomare eller annan som vid inskrivningsmyndighet har förordnats att handlägga inskrivningsärende.

Hovrätt är i övrigt första domstol i mål, beträffande vilka så föreskrives i lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Den äldre lydelsen gäller fortfarande i fråga om ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som en konkursdomare har begått i utövningen av tjänsten.

¹ Senaste lydelse 1986:649.

11 Förslag till
Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429)

LU 1986/87: 32
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs i fråga om rättshjälpslagen (1972:429)¹
dels att i 10 § orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot
"konkurslagen (1987:000)",
dels att 32 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

När mål eller ärende i vilket part har allmän rättshjälp avgöres, skall beslut samtidigt meddelas angående ersättningsskyldighet enligt 31 §.

När en borgenär har beviljats allmän rättshjälp i angelägenhet som rör försättande i konkurs, skall beslut om ersättningsskyldighet meddelas senast i samband med att utdelningen i konkursen fastställs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Den nya bestämmelsen i 32 § andra stycket tillämpas endast i konkurser som handläggs enligt den nya konkurslagen.

¹ Lagen omtryckt 1983:487.

Lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i
arbetstvister

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 2 § lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister¹ orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot "konkurslagen (1987:000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lagen omtryckt 1977:530

13 Förslag till
Lag om ändring i utsökningsbalken

LU 1986/87: 32
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 15 § och 15 kap. 18 § utsökningsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

15 §

Säljs egendom exekutivt under konkurs, skall betalning utgå för de konkursboets kostnader som enligt 81 § konkurslagen (1921:225) får tagas ut ur egendomen, om kostnaderna anmäls enligt vad som sägs i 10 § första stycket.

Säljs egendom exekutivt under konkurs, skall betalning utgå för de konkursboets kostnader som enligt 14 kap. 18 § konkurslagen (1987:000) får tas ut ur egendomen, om kostnaderna anmäls enligt vad som sägs i 10 § första stycket.

När egendom säljs exekutivt under konkurs eller utmätt fordran drivs in under konkurs, har även borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), rätt att få betalning ur egendomen, om han anmäler sin fordran enligt vad som sägs i 13 § första stycket.

15 kap.

18 §

Införsel får äga rum utan hinder av att gäldenären är i konkurs, i den mån ej lön eller annat som införseln gäller skall ingå i konkursboet enligt 27 § konkurslagen (1921:225).

Införsel får äga rum utan hinder av att gäldenären är i konkurs, i den mån ej lön eller annat som införseln gäller skall ingå i konkursboet enligt 3 kap. 4 § konkurslagen (1987:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

Härigenom föreskrivs att 41 § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*41 §¹

Har ett luftfartyg, en lott däri eller intecknade reservdelar utmätts eller har enligt 71 § konkurslagen (1921:225) begärts att ett luftfartyg eller intecknade reservdelar skall säljas i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom eller har utmätningen upphävts eller frågan om egendomens försäljning av annat skäl förfallit, skall anteckning därom göras i inskrivningsboken. Anteckning att egendomen har sålts utmättningsvis skall ske, när handling som visar köpeskillings fördelning har inkommit. Har ett luftfartyg, en lott däri eller intecknade reservdelar belagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring eller har en sådan åtgärd upphävts eller återgått, skall anteckning därom också göras i inskrivningsboken.

Har ett luftfartyg, en lott däri eller intecknade reservdelar utmätts eller har enligt 8 kap. 8 § konkurslagen (1987:000) begärts att ett luftfartyg eller intecknade reservdelar skall säljas i den ordning som gäller för utmätt sådan egendom eller har utmätningen upphävts eller frågan om egendomens försäljning av annat skäl förfallit, skall anteckning därom göras i inskrivningsboken. Anteckning att egendomen har sålts utmättningsvis skall ske, när handling som visar köpeskillings fördelning har inkommit. Har ett luftfartyg, en lott däri eller intecknade reservdelar belagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring eller har en sådan åtgärd upphävts eller återgått, skall anteckning därom också göras i inskrivningsboken.

Om inverkan på in-teckning av en exekutiv försäljning eller av en myndighets fördelning av medel skall anteckning göras i inskrivningsboken när anmälan, bevis eller fördelningslängd som utvisar förhållandet har inkommit.

Har domstol beträffande in-teckning i luftfartyg meddelat förklaring som i 26 § sägs, åligger det domstolen att därom översända bevis till inskrivningsdomaren, som har att å nästa inskrivningsdag göra anteckning om förhållandet i inskrivningsboken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse 1981:809.

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (1975:1385)
dels att i 15 kap. 6 § orden "första borgenärssammanträdet" skall bytas
 ut mot "edgångssammanträdet",
dels att 13 kap. 20 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

20 §

Om aktiebolag försättes i konkurs eller om förhandling om offentligt ackord *inledes* för bolaget, skall *konkursdomaren* sända underrättelse om beslutet för registrering.

Under *konkurs* företrädes bolaget som konkursgäldenär av den styrelse och verkställande direktör eller de likvidatorer som *finnes* vid konkursens början. Dock gäller även under konkursen bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om nytillsättning.

När konkurs avslutats eller förhandling om offentligt ackord avslutats på annat sätt än genom konkurs, skall *konkursdomaren* genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten samt i förra fallet ange om överskott *finnes* eller *ej*. *Konkursdomaren* skall även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när *överrätt* genom beslut, som vunnit laga kraft, upphävt beslut att försätta bolaget i konkurs eller att inleda förhandling om offentligt ackord.

Om *ett* aktiebolag försätts i konkurs eller om *en* förhandling om offentligt ackord *inleds* för bolaget, skall *rätten* sända underrättelse om beslutet för registrering.

Under *konkursen* företräds bolaget som konkursgäldenär av den styrelse och verkställande direktör eller de likvidatorer som *finns* vid konkursens början. Dock gäller även under konkursen bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om nytillsättning.

När *en* konkurs *har* avslutats eller *en* förhandling om offentligt ackord *har* avslutats på annat sätt än genom konkurs, skall *tingsrätten* genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten samt *i det* förra fallet ange om överskott *finns* eller *inte*. *Tingsrätten* skall även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när *högre rätt* genom beslut, som *har* vunnit laga kraft, *har* upphävt *ett* beslut att försätta bolaget i konkurs eller att inleda förhandling om offentligt ackord.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Äldre bestämmelser i 15 kap. 6 § gäller fortfarande i fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar

dels att i 11 kap. 20 § ordet "konkursdomaren" skall bytas ut mot "rätten",

dels att 13 kap. 6 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse¹

Föreslagen lydelse

13 kap.

6 §

Sådan talan för föreningens räkning enligt 1–3 §§ som inte grundas på brott kan ej väckas mot

1. styrelseledamot eller verkställande direktören sedan tre år har förflutit från utgången av det räkenskapsår då det beslut eller den åtgärd, som ligger till grund för talan fattades eller vidtogs,

2. revisor sedan tre år har förflutit från det att revisionsberättelsen lades fram på föreningsstämman eller yttrande som avses i denna lag avgavs,

3. föreningsmedlem eller röstberättigad, som inte är föreningsmedlem, sedan två år har förflutit från det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Försätts föreningen i konkurs på en ansökan som gjorts innan den tid som anges i första stycket har gått ut, kan konkursboet föra talan enligt 1–3 §§ trots att frihet från skadeståndsansvar har inträtt enligt 5 §. Efter utgången av den nämnda tiden kan en sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från första borgenärssammanträdet eller, i mindre konkurs, från konkursbeslutet.

Försätts föreningen i konkurs på en ansökan som gjorts innan den tid som anges i första stycket har gått ut, kan konkursboet föra talan enligt 1–3 §§ trots att frihet från skadeståndsansvar har inträtt enligt 5 §. Efter utgången av den nämnda tiden kan en sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från edgångssammanträdet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. I fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet, räknas den i 13 kap. 6 § andra stycket andra meningen angivna tiden från första edgångssammanträdet eller, i mindre konkurs, från konkursbeslutet.

¹ Lydelse enligt riksdagens beslut (prop. 1986/87: 7, LU 20, rskr. 172).

Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713) dels att i 13 kap. 6 § och 15 kap. 7 § orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot "konkurslagen (1987:000)".

dels att i 16 kap. 6 § orden "första borgenärssammanträdet" skall bytas ut mot "edgångssammanträdet",

dels att 14 kap. 20 och 21 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

20 §

Om ett försäkringsbolag försätts i konkurs skall *konkursdomaren* sända en underrättelse om beslutet till försäkringsinspektionen för registrering.

Om ett försäkringsbolag försätts i konkurs skall *rätten* sända en underrättelse om beslutet till försäkringsinspektionen för registrering.

Under konkursen företräds bolaget som konkursgäldenär av den styrelse och verkställande direktör eller de likvidatorer som finns vid konkursens början. Under konkursen gäller dock bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om nytillsättning.

När konkursen har avslutats skall *konkursdomaren* genast för registrering underrätta försäkringsinspektionen samt ange om något överskott finns eller inte. *Konkursdomaren* skall även för registrering underrätta försäkringsinspektionen när en *överrätt* genom beslut, som vunnit laga kraft, upphävt ett beslut att försätta bolaget i konkurs.

När konkursen har avslutats skall *rätten* genast för registrering underrätta försäkringsinspektionen samt ange om något överskott finns eller inte. *Rätten* skall även för registrering underrätta försäkringsinspektionen när en *högre rätt* genom beslut, som *har* vunnit laga kraft, *har* upphävt ett beslut att försätta bolaget i konkurs.

21 §

När ett försäkringsbolag är i konkurs kan försäkringsinspektionen förordna ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet skall som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt *konkurslagen (1921:225)*.

Det allmänna ombudet kan beträffande medförvaltare göra en sådan framställning som avses i 80 § konkurslagen.

När ett försäkringsbolag är i konkurs kan försäkringsinspektionen förordna ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet skall som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt *konkurslagen (1987:000)*.

Det allmänna ombudet kan beträffande medförvaltare göra en sådan framställning som avses i 7 kap. 5 § konkurslagen.

Även om beslut om delning av boets förvaltning har fattats, får det allmänna ombudet delta i förvaltningen i dess helhet.

Om arvode till det allmänna ombudet gäller bestämmelserna i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Äldre bestämmelser i 14 kap. 21 § och 16 kap. 6 § gäller fortfarande i fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet.

Lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

Härigenom föreskrivs att i 64 § lagen (1972:262) om understödsföreningar orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot "konkurslagen (1987:000)".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Lag om ändring i lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen inför rätten företeddes, eller försätts säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnande förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes. Görs efter utgången av den i första punkten angivna tiden jäv mot köpeavhandling, vilken är så upprättad och behandlad, som nyss sagts, är, om jävet görs vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där kronofogdemyndigheten finns. Gör han inte det, har han förlorat sin talan. Godset skall genast beläggas med kvarstad och sökanden skall, om han vill att åtgärden skall bestå, inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos kronofogdemyndigheten ställa full borgen för den kostnad och skada, som kan orsakas av kvarstaden. Var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 40 b §

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen inför rätten företeddes, eller försätts säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnande förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes. Görs efter utgången av den i första punkten angivna tiden jäv mot köpeavhandling, vilken är så upprättad och behandlad, som nyss sagts, är, om jävet görs vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid tingsrätten i den ort där kronofogdemyndigheten finns. Gör han inte det, har han förlorat sin talan. Godset skall genast beläggas med kvarstad och sökanden skall, om han vill att åtgärden skall bestå, inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos kronofogdemyndigheten ställa full borgen för den kostnad och skada, som kan orsakas av kvarstaden. Var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 4 kap. 19

¹ Senaste lydelse 1981:800.

Nuvarande lydelse

konkurslagen (1921:225) äga motsvarande tillämpning.

Vad som nu sagts om konkurs äger motsvarande tillämpning om i stället offentligt ackord fastställs. I fråga om talan med anledning av ackordsförhandling äga 17 och 18 §§ ackordslagen (1970:847) motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

och 20 §§ konkurslagen (1987:000) äga motsvarande tillämpning.

LU 1986/87: 32

Bilaga I

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Härigenom föreskrivs att 117 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*117 §¹

Försättes försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § *ej* kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, *ej* stod i skäligt förhållande till hans villkor, *äga* konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket *erlagts*, i den mån tillgodohavandet hos denne *därtill* förslår. Har *ej* försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt väcka talan mot försäkringstagaren. Beträffande sådan talan *äga* bestämmelserna i 40 b § *konkurslagen* (1921:225) *motsvarande tillämpning*.

Har *konkurs* föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) eller förordnande av boutredningsman, skall vad som enligt första stycket gäller om tiden för konkursansökningen avse den i 29 § *konkurslagen* för sådant fall angivna fristdagen.

Bestämmelserna i första och andra styckena om konkurs *äga* motsvarande tillämpning om i stället offentligt ackord fastställts. I fråga om talan med anledning av ackordsförhandling *äga* 17 och 18 §§ *ackordslagen* (1970:847) *motsvarande tillämpning*.

Ej må krav, varom nu är sagt, göras gällande till förfång för förmånstagare vars insättande jämlikt 102 § *ej* må återkallas.

Försätts försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som *har* gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § *inte* kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, *ej* stod i skäligt förhållande till hans villkor, *får* konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda *har erlagts* för mycket, i den mån tillgodohavandet hos denne *förslår till det*. Har *inte* försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt väcka talan mot försäkringstagaren. Beträffande sådan talan *tillämpas* bestämmelserna i 4 kap. 19 och 20 §§ *konkurslagen* (1987:000).

Har *konkursen* föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) eller förordnande av boutredningsman, skall vad som enligt första stycket gäller om tiden för konkursansökningen avse den i 4 kap. 2 § *konkurslagen* för sådant fall angivna fristdagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse 1975:248.

Lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse

Härigenom föreskrivs att i 6 § lagen (1955:742) om hotell- och pensionatrörelse orden "första borgenärssammanträdet" skall bytas ut mot "edgångssammanträdet".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Äldre bestämmelse gäller fortfarande i fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om förmånsrättslagen (1970:979)¹
dels att i 10 § orden "konkurslagen (1921:225)" skall bytas ut mot
"konkurslagen (1987:000)",
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 10 a §, av följande
lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

10 a §

Allmän förmånsrätt följer därefter med fordran på ersättning för uppdrag att fullgöra sådan revision som är föreskriven i lag eller annan författning och för uppdrag som avser upprättande av räkenskapsmaterial till fullgörande av bokföringsskyldighet som är föreskriven i sådan ordning, i den mån ersättningen avser arbete som har utförts de senaste sex månaderna innan konkursansökningen kom in till tingsrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Förmånsrätt enligt den nya 10 a § följer endast för arbete som har utförts efter ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1975:1248

Lag om ändring i lagen (1970:980) om retentionsrätt för fordran hos hotellgäst

Härigenom föreskrivs att lagen (1970:980) om retentionsrätt för fordran hos hotellgäst¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som tillhandahåller rum på hotell eller pensionat eller för tillfällig vistelse i annan lägenhet får till säkerhet för fordran på ersättning för rummet eller för kost eller annan tjänst med anledning av vistelsen kvarhålla resgodset, som gästen medfört.

Värden får sälja resgodset och ta ut sin fordran ur köpeskillingen eller, om godset uppenbarligen saknar försäljningsvärde, bortskaffa det. Därvid tillämpas 2–12 §§ lagen (1985:982) om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser skall vad som sägs om näringsidkaren avse värden, vad som sägs om beställaren avse gästen och vad som sägs om den mottagna saken avse resgodset. Om resgodsets ägare är i konkurs, gäller i stället 73 § konkurslagen (1921:225).

Föreslagen lydelse

Värden får sälja resgodset och ta ut sin fordran ur köpeskillingen eller, om godset uppenbarligen saknar försäljningsvärde, bortskaffa det. Därvid tillämpas 2–12 §§ lagen (1985:982) om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser skall vad som sägs om näringsidkaren avse värden, vad som sägs om beställaren avse gästen och vad som sägs om den mottagna saken avse resgodset. Om resgodsets ägare är i konkurs, gäller i stället 8 kap. 10 § konkurslagen (1987:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lagen omtryckt 1985:986.

Lag om ändring i lagen (1972:180) om avrundning av vissa fordringar till helt krontal, m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (1972:180) om avrundning av vissa fordringar till helt krontal, m. m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I den mån ej annat är föreskrivet i lag eller annan författning, skall domstol eller annan myndighet i fråga om fordran, som vid bristande betalning eller eljest indrives av kronofogdemyndighet såsom fordran i allmänt mål, bestämma kapitalbeloppet till helt krontal så, att överskjutande öretal bortfaller. Ränta på fordringen skall avrundas till närmast högre hela krontal.

Vid indrivning hos kronofogdemyndighet i enskilt mål bortfaller öretal i enlighet med vad som sägs i första stycket.

I 1 kap. 6 § utsökningsbalken finns det bestämmelser om vad som avses med allmänt mål.

I 1 kap. 6 § utsökningsbalken finns det bestämmelser om vad som avses med *enskilt mål* och allmänt mål.

2 §²

Inflyter betalning i *allmänt mål* i annat än helt krontal, tillgodoräknas gäldenären endast belopp motsvarande närmast lägre hela krontal.

Inflyter betalning till *kronofogdemyndighet* i annat än helt krontal, tillgodoräknas gäldenären endast belopp motsvarande närmast lägre hela krontal.

Överskjutande öresbelopp avräknas där det kan ske från fordran i annat utsökningsmål rörande samma gäldenär. *Kan det ej ske*, tillfaller beloppet *statsverket*.

Överskjutande öresbelopp avräknas där det kan ske från fordran i annat utsökningsmål rörande samma gäldenär. *I annat fall* tillfaller beloppet *staten*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse 1981:805.

² Senaste lydelse 1981:805.

Häri genom föreskrivs att 16 och 18 §§ handelsregisterlagen (1974:157) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 §

Om avförande av firma ur registret, sedan dom om hävande av firmaregistrering vunnit laga kraft, finns bestämmelser i firmalagen (1974:156).

Har i annat fall genom dom som vunnit laga kraft förklarats, att införing i registret ej bort ske eller att beslut som registrerats är ogiltigt eller att i annat fall visst förhållande som registrerats ej föreligger, skall registreringen avföras ur registret. Dom i mål som här avses skall genom domstolens försorg i avskrift sändas till registreringsmyndigheten.

Om bolagsman genom dom skilts från rätten att teckna bolagets firma, skall uppgift härom registreras även om domen icke vunnit laga kraft.

Försättes näringsidkare i konkurs, skall meddelande *härom* samtidigt med kungörelsen om beslutet genom *konkursdomarens* försorg översändas för registrering. Har högre rätt upphävt beslut om konkurs, skall registreringen på anmälan av *konkursdomaren* avföras. När konkurs avslutats, skall *konkursdomaren ofördröjligen* översända meddelande *härom* för registrering.

Försätts en näringsidkare i konkurs, skall meddelande *om detta* samtidigt med kungörelsen om beslutet genom *tingsrättens* försorg översändas för registrering. Har högre rätt upphävt *ett* beslut om konkurs, skall registreringen *avföras* på anmälan av *tingsrätten*. När *en* konkurs *har* avslutats, skall *rätten genast* sända meddelande *om detta* för registrering.

18 §¹

Registrering eller avförande ur registret skall genom registreringsmyndighetens försorg ofördröjligen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Vad *nu* sagts *skall ej gälla*, när registrering eller avförande sker efter anmälan av *konkursdomaren*.

Registrering eller avförande ur registret skall genom registreringsmyndighetens försorg ofördröjligen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Vad *som har* sagts *nu gäller inte* när registrering eller avförande sker efter anmälan av *rätten*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse 1977:707.

Härigenom föreskrivs att 7 § passlagen (1978:302) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §¹

Passansökan skall avslås, om

1. bestämmelserna i 6 § ej har iakttagits och sökanden ej har efterkommit uppmaning att avhjälpa bristen.
2. ansökningen avser pass för barn under aderton år och barnets vårdnadshavare ej har lämnat medgivande samt synnerliga skäl ej föreligger att ändå utfärda pass.
3. sökanden är anhållen, häktad eller underkastad övervakning enligt 24 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken eller reseförbud eller anmälningsskyldighet enligt 25 kap. 1 § samma balk.
4. sökanden är efterlyst och skall omhändertagas omedelbart vid anträffandet.
5. sökanden genom lagakraftvunnen dom har dömts till frihetsberövande påföljd, som ej har börjat verkställas, och det finns sannolika skäl att antaga, att han ämnar undandraga sig verkställigheten.

6. sökanden enligt 2 kap. 12 § eller 6 kap. 6 § konkurslagen (1987:000) är ålagd att lämna ifrån sig sitt pass eller förbud att utfärda pass för sökanden har meddelats enligt samma lagrum.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. I fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet gäller hänvisningarna till den nya konkurslagen i stället motsvarande bestämmelser i konkurslagen (1921:225).

¹ Senaste lydelse 1981:1304.

Härigenom föreskrivs att i sekretesslagen (1980:100)¹ skall införas en ny paragraf, 8 kap. 19 §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 kap.

19 §

Sekretess gäller hos tillsynsmyndighet i konkurs för uppgift om enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör lider skada om uppgiften röjs. Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i konkurslagen (1987:000).

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Lagen omtryckt 1985:1059.

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1984:81) om fastighetsmäklare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Fastighetsmäklaren har inte rätt till ersättning för sitt förmedlingsarbete, om han själv eller någon sådan närstående till honom som avses i 29 a § konkurslagen (1921:225) inträder som köpare.

Fastighetsmäklaren har inte rätt till ersättning för sitt förmedlingsarbete, om han själv eller någon sådan närstående till honom som avses i 4 kap. 3 § konkurslagen (1987:000) inträder som köpare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

27 Förslag till

Lag om ändring i konkurslagen (1987:000)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 7 § konkurslagen (1987:000) skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 1986/87:90

Föreslagen lydelse

4 kap.

7 §

Bodelning mellan gäldenären och hans make eller dennes dödsbo, vid vilken gäldenären har eftergett sin rätt i avsevärd mån eller avstått från egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott, går i motsvarande mån åter, om bodelningshandlingen har kommit in till rätten senare än tre år före fristdagen och det inte visas att gäldenären efter bodelningen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Vad som sägs i första stycket om det fallet att gäldenären har avstått från egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott gäller inte, om egendomen utgjorde makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertogs av den andra maken med stöd av bestämmelserna i 11 kap. 8 § äktenskapsbalken.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 4 kap. 4 § och 5 kap. 3 § lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag tillämpas ej på

1. mål som enligt lag får *upptas* endast av viss tingsrätt eller som skall handläggas av tingsrätt i annan sammansättning än som anges i rättegångsbalken *eller i lagen (1974: 8) om rättegången i tvistemål om mindre värden,*

1. mål som enligt lag får *upptas* endast av viss tingsrätt eller som skall handläggas av tingsrätt i annan sammansättning *än* som anges i rättegångsbalken,

2. mål som skall handläggas av tingsrätt med tillämpning av konkurslagen (1987: 000) eller ackordslagen (1970: 847),

3. mål om skadestånd i anledning av brott, om talan föres i samband med åtal för brottet,

4. mål om ersättning för yrkesskada, när tvisten ej rör kollektivavtals rätta innebörd.

Lagen skall ej heller tillämpas på mål som rör arbetstagare med statligt reglerad anställning eller anställning hos riksdagen eller allmän försäkringskassa, när tvisten gäller

1. fråga som rör tillsättning av tjänst utan att enbart avse tvist om kollektivavtal,

2. tjänstgöringsskyldighet enligt 5 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Innehåller lag eller med stöd av lag meddelad författning särskild föreskrift om att talan mot offentlig arbetsgivares beslut skall föras genom besvär, gäller den föreskriften.

4 kap.

4 §

I protokoll över huvudförhandling behöver *ej* antecknas *utsaga av part under sanningsförsäkran eller utsaga av vitne eller sakkunnig.*

I protokoll över huvudförhandling behöver *inte* antecknas *berättelser som lämnas under förhör i bevissyfte.*

5 kap.

3 §²

I allt varom i denna lag ej är särskilt föreskrivet gäller i tillämpliga delar

¹ Lydelse enligt prop. 1986/87: 90.

² Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

vad som i rättegångsbalken eller annan författning är föreskrivet om rättegången i tvistemål, vari förlikning om saken är tillåten. Därvid skall beträffande rättegången i arbetsdomstolen som första domstol tillämpas vad som är föreskrivet om rättegången i tingsrätt. I fråga om rättegången i arbetsdomstolen som fullföljdsinstans tillämpas vad som är föreskrivet om rättegången i hovrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 4 kap. 4 § och 5 kap. 3 § lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag tillämpas ej på

1. mål som enligt lag får *upptagas* endast av viss tingsrätt eller som skall handläggas av tingsrätt i annan sammansättning än som anges i rättegångsbalken *eller i lagen (1974: 8) om rättegången i tvistemål om mindre värden,*

2. mål som skall handläggas av tingsrätt med tillämpning av *konkurslagen (1921: 225)* eller ackordslagen (1970: 847),

3. mål om skadestånd i anledning av åtal för brottet,

4. mål om ersättning för yrkesskada, när tvisten ej rör kollektivavtals rätta innebörd.

Lagen skall ej heller tillämpas på mål som rör arbetstagare med statligt reglerad anställning eller anställning hos riksdagen eller allmän försäkringskassa, när tvisten gäller

1. fråga som rör tillsättning av tjänst utan att enbart avse tvist om kollektivavtal,

2. tjänstgöringsskyldighet enligt 5 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Innehåller lag eller med stöd av lag meddelad författning särskild föreskrift om att talan mot offentlig arbetsgivares beslut skall föras genom besvär, gäller den föreskriften.

4 kap.

4 §

I protokoll över huvudförhandling behöver *ej* antecknas *utsaga av part under sanningsförsäkran eller utsaga av vittne eller sakkunnig.*

I protokoll över huvudförhandling behöver *inte* antecknas *berättelser som lämnas under förhör i bevissyfte.*

5 kap.

3 §¹

I allt varom i denna lag ej är särskilt föreskrivet gäller i tillämpliga delar vad som i rättegångsbalken eller annan författning är föreskrivet om rätte-

¹ Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

gången i tvistemål, vari förlikning om saken är tillåten. Därvid skall beträffande rättegången i arbetsdomstolen som första domstol tillämpas vad som är föreskrivet om rättegången i tingsrätt. I fråga om rättegången i arbetsdomstolen som fullföljdsinstans tillämpas vad som är föreskrivet om rättegången i hovrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1987: 000) om införande av lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1987: 000) om införande av lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*¹

Föreslagen lydelse

9 §

Bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket första meningen lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar tillämpas från och med första ordinarie föreningsstämma som hålls efter lagens ikraftträdande.

Beslut enligt 6 kap. 3 § tredje stycket nämnda lag får meddelas före den 1 januari 1988.

I fråga om en konkurs, i vilken konkursbeslutet har meddelats före ikraftträdandet, räknas den i 13 kap. 6 § andra stycket andra meningen lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar angivna tiden från första borgenärssammanträdet eller, i mindre konkurs, från konkursbeslutet.

¹ Lydelse enligt riksdagens beslut (prop. 1986/87: 7, LU 20, rskr. 172.)

Av reservanternas föreslagna ändringar i regeringens lagförslag

LU 1986/87: 32

Bilaga 6

Förslaget till konkurslag

Reservation 7 (mom. 10)

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

4 kap.

6 §

En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den har skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen går åter, om det inte visas att gäldenären *efter gåvan hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.*

En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den har skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen går åter, om det inte visas att gäldenären *varken var eller genom gåvan blev insolvent.*

Första stycket gäller även köp, byte eller annat avtal, om det med hänsyn till missförhållandet mellan utfästelserna på ömse sidor är uppenbart, att avtalet delvis har egenskap av gåva.

Understöd och sedvanliga gåvor som inte stod i missförhållande till gäldenärens ekonomiska förhållanden är undantagna från återvinning enligt denna paragraf.

8 §

Betalning av lön, arvode eller pension, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som uppenbart översteg vad som kunde anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt, går åter till belopp motsvarande överskottet.

Har betalningen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären *efter betalningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.*

Har betalning skett dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären *varken var eller genom betalningen blev insolvent.*

9 §

Överföring av medel till pensionsstiftelse, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som har medfört att stiftelsen fått överskott på kapitalet, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när

Överföring av medel till pensionsstiftelse, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som har medfört att stiftelsen fått överskott på kapitalet, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när

åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären *efter överföringen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder*.

Överföring till pensionsstiftelse i annat fall än som sägs i första stycket går åter, om överföringen har skett senare än tre månader före fristdagen. Har överföringen väsentligen gynnat gäldenären eller närstående till honom, går den också åter, om åtgärden har skett dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Överföring av medel till personalstiftelse går åter, om överföringen har skett senare än sex månader före fristdagen. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären *efter överföringen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder*.

åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären *varken var eller genom åtgärden blev insolvent*.

Överföring av medel till personalstiftelse går åter, om överföringen har skett senare än sex månader före fristdagen. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären *varken var eller genom åtgärden blev insolvent*.

Om rätt att i särskilda fall återkräva försäkringspremier m. m. finns det föreskrifter i 117 § lagen (1927: 77) om försäkringsavtal.